

Дочірнє підприємство «Коростенський лісгосп АПК»  
Житомирського обласного комунального агролісогосподарського  
підприємства  
«ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» Житомирської обласної ради  
вул. Шевченка, 61, м. Коростень, Житомирська область, 11501, тел.(04142)9-63-64  
Код ЄДРОПУ 30913009  
E-mail Korostenlis\_apk@ukr.net

---

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП  
«Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради

КАРЕН АРУТЮНЯН

2025 р.



### ЗВІТ З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

«Використання лісових ресурсів у порядку проведення суцільних санітарних рубок  
на території лісового фонду Дочірнього підприємства «Коростенський лісгосп АПК»  
Житомирського обласного комунального агролісогосподарського підприємства  
«Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради»

суцільні санітарні рубки – площа 162,4 га  
Коростенський район Житомирської області

14066

(реєстраційний номер справи про оцінку  
впливу на довкілля планованої діяльності)

м. Коростень 2025

## Зміст

1	Опис планованої діяльності .....	5
1.1	Опис місця провадження планованої діяльності .....	5
1.2	Цілі діяльності .....	10
1.3	Опис характеристик діяльності протягом виконання підготовчих і будівельних робіт	10
1.4	Опис характеристик провадження планованої діяльності (зокрема виробничих процесів) виду і кількості матеріалів та природних ресурсів, які планується використовувати .....	12
1.5	Оцінка за видами та кількістю очікуваних відходів, викидів, скидів, забруднення води, повітря, ґрунту та надр, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінення, які виникають у результаті проведення підготовчих робіт. ....	22
1.5.1	Оцінка за видами та кількістю очікуваних відходів .....	22
1.5.2	Оцінка очікуваних викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря ...	25
1.5.3	Оцінка очікуваного впливу на водні ресурси .....	34
1.5.4	Оцінка очікуваного впливу на ґрунти .....	39
1.5.5	Оцінка за видами та кількістю шумового та вібраційного забруднення .....	43
1.5.6	Оцінка за видами та кількістю електромагнітного, радіаційного, світлового та теплового забруднення. ....	45
2.	Опис виправданих альтернатив планованої діяльності, основних причин обрання запропонованого варіанта з урахуванням екологічних наслідків .....	46
3.	Опис поточного стану довкілля (базовий сценарій) та опис його ймовірної зміни без провадження планованої діяльності .....	49
3.1	Кліматичні фактори .....	49
3.2	Атмосферні умови .....	50
3.3	Геоморфологічні та ландшафтні умови .....	50
3.4	Водні об'єкти і водні ресурси .....	51
3.5	Ґрунтові умови .....	59
3.6	Пожежна ситуація .....	61
3.7	Флора, фауна, біорізноманіття .....	65
3.8	Історико-культурна спадщина .....	69
3.9	Соціально-економічні умови .....	97
3.10	Ймовірні зміни базового сценарію без здійснення планованої діяльності .....	98
4	Опис факторів довкілля, які ймовірно зазнають впливу з боку планованої діяльності та її альтернативних варіантів .....	100
4.1	Земельні угіддя та ґрунти .....	100
4.2	Води .....	101
4.3	Надра .....	102
4.4	Ландшафт .....	102
4.5	Фауна, флора біорізноманіття .....	102
4.6	Атмосферне повітря .....	107
4.7	Здоров'я населення .....	109
4.8	Соціально-економічні умови .....	117
4.9	Матеріальні об'єкти .....	117

5	Опис та оцінка можливого впливу на довкілля планованої діяльності .....	119
6	Опис методів прогнозування, що використовувалися для оцінки впливу на довкілля, та припущень, покладених в основу такого прогнозування, а також використовувані дані про стан довкілля .....	121
7	Опис передбачених заходів, спрямованих на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля, у тому числі (за можливості) компенсаційних заходів .....	125
8	Опис очікуваного значного негативного впливу діяльності на довкілля .....	141
9	Визначення усіх труднощів (технічних недоліків, відсутності достатніх технічних засобів або знань), виявлених у процесі підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля....	147
10	Усі зауваження і пропозиції громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля	148
11	Стислий зміст програм моніторингу та контролю щодо впливу на довкілля під час провадження планованої діяльності, а також (за потреби) планів післяпроектного моніторингу.....	149
12	Резюме нетехнічного характеру .....	150
13	Список посилань із зазначенням посилань джерел, що використовуються для описів та оцінок, що містяться у звіті з оцінки впливу на довкілля .....	153

## Перелік додатків

- Додаток А Кліматична та фонові характеристики
- Додаток Б Клопотання щодо проведення існуючого поділу лісів
- Додаток В Клопотання щодо виділення особливо захисних лісових ділянок
- Додаток Г Акт поточного лісопатологічного обстеження лісових насаджень
- Додаток Ж Оцінка впливу на ґрунтовий покрив, окремих лісових кварталів та ділянок господарської діяльності
- Додаток З Оцінка впливу на гідрологічні об'єкти в межах ділянок планованої діяльності
- Додаток К Лист Управління екології та природних ресурсів Житомирської ОВА щодо об'єктів природно-заповідного фонду
- Додаток Л Лист щодо наявності об'єктів архітектурної та культурної спадщини
- Додаток М Розрахунок розсіювання забруднюючих речовин в атмосфері
- Додаток Н Звіт дослідження рідкісних видів флори і фауни
- Додаток П Оглядові плани запроектованих лісогосподарських заходів

# 1 ОПИС ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

## 1.1 Опис місця провадження планованої діяльності

Планована діяльність – використання лісових ресурсів в порядку проведення суцільних санітарних рубок. Заготівля деревини здійснюється в межах Актів лісопатологічного обстеження, на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка.

Дочірнє підприємство «Коростенський лісгосп АПК» Житомирського обласного комунального агролісогосподарського підприємства «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» Житомирської обласної ради (далі ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС») розташоване в північній та центральній частині Житомирської області на території Коростенського району.

Поштова адреса: 11500, Житомирська область, м. Коростень, вул. Шевченка, буд. 61.  
Електронна адреса: korostenlis\_apk@ukr.net.

Лісгосп був організований в 2000 році на базі Коростенської районної служби лісового господарства відповідно до наказу Головного управління сільського господарства і продовольства Житомирської обласної адміністрації №25 від 10.08.2000 року. В Коростенську районну службу лісового господарства входили колишні колективні сільськогосподарські підприємства району.

Лісовпорядкування 1993 року проводилось Львівською лісовпорядною експедицією, а попереднє лісовпорядкування проведене в 2003 році Українською лісовпорядною експедицією. Роботи виконувалися згідно вимог лісовпорядної інструкції 1986 року, по 1 розряду.

Перше лісовпорядкування лісів, які входять до складу лісгоспу проводилося в 1993 році.

Наступні лісовпорядні роботи проводились в 2003 році. В архівах лісгоспу збереглися окремі матеріали цих робіт.

Попереднє лісовпорядкування було проведено в 2013 році Українською лісовпорядною експедицією. Роботи виконувались відповідно до вимог лісовпорядної інструкції 2006 року за I розрядом.

Нинішнє повторне лісовпорядкування проведено 2024 року у відповідності з «Порядком здійснення лісовпорядкування», затвердженого постановою КМ України від 7 лютого 2023 року № 112, «Інструктивно-методичними вказівками з ведення лісовпорядкування» (Ірпінь-2022), затверджених наказом Українського державного проектного лісовпорядного виробничого об'єднання 18 липня 2022 року № 34, рішеннями першої лісовпорядної наради і технічної наради за підсумками польових робіт.

Адміністративно-організаційна структура та загальна площа підприємства, наведена

у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Адміністративно-організаційна структура ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС»

Найменування лісництв, місцезнаходження контор	Адміністративні райони, міста обласного підпорядкування	Площа, га
Коростенське лісництво, м. Коростень	Коростенський район	6492,9
Горщиківське лісництво, с. Горщик		6111,2
Ушомирське лісництво, м. Коростень		6123,5
Меленівське лісництво, с. Мелені		5757,2
<b>Всього по лісгоспу:</b>		<b>24484,8</b>

Віднесення лісів до місцевих органів влади наведено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Віднесення лісів до місцевих органів влади

Назви органів влади	Назви лісництв	Перелік кварталів	Площа, га
<b>Коростенський район</b>			
Коростенська міська територіальна громада	Коростенське	1-64	6492,9
	Ушомирське	1-5,44,45	594,9
	Меленівське	1-22,44,45,67	1817,6
Ушомирська сільська територіальна громада	Горщиківське	1-3,22-54	4054,3
	Ушомирське	10-43,46-60	5050,4
	Меленівське	46-48,53-59,66	917,6
Горщиківська сільська територіальна громада	Ушомирське	6-9	478,2
	Горщиківське	4-21	2056,9
Іршанська селищна територіальна громада	Меленівське	23-43,49-52,60-65	3022,0
<b>Усього по лісгоспу і адміністративному району:</b>			<b>24484,8</b>

Територія розташування ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» наведена на рисунку 1.1.



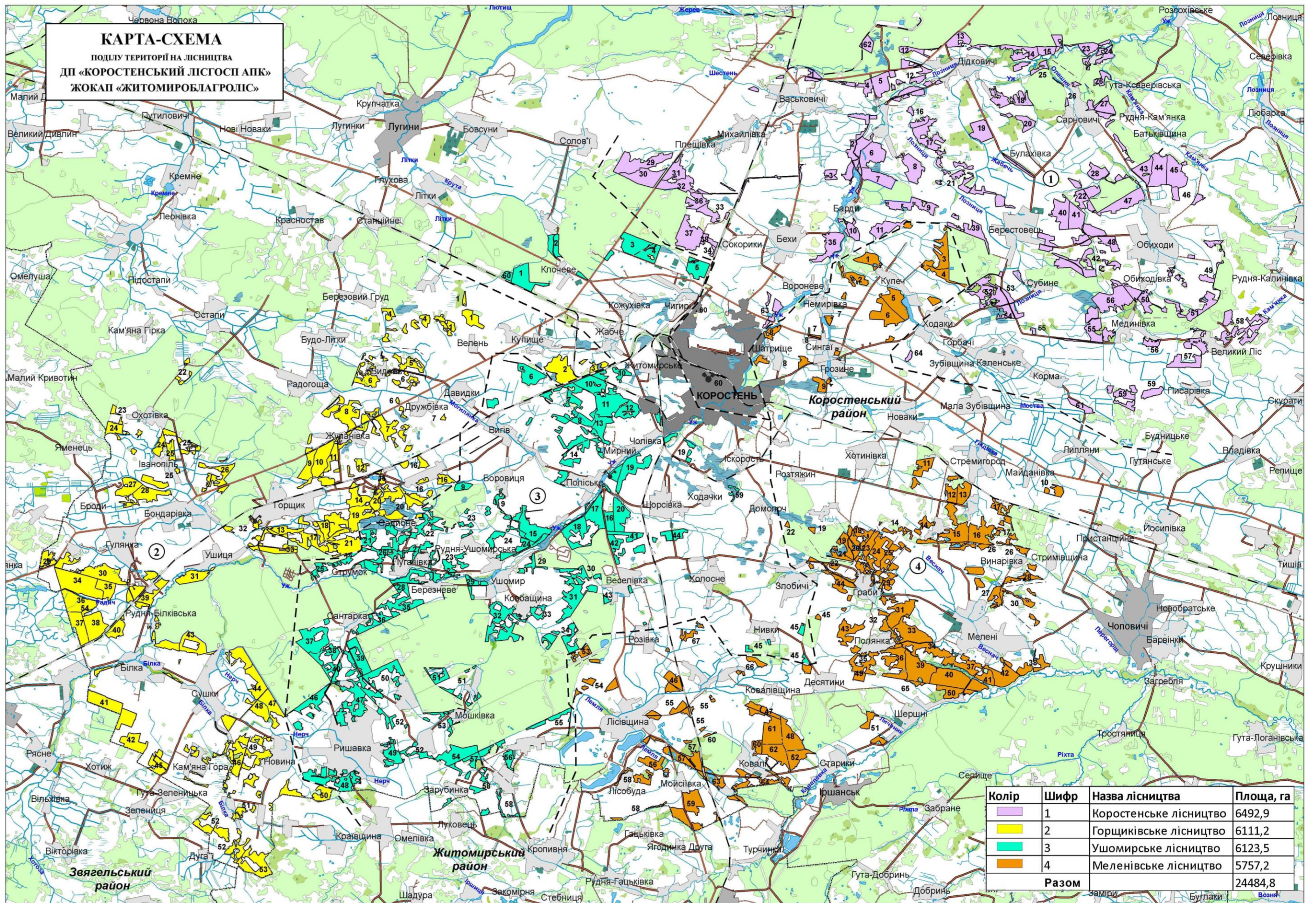


Рисунок 1.1 – Карта-схема розташування території ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс»



Існуючий поділ лісів на категорії проведено згідно Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок (постанова КМ України від 16.04.07р. № 733), постановою КМ України від 18 квітня 2012 року № 301 «Перелік автомобільних доріг загального користування державного значення».

Існуючий поділ лісів на категорії ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» наведено у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Існуючий поділ лісів на категорії ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс»

Категорії лісів	Площа за даними лісовпорядкування	
	га	%
<b>Ліси природоохороного, наукового, історико-культурного призначення</b>		
Заказники	847,4	3,5
<b>Разом по категорії лісу</b>	<b>847,4</b>	<b>3,5</b>
<b>Рекреаційно-оздоровчі ліси</b>		
Ліси у межах населених пунктів	91,0	0,4
Лісопаркова частина лісів зелених зон	13,3	0,1
Лісогосподарська частина лісів зелених зон	1668,1	6,7
<b>Разом по категорії лісу</b>	<b>1772,4</b>	<b>7,2</b>
<b>Захисні ліси</b>		
Ліси уздовж смуг відведення залізниць	985,4	4,0
Ліси уздовж смуг відведення автомобільних доріг	619,7	2,5
Ліси уздовж берегів річок, навколо озер та інших водойм	1522,9	6,2
Інші захисні ліси	2415,8	9,9
<b>Разом по категорії лісу</b>	<b>5543,8</b>	<b>22,6</b>
<b>Експлуатаційні ліси</b>		
Експлуатаційні ліси	16321,2	66,7
<b>Всього по лісгоспу</b>	<b>24484,8</b>	<b>100</b>

Клопотання щодо приведення існуючого поділу ділянок наведено в додатку Б.

Клопотання щодо виділення особливо захисних лісових ділянок наведено в додатку В.

Карта-схема поділу лісів за категоріями наведена на рисунку 1.2.



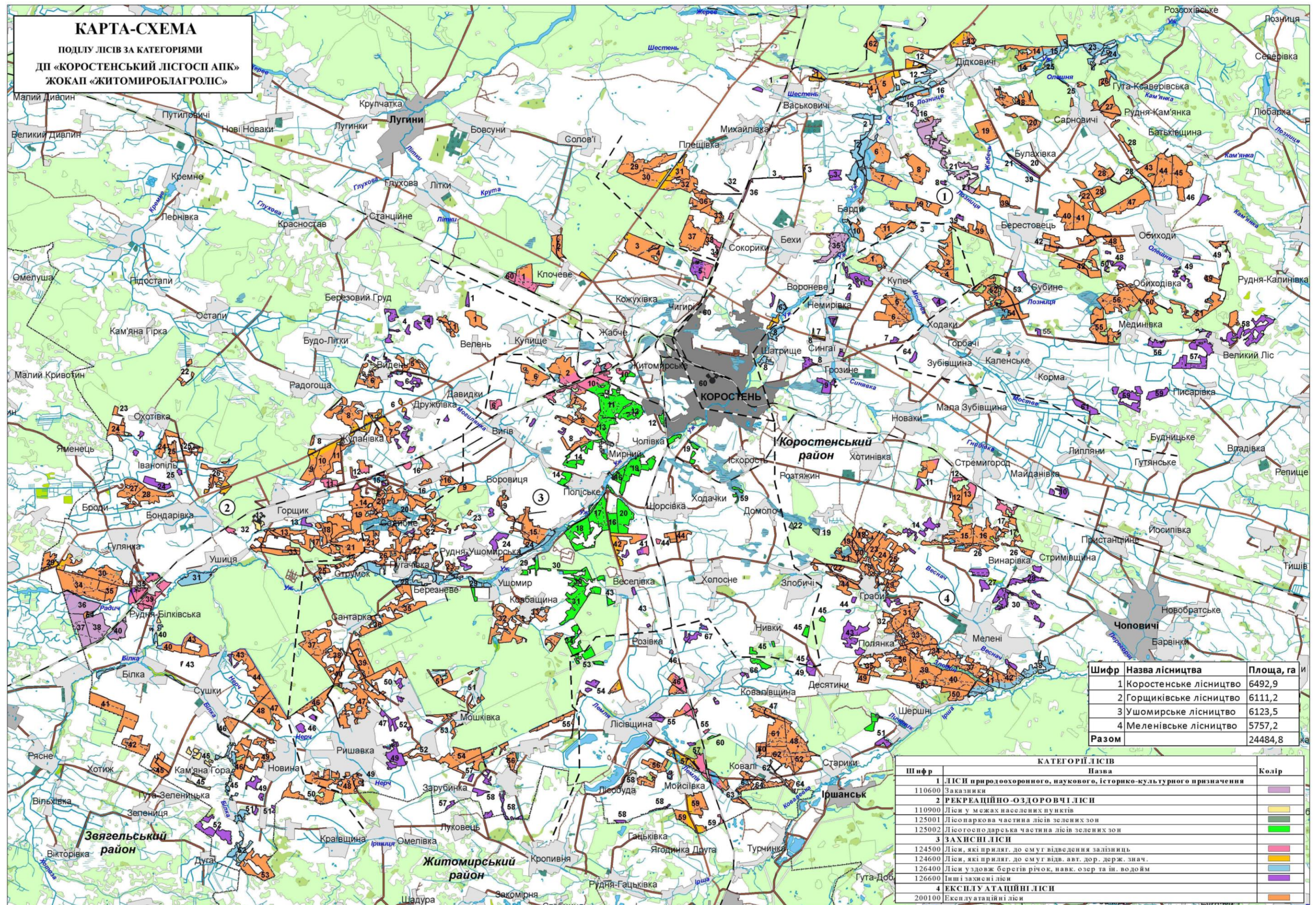


Рисунок 1.2 – Карта-схема поділу лісів за категоріями ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс»



## **1.2 Цілі діяльності**

Площа Дочірнього підприємства «Коростенський лісгосп АПК» Житомирського обласного комунального агролісогосподарського підприємства «Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради складає 24 484,8 га.

Проведення суцільних санітарних рубок у відповідності до Акту поточного лісопатологічного обстеження від 25 липня 2025 року на площі 162,4 га.

## **1.3 Опис характеристик діяльності протягом виконання підготовчих і будівельних робіт**

Санітарно-оздоровчі заходи проводяться власниками лісів, постійними лісокористувачами з метою оздоровлення насаджень у максимально короткі строки за умови недопущення негативного впливу на довкілля. Вони є частиною комплексу профілактичних заходів, які проводяться з метою збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів у лісі, зменшення шкоди, що завдається шкідниками, хворобами, стихійними природними явищами та техногенними впливами.

Види, обсяги, строки, місце та особливості проведення санітарно-оздоровчих заходів визначаються на основі матеріалів лісовпорядкування державними спеціалізованими лісозахисними підприємствами, органом виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим, територіальними органами Держлісагентства, а також власниками лісів, постійними лісокористувачами на підставі оцінки санітарного стану лісових насаджень.

Строки та місця проведення санітарно-оздоровчих заходів визначаються з урахуванням вимог статті 39 Закону України «Про тваринний світ».

Санітарно-оздоровчі заходи в лісах у межах природно-заповідного фонду проводяться відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України» та цих Правил.

Санітарно-оздоровчі заходи плануються і здійснюються на основі матеріалів лісовпорядкування, санітарних та лісопатологічних обстежень.

Перелік санітарно-оздоровчих заходів погоджується відповідними територіальними органами Держлісагентства (на територіях природно-заповідного фонду – погоджується також обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, а на території Автономної Республіки Крим - органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища).

Для погодження Переліку санітарно-оздоровчих заходів власники лісів, постійні лісокористувачі подають відповідним органам виконавчої влади такі документи:



викопіювання з матеріалів лісовпорядкування;

викопіювання з матеріалів обліку лісових пожеж чи з матеріалів обліку осередків шкідників і хвороб лісу, акти лісопатологічних обстежень насаджень.

У заповідних зонах біосферних заповідників, національних природних і регіональних ландшафтних парків, природних заповідниках, пам'ятках природи, заповідних урочищах забороняється проведення суцільних санітарних рубок, вирубування дуплястих, сухостійних, фаутих дерев та ліквідація захаращеності.

В зонах регульованої рекреації національних природних парків, буферних зонах біосферних заповідників, загальнозоологічних та орнітологічних заказниках забороняється проведення суцільних санітарних рубок.

Забороняється проведення санітарно-оздоровчих заходів навколо місця гніздування хижих птахів, занесених до Червоної книги України (радіусом 500 м), та чорного лелеки (радіусом 1000 м), токовищ глухарів, тетеруків (радіусом 300 м).

У разі термінової необхідності на підставі наукового обґрунтування, рішень наукових або науково-технічних рад установ природно-заповідного фонду, а також за погодженням з обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, а на території Автономної Республіки Крим - органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, можуть проводитися санітарно-оздоровчі заходи, спрямовані на охорону природних комплексів, ліквідацію наслідків аварій, стихійного лиха, не передбачені проектами організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду та/або положеннями про них.

З метою проведення планованої діяльності здійснюватимуться наступні підготовчі роботи:

1. Визначення на місцевості меж лісосіки (не потребує додаткового використання техніки, матеріалів та сировини).

2. Визначення меж зон безпеки навколо лісосіки (не потребує додаткового використання техніки, матеріалів та сировини).

3. Установлення заборонних знаків огороження небезпечних зон (не потребує залучення додаткової техніки, матеріалів та сировини, стандартні заборонні знаки встановлюються з використанням наявного матеріального фонду, від 4 шт. на ділянку).

4. Розмітка лісосіки на пасіки (не потребує додаткового використання техніки, матеріалів та сировини).

5. Визначення пасічних волоків (не потребує додаткового використання техніки,

матеріалів та сировини).

Планована діяльність не потребує будівництва та реконструкції дорожнього покриття.

#### **1.4 Опис характеристик провадження планованої діяльності (зокрема виробничих процесів) виду і кількості матеріалів та природних ресурсів, які планується використовувати**

Площа Дочірнього підприємства «Коростенський лісгосп АПК» Житомирського обласного комунального агролісогосподарського підприємства «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» Житомирської обласної ради складає 24 484,8 га.

Господарська діяльність лісгоспу спрямована на цільове та ефективне виконання на базі науково-технічних досягнень і передового досвіду повного комплексу лісогосподарських, лісовідновлювальних та лісозаготівельних заходів, які забезпечують раціональне і невиснажливе використання та відтворення лісових ресурсів, охорону навколишнього природного середовища.

Ступінь забезпечення транспортними засобами становить 100%. Виробничим фондом лісгосп забезпечений на 100%, житловим на 100%. Кадрами постійних робітників лісгосп забезпечений на 100%. Технологія виробничої діяльності включає наступні технологічні операції:

1. *звалювання* дерев проводиться бензопилами марок Husqvarna 359, Husqvarna 445, Stihl 230, Stihl 260 та Stihl 261.
2. *очищення дерев від сучків* виконується бензопилами марок Husqvarna 359, Husqvarna 445, Stihl 230, Stihl 260 та Stihl 261 від підземка до верхівки дерева;
3. *трелювання лісу* здійснюється колісними тракторами марок Belarus-82.1 на трелювальних волоках хлистами чи напівхлистами в залежності від об'єму хлиста.
4. *розкряжування деревини* виконується бензопилами марок Husqvarna 359, Husqvarna 445, Stihl 230, Stihl 260 та Stihl 261.
5. *очищення місць рубок* проводиться одночасно з лісосічними роботами, але не пізніше ніж через 30 днів після звалювання дерев. Спосіб утилізації порубкових решток залежить від призначення лісосіки:
  - у лісосіках, що призначені для штучного лісовідновлення відбувається збирання порубкових решток у купи та валя вручну для перегнивання;
  - на ерозійно небезпечних ділянках очищення проводиться рівномірним розкиданням подрібнених на відрізки до 1 метра порубкових решток по лісосіці;
  - укладання порубкових решток у місцях проїзду агрегатних лісових машин.
6. *навантаження деревини* проводиться автокраном – самохідним



піднімальним краном на автомобільному шасі;

7. *вивезення деревини* здійснюється автомобільним транспортом підрядних організації марок КАМАЗ-310, ЗІЛ-131, САЗ-3507, УРАЛ-4320.

Лісозаготівельні роботи виконуються приватними підприємцями на основі договорів.

#### *Звалювання дерев*

Звалювання дерев – одна з основних технологічних операцій лісозаготівельного виробництва.

Звалюванню дерев передують огляд дерева. Деревина оглядають для того, щоб оцінити її та обрати умови для безпечного ваління в напрямку, встановленому технологічною картою розробки лісосіки. Під час огляду визначають стан стовбура, діаметр дерева та його нахил, характер будови крони, напрямок і силу вітру. Роботи зі звалювання дерев, як правило, проводять із використанням моторизованого інструмента (мотопилки) та допоміжного знаряддя.

При валці дерев забороняється:

- залишати недопилення, підрубані або зависли в процесі валки дерева;
- збивати одне або кілька підпиляних дерев іншим деревом (групове звалювання);
- спилувати дерево, на яке спирається зависле, або обрубувати сучки, на які дерево спирається;
- збивати зависле дерево валкою на нього іншого дерева;
- підрубувати коріння, комель або пень завислого дерева;
- знімати трактором зависле дерево одночасно з набором пачки дерев або хлестів для їх трелювання.

Знімають завислі дерева трактором, лебідкою або за допомогою кінної тяги з відстані не менше 35,0 м. При цьому канат (трос) закріплюють на комлю і зтягують дерево під кутом або уздовж його осі. За наявності декількох завислих дерев кожне з них знімають окремо.

#### *Очищення дерев від сучків*

Місце обрубки сучків повинно бути визначено технологічною картою. Обрубку ведуть в спецодязі, спецвзутті, окулярах та інших засобах індивідуального захисту, доброякісною справною сокирою з сокирищем з сухої твердої деревини з потовщенням на кінці. Обрубку виконують від відземка до верхівки дерева.

Забороняється обрубувати або обрізати сучки, стоячи на поваленому дереві або осідлавши його, у нестійко лежачого дерева, а також кількома працівниками у одного дерева.

При очищенні дерев від сучків за допомогою моторних інструментів не можна працювати вночі. Пила повинна ковзати по стовбуру і спиратися про нього.

При обрізанні сучків верхньої і бічних частин стовбура ступні ніг працівника повинні бути на відстані 30,0-40,0 см один від одного і в 10,0-12,0 см від дерева. За відпилювання нижніх гілок, на які спирається дерево, необхідно вжити заходів, що виключають падіння стовбура на ноги. Сучки з боку працівника спилують верхньою гілкою ланцюга рухом пилки від себе.

Напружені сучки зрізують за два прийоми: спочатку підрізають напружені волокна, а потім – врівень зі стовбуром. Довгі сучки (щоб уникнути затиску пильного апарату) спочатку відпилюють на відстані 1-1,5 м від основи, а потім – врівень зі стовбуром.

При переході від одного дерева до іншого пильний апарат повинен бути загальмований або слід вимкнути двигун.

Не дозволяється пиляння кінцевим елементом пильного апарату (небезпека відкидання пили на працівника) з тупим ланцюгом, заправляти бачок паливом при працюючому двигуні, використовувати масу тіла для додаткового натискання на моторний інструмент.

#### *Трелювання лісу*

Трелювання деревини тракторами та безчокерними машинами необхідно здійснювати на трелювальних волоках. Під час підготовки таких волоків дерева і пеньки повинні зрізатись у рівень із землею. Необхідно прибрати велике каміння, сушняк, вирубати чагарник і підріст, вирівняти урівень із землею купини, засипати ями, вимостити гіллям перезволожені ділянки, спланувати бульдозерами волокна на косогорах. Ширина волоків повинна бути не більш як 5,0 м. У місцях повороту волоків залишаються «відбійні» дерева, які прибираються після завершення лісосічних робіт, а ширина волоків допускається не більш як 7,0 м. Під час трелювання гужовим транспортом ширина волоків не повинна перевищувати 2,0 м.

Трактор або безчокерна трелювальна машина повинні працювати поза небезпечною зоною звалювання дерев та/або спускання деревини.

Під час трелювання тракторами з чокерним оснащенням потрібно дотримуватися таких вимог:

– чокерувати дерева (хлисти, довгоття) на відстані 0,5-0,7 м від відземкового зрізу або на відстані 0,9-1,2 м від верхівкової частини, працюючи в рукавицях;

– встановлювати трактор на волоці для збирання пачки деревини так, щоб його по-вздовжня вісь збігалася з напрямком руху пачки (дерев, хлестів, сортиментів), яка



натягується на щит, або відхилення не перевищувало 15 град.;

- під час розмотування вантажного каната залишати на барабані лебідки щонайменше три його витки;

- перед збиранням пачки скидати щит, подавати трактор назад, заглиблювати щит у землю, після чого загальмовувати обидві гусениці (колеса);

- переходити поверх каната, виправляти зчеплення дерев та їх частин, відчіпляти і причіпляти дерева (хлисти), а також чокери, які зачепилися за перешкоди, лише після зупинки трактора, послаблення та опускання на землю вантажного каната лебідки;

- сідати на трактор, виходити з нього, натягувати деревину на щит, розтягувати завали, стягувати завислі дерева після зупинки трактора;

- відчіплювати дерева та круглі лісоматеріали після скидання пачки на землю і послаблення вантажного каната лебідки трактора;

- перебувати поза зоною можливого маневрування трактора під час вирівнювання ним торців пачки, розвертань;

- користуватися справними чокерами (без обірваних дротиків, тріщин у металі тощо);

- під час чокерування і руху деревини на схилах працівникам перебувати з нагірного боку;

- виконувати ремонт, змащення, очищення вузлі і механізмів після зупинки двигуна трактора;

- умикати лебідку і розпочинати натягування деревини на щит після сигналу чокерівника та виходу його з небезпечної зони, яка повинна визначатись вимогами підпункту 15.7.16 «Правил охорони праці для працівників лісового господарства та лісової промисловості»;

- у всіх випадках розпочинати рух трактора після подання звукового сигналу;

- трелювати деревні хлисти та довгоття верхівками вперед, а також їх штабельювати за відсутності в їх стовбуровій частині двох і більше невідпиляних верхівок;

- на волоках з повздовжнім ухилом понад 6 град. спускати трактор з деревиною на передачах, не вище третьої.

При трелюванні в темний час має працювати не менше двох осіб. Вони повинні бути забезпечені автономними засобами освітлення, за допомогою яких можна подавати сигнали і безпечно пересуватися.

Забороняється прокладення трелювальних волоків на відстані ближче ніж 20,0 м від постійних і 10,0 м від тимчасових водотоків, у місцях витоків річок і навколо них.

### *Вивезення деревини транспортом*

При вивезенні деревини транспортом на односмугових дорогах двосторонній рух організовують пристроєм роз'їздів, корисною довжиною не менше 30,0 м, розташовуючи їх на відстані один від одного в межах прямої видимості, але не далі 500,0 м.

Перевезення деревини автотранспортом буде відбуватися на вже наявних дорогах, без створення додаткових дорожніх полотен.

Хлисти або дерева, навантажені на лісовозний автопоїзд, водій ув'язує між передніми і задніми кониками увязочними пристосуваннями.

Забороняється перевезення хлестів, дерев та лісоматеріалів, навантажених вище стійок. Хлисти і дерева, які виступають за габарити автопоїзда, позначають сигнальними щитками або прапорцями розміром 400,0×400,0 мм (з нанесеними по діагоналі червоними і білими смугами, що чергуються шириною 50,0 мм).

Лісовозні автопоїзда обладнують огорожею кабіни, додаткової поворотною фарею для освітлення занурюваних хлестів і дерев в темний час. Пасажирів у кабіні лісовозних автопоїздів перевозити не можна.

При здійсненні планованої діяльності відтворення лісів буде здійснюватись шляхом лісовідновлення на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (рідколісся, зруби, згарища, загиблі насадження).

### *Утилізація порубкових решток*

Утворення порубкових залишків невід'ємна частина процесу лісосічних робіт. Вони створюють ускладнення при роботі, трелювання лісу, повалки дерев, заважають підготовці ґрунту для висадки лісових культур, захарашення лісу порубковими рештками підвищує пожежну небезпеку і виникнення лісових пожеж, погіршення санітарного стану лісу та ін. Лісове господарство дотримується Правил пожежної безпеки в лісах України від 27.12.2004 № 278.

Утилізація порубкових решток буде здійснюватися відповідно до діючих Правил та інших вимог і рекомендацій. Основним методом очистки ділянок планової діяльності від порубкових решток буде комбінований метод: складання у купи та спалювання. Огляд місць заготівлі деревини буде здійснено відповідно до Методичних рекомендацій. Облік результатів огляду буде проведено окремо на кожній лісосіці, вказаній в лісорубному квитку окремим рядком. Огляду підлягатимуть також 50-метрові смуги, суміжні з лісосіками. Огляд місць заготівлі деревини буде здійснено підрозділами з відведення та таксації лісосік.

З метою максимально раціонального використання лісових ресурсів порубкові

рештки прибираються з території лісосіки для того, щоб не ускладнювати процес лісосічних робіт. В подальшому відводяться спеціальні місця спалювання (майданчики для спалювання порубкових решток) на відстані не менше 25,0 м від лісу, молодняку і окремо зростаючих дерев. Вся територія навколо майданчика (25,0 м) очищається від наземних горючих матеріалів і обмежується мінералізованою смугою шириною 2,8 м. В пожежонебезпечний період спалювання порубкових решток виконується тільки у безвітряну або дощову погоду під наглядом спеціально призначених осіб. У посушливий період (10 та більше днів без дощу) не буде відбуватися спалювання порубкових решток. Окремо будуть очищатися місця рубок від порубкових решток шляхом складання їх у купи для перегнивання чи спалювання після пожежонебезпечного періоду, місця складування матимуть обмежувальну мінералізовану смугу шириною 2,8 м. на відстані 15,0 м від місця складування, яка буде очищена від наземних горючих матеріалів. Висота куп і валів порубкових решток не перевищуватиме 1,0 м, ширину – 2,0 м, довжину до 10,0 м, з врахуванням відстані між купами і валами. Місця спалювання порубкових решток оснащуються первинним засобами пожежогасіння (лопати, сокири, граблі, бідони з водою та ін.).

Під час спалювання порубкових решток потрібно зберегти від пошкодження підріст і дерева, які не підлягають вирубуванню. Спалювання куп починається від межі лісосік і навколо куртин підросту насінневого походження.

Протягом пожежонебезпечного періоду спалювання порубкових решток здійснюється тільки за умови встановлення I-III класу пожежної небезпеки за умовами погоди та швидкості вітру до 4 метрів на секунду. У посушливий період (10 і більше днів без дощу) спалювання порубкових решток не дозволяється.

Керівник постійного лісокористувача, власник лісів чи керівник структурного підрозділу, де проводяться вогневі роботи на тимчасових місцях, зобов'язаний оформити наряд-допуск на спалювання порубкових решток. Усі наряди-допуски реєструються в журналі реєстрації нарядів-допусків на спалювання порубкових решток, який ведеться в паперовій або електронній формі за умови впровадження технологій, що унеможливають модифікацію внесених до нього даних, а також дозволяють однозначно ідентифікувати особу, що внесла запис до журналу.

За наявності на підприємстві відомчої пожежної охорони наряди-допуски на спалювання рослинності повинні бути погоджені з нею напередодні виконання робіт. Контроль за проведенням заходів щодо забезпечення пожежної безпеки, визначених у наряді-допуску, здійснюється відомчою пожежною охороною;



Під час спалювання порубкових решток та весняного доочищення місць рубок забороняється:

допускати до спалювання осіб, які не пройшли у встановленому порядку навчання з охорони та безпеки праці, а також у разі відсутності наряду-допуску на спалювання порубкових решток;

зберігати в місцях спалювання горючі речовини та інші горючі предмети і матеріали.

Місця спалювання повинні бути оснащені первинними засобами пожежогасіння (лопатами, сокирами, хлопавками, граблями, ранцевими обприскувачами, ємностями з водою).

Після закінчення вогневих робіт виконавець зобов'язаний ретельно оглянути місце їх проведення, усунути можливі причини виникнення пожежі, забезпечити чергування в місці проведення вогневих робіт з метою недопущення самовільного відновлення горіння;

Посадова особа, відповідальна за пожежну безпеку місць, де проводилися вогневі роботи, забезпечує перевірку місця проведення цих робіт протягом двох годин після їх закінчення. Про проведення робіт у пожежонебезпечний період виконавець та відповідальна за пожежну безпеку посадова особа роблять відповідні позначки в наряді-допуску на спалювання порубкових решток.

### **Санітарні рубки**

Суцільні санітарні рубки проводяться шляхом вирубування сухостійних, відмираючих і дуже ослаблених дерев, пошкоджених пожежами, шкідниками, хворобами лісу і внаслідок аварій та стихійного лиха, лише у деревостанах, в яких проведення вибіркового санітарного рубок призведе до зменшення повноти насаджень нижче встановленого показника повноти.

### **Акт поточного лісопатологічного обстеження від 25 липня 2025 року на площі 162,4 га.**

Згідно листа ДП «Коростенський лісгосп АПК» № 375 від 18.07.2025 комісією в складі: провідного інженера-лісопатолога ДСЛП «Київлісозахист» Віталія РИЖУКА, інженера-лісопатолога II категорії ДСЛП «Київлісозахист» Валерія ГУТНІКОВА, головного лісничого ДП «Коростенський лісгосп АПК» Анатолія ПОЛІЩУКА, лісничого Горщиківського лісництва Віктора ТЕРНАВСЬКОГО, лісничого Ушомирського лісництва Вадима МОСЕЙЧУКА, в період з 22.07.2025 по 25.07.2025 провели лісопатологічне обстеження насаджень Горщиківського та Ушомирського лісництва ДП «Коростенський лісгосп АПК» на предмет призначення суцільної санітарної рубки (далі ССР) з урахуванням вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Обстеження проводилось наземним рекогносцирувальним методом із використанням критеріїв прогнозування після пожеж («Рекомендації щодо ведення лісового господарства в умовах антропогенного впливу», під керівництвом к.с.-г.н., с.н.с. В.П.Ворона, схвалені Вченою радою УкрНДІЛГА, протокол №1 від 17 січня 2017р., затверджені НТР ДАЛРУ, протокол №3 від 20 квітня 2017р.). Критерії шкодочинності стовбурових комах, виявлених на території пожеж 2020 та 2022 років розраховувались згідно «Методичних рекомендацій щодо обстеження осередків стовбурових шкідників лісу», розроблених під керівництвом доктора с.-г. наук В.Л.Мешкової (затверджених НТР Держкомлісгоспу 04.02.2010р.). У лісових насадженнях Горщиківського та Ушомирського лісництва ДП «Коростенський лісгосп АПК» пошкоджених стихійним лихом, а також розладнаних ділянок лісу пошкоджених стобуровими шкідниками та хворобами лісу, було проведено оцінку стану надґрунтового покриву (сукупність мохів, лишайників, трав'янистих рослин, чагарничків та чагарників, підросту), вогневих уражень стовбура, кореневих лап, крони та загального стану.

Коротка таксаційна характеристика ділянок лісу, які потребують заходів з поліпшення санітарного стану лісів, наведена згідно матеріалів базового лісовпорядкування 2024 року та наведена в додатку Г.

Обстеження проведено:

Горщиківське лісництво – секція соснова – площа 36,2 га;

Ушомирське лісництво – секція соснова – площа 39,4 га.

В обстежених соснових насадженнях Горщиківського лісництва відбулося пошкодження вітровалом, буреломом внаслідок дії несприятливих погодних умов (штормових поривів вітру), який пройшов 08-09 червня поточного року, про що свідчить довідка Житомирського обласного центру з гідрометеорології № 996-01-552/996-03 від 11.06.2025 року наявні пошкодження суцільного характеру. В наявності велика кількість дерев вивалених з корінням, із зламаним стовбуром, підірваною кореневою системою, нахилом стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, а також з дугоподібно зігнутими стовбурами. Пошкоджені дерева відносяться до категорій стану IV (відмираючі), V (свіжий сухостій). В обстежених насадженнях наявні дерева з повним виверненням коріння з ґрунту, зі зламами стовбурів на висоті від 3 до 6 м, підірваною кореневою системою, з нахилом стовбура понад 30 градусів, зі зламами скелетних гілок в кроні.

На час обстеження заселення стовбурів пошкоджених дерев сосни стовбуровими шкідниками не відбулося, а тому на виконання діючих Санітарних правил в лісах України,

зокрема п. 14, 16 та 17 в обстежених лісонасадженнях необхідне термінове проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів з одночасною ліквідацією захаращеності та профілактикою щодо виникнення та поширення нових осередків шкідників і хвороб лісу.

Частина насаджень мають ознаки заселення стовбуровими шкідниками з родин *Buprestidae* (синя соснова златка *Phaenops cyanea.*) та *Cerambycidae sp.* Виявлені розкльови птахів деревини стовбура на висоті понад 1,3м від поверхні ґрунту.

На час проведення лісопатологічного обстеження соснових насаджень поширеність шкідників складає II бали (район поселення дуже визначений, але поверхня стовбура при повному розвитку ходів використана не повністю). Тип заселення – окоренковий. Личинкові ходи синьої соснової златки – неглибокі, личинкові ходи вусачів занурені вглиб стовбура (глибина проникнення сягає понад 3см). На лісовій підстилці соснових насаджень, відмічено наявність поодиноких опалих пагонів (зеленого кольору та всохлі) з ознаками заселення сосновими лубоїдами *Tomicus sp.*

Встановлено, що переважаюча частина обстежених насаджень потерпають від шкодочинної дії комплексу стовбурових шкідників. Виявлене відмирання дерев сосни звичайної. В нижній частині стовбура наявні звивисті повздовжні маточні та личинкові ходи великого соснового лубоїда (*Tomicus piniperda*). Також на повалених деревах в верхній частині стовбура в районі тонкої кори виявлено поперечні дугоподібні ходи малого соснового лубоїда (*Tomicus minor*).

У насаджених спостерігається помітне накопичення захаращеності, у вигляді вітровальних дерев старого сухостою та частин зламаних стовбурів.

В обстежених насаджених спостерігається дифузний характер всихання внаслідок шкодочинної дії осередків кореневої губки (КГ) *Heterobasidion annosum*.

Характерною візуальною ознакою впливу кореневої губки є наявність переважно групових та куртинних вітровальних дерев та дерев з помітним нахилом від вертикальної осі внаслідок ураження грибом кореневої системи та наявністю корозійно-деструктивної гнилі (строкатої ситової). Зовнішні ознаки ураження, де активно проходить розвиток КГ проявляються в зменшенні річного приросту, ажурності крон, укороченні хвої, хвоя втрачає блиск, набуває блідозелений відтінок, пізніше жовтіє, буріє, передчасно обпадає. Майже одночасно насадження заселялись стовбуровими шкідниками (великим та малим сосновими лубоїдами, синьою сосною златкою, стовбуровим сосновим смолюхом, малим рогахвостом).

Горщиківське лісництво – секція вільхова – площа 5,8 га;

Горщиківське лісництво – секція березова – площа 71,9 га;



Горщиківське лісництво – секція дубова – площа 9,1 га;

В обстежених насадженнях Горщиківського лісництва відбулося пошкодження вітровалом, буреломом внаслідок дії несприятливих погодніх умов (штормових поривів вітру), який пройшов 08-09 червня поточного року, про що свідчить довідка Житомирського обласного центру з гідрометеорології № 996-01-552/996-03 від 11.06.2025 року, наявні пошкодження суцільного характеру. В наявності велика кількість дерев вивалених з корінням, із зламаним стовбуром, підірваною кореневою системою, нахилом стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, а також з дугоподібно зігнутими стовбурами. Пошкоджені дерева відносяться до категорій стану IV (відмираючі), V (свіжий сухостій). Загалом характерним є те, що на всіх обстежених ділянках у дерев розвивається зовнішня або внутрішня стовбурова гниль, в частині насаджень відбувається вітровал через загнивання окоренкової частини.

В результаті обстеження виявлено наступні причини розладнання та призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів:

- пошкодження стовбуровими шкідниками – 13,2 га;
- ураження кореневою губкою – 26,2 га;
- пошкодження внаслідок стихійного лиха – 123,0 га.

Обстежена площа по ДП «Коростенський лісгосп АПК», яка потребує ССР складає **162,4 га.**

Проведення суцільної санітарної рубки та своєчасне вивезення лісопродукції та подрібнення (знищення) порубкових решток у вище перелічених насадженнях ДП «Коростенський лісгосп АПК» буде дієвим заходом стримування розповсюдження комплексу шкідників та хвороб лісу і запобігання виникненню лісових пожеж.

Створення лісових культур за технологічними схемами для конкретних лісорослинних умов слугуватиме підвищенню рівня біологічної стійкості насаджень.

В подальшому доцільність призначення суцільної санітарної рубки у вище зазначених ділянках визначається комісією, утвореною за рішенням постійного лісокористувача згідно пункту 30 Санітарних правил в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27.07.1995 № 555, з урахуванням вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та іншого природоохоронного та лісового законодавства.

### **Лісовідновлення**

На зрубках, що утворюються після виконання призначених суцільних санітарних рубок планується провести лісовідновлення на площі 162,4 га, відповідно до правил «Відтворення

лісів» затверджених КМУ №303 від 01.03.2007 року зі змінами.

Посадку лісових культур здійснити згідно діючих схем змішування, способів обробітку ґрунту та інших технологічних особливостей у відповідності до лісорослинних умов.

Створення лісових культур рекомендується згідно технологічних схем, приведених в додатках до таксаційних описів. З врахуванням природного поновлення, типу лісорослинних умов, особливостей ділянки в технологічній схемі вказані способи обробітку ґрунту, спосіб створення, схема змішування порід тощо. Технологічні схеми складені на основі рекомендацій П.Г.Вакулюка, систематизованих спеціалістами ВО «Укрдержліспроєкт», враховані пропозиції УкрНДІЛГА, УкрНДІгірліс та обласних управлінь лісового та мисливського господарства.

**1.5 Оцінка за видами та кількістю очікуваних відходів, викидів, скидів, забруднення води, повітря, ґрунту та надр, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінення, які виникають у результаті проведення підготовчих робіт.**

*1.5.1. Оцінка за видами та кількістю очікуваних відходів*

Згідно із статтею 1 Закону України «Про управління відходами», відходи – це будь-які речовини, матеріали і предмети, яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про управління відходами» утворювачі або власники відходів, які не є суб'єктами господарювання у сфері управління відходами, зобов'язані забезпечувати зберігання відходів у спосіб, що є безпечним для здоров'я людини та навколишнього природного середовища, та передавати відходи суб'єктам господарювання у сфері управління відходами протягом одного року з моменту їх утворення.

У ході планованої діяльності проведення суцільних санітарних рубок утворюються такі промислові відходи: відходи експлуатації та обслуговування транспортного обладнання; одяг захисний зіпсований, відпрацьований чи забруднений; взуття зношене чи зіпсоване (відпрацьоване спецвзуття); тверді побутові відходи.

Відходи експлуатації та обслуговування транспортного обладнання (відпрацьовані акумуляторні батареї, фільтруючі елементи масляних і повітряних фільтрів відпрацьовані, відпрацьовані мастила, промаслене ганчір'я, автошини відпрацьовані) в даному розділі не оцінюються, оскільки ремонт і обслуговуванням транспортного обладнання буде проводитися ремонтними службами підрядника на його основному промайданчику.

Загальна кількість працівників складає 107 осіб, з них 86 забезпечуються спецодягом

та спецвзуттям.

*Код 20 03 01 Змішані побутові відходи; Побутові відходи*

Розрахунок кількості утворення твердих побутових відходів (М, т) визначався з урахуванням:

– норми утворення твердих побутових відходів за рік на людину (згідно ДБН Б.2.2-12:2019, п.11.2.1, табл. 11.2 – 300-350 кг/на людину).

Таблиця 1.4 – Кількість побутових відходів, що утворюється на підприємстві

Джерело утворення побутових відходів	Кількість прац.	Норматив утворення	Кількість ТПВ, т/рік
Працівники підприємства, люд	107	0,35	37,45

*20 01 10 Одяг; В3030 Текстильні відходи*

До складу зазначеної групи відходів відносяться вилучені з ужитку куртки бавовняно-поліестереві (53/47%) та ЗІЗ (рукавиці, біруші). Середні показники періодичності заміни спецодягу становлять:

- теплового, бавовняного – 1 раз на 3 роки;
- рукавиці – 1 раз на місяць;
- біруші – 1 раз на квартал.

Середня вага спецодягу відпрацьованого:

- теплового – 2,5 кг на людину;
- бавовняного – 1,8 кг на людину;
- рукавиці – 200 г на людину (в середньому);
- біруші – 140 г (пакет 50 пар) на людину.

За рік на підприємстві 86 працівників забезпечується спецодягом та ЗІЗ, тобто нормативно-допустимий обсяг утворення спецодягу розраховується наступним чином (т/рік):

$$M = \sum (m_i/t_i \times n_i) \times 10^{-3},$$

де:  $m_i$  – маса спецодягу (ЗІЗ), кг;

$n_i$  – кількість працівників, забезпечених спецодягом (ЗІЗ), штук;

$t_i$  – періодичність заміни спецодягу (ЗІЗ), років.

Таблиця 1.5 – Результати розрахунку утворення відпрацьованого спецодягу

№	Тип спецодягу	Періодичність заміни спецодягу (ЗІЗ)	Кількість працівників забезпечених спецодягом (ЗІЗ);	Маса відпрацьованого спецодягу, т	Загальна кількість відходів, т/рік
1	Теплий одяг	0,33	86	0,215	0,374
2	Бавовняний одяг	0,33		0,155	

№	Тип спецодягу	Періодичність заміни спецодягу (ЗІЗ)	Кількість працівників забезпечених спецодягом (ЗІЗ);	Маса відпрацьованого спецодягу, т	Загальна кількість відходів, т/рік
3	Рукавиці	12		0,001	
4	Біруші	4		0,003	

*20 01 10 Одяг; В3030 Текстильні відходи*

До складу зазначеної групи відходів включено вилучене з ужитку спецвзуття. Середній показник періодичності заміни спецвзуття становить 2 роки. Середня вага спецвзуття відпрацьованого – 1,5 кг. За рік на підприємстві 86 працівників забезпечуються спецвзуттям, тобто нормативно-допустимий обсяг утворення спецвзуття відпрацьованого можна встановити за формулою (т/рік):

$$H_{\text{доу}} = \sum (m_i / t_i \times n_i) \times 10^{-3},$$

де:  $m_i$  – маса спецвзуття, кг;

$t_i$  – періодичність зміни взуття, раз/рік;

$n_i$  – кількість працівників, забезпечених спецвзуттям.

Таблиця 1.6 – Результати розрахунку утворення відпрацьованого спецвзуття

№	Маса спецвзуття, кг/1 пару	Кількість працівників, що забезпечуються спецвзуттям	Кількість утвореного зношеного взуття, т/рік
1	1,5	86	0,129

*20 03 04 Шлами септичних ємностей; Побутові відходи*

Рідкі відходи що утворюються при санітарному обслуговуванні робітників на лісо-сіці

Кількість рідких відходів, що утворюються на одного робітника в середньому становить 0,5 л/добу. Максимально на одній лісо-сіці можуть бути задіяні 16 робітників.

$$M_{\text{год}} = t / 1000 \times \Pi \times 250, \text{ т/рік, де:}$$

$\Pi$  – кількість людей; чол.;

$t$  – норматив утворення даного виду відходу, 0,5 л/добу на 1 людину;

250 – кількість робочих днів на рік.

Всього відходу:

$$M_{\text{год}} = 0,5/1000 * 16 * 250 = 2,0 \text{ т/рік.}$$

Об'єм утворення відходів шламу септиків становить – 2,0 тонн на рік.

Зберігання рідких відходів до вивезення на знешкодження здійснюється в герметичному контейнері біотуалету. Вивезення відходів для знешкодження на міські очисні споруди здійснює спеціалізоване підприємство.



У ході планованої діяльності ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» будуть утворюватися відходи, їх характеристика та кількість наведені в таблиці 1.7.

Таблиця 1.7 – Перелік, властивості та обсяги утворення відходів від планованої діяльності

№	Назва та код згідно Національного переліку відходів	Назва і код відходів згідно Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів	Обсяг утворення, т/рік
1	20 03 01 Змішані побутові відходи	Побутові відходи	37,450
2	20 01 10 Одяг	V3030 Текстильні відходи	0,374
3	20 01 10 Одяг	V3030 Текстильні відходи	0,129
4	20 03 04 Шлами септичних емностей	Побутові відходи	2,000

Управління відходами на об'єкті здійснюється згідно вимог закону України «Про управління відходами».

Зберігання відходів здійснюватиметься відповідно до законодавства та санітарних норм. Буде здійснюватися передача відходів спеціалізованим підприємствам згідно із укладеними договорами.

ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» будуть укладені Договори з спеціалізованими підприємствами (які мають ліцензію на провадження діяльності у сфері поводження з відходами) для передачі утворених відходів.

Враховуючи кількість та клас небезпеки відходів що утворюються при реалізації планованої діяльності, забезпечення управління відходами відповідно до вимог чинного законодавства, можна зробити висновок що негативний вплив на стан навколишнього природного середовища відходів що утворюються на ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» буде допустимим.

#### 1.5.2 Оцінка очікуваних викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря

Потенційними технологічними процесами, що можуть впливати на атмосферне повітря при провадженні планованої діяльності є: різання деревини бензопилами, переміщення деревини автотранспортом.

У результаті провадження планованої діяльності виявлено 2 джерела утворення забруднюючих речовин:

1. Розробка лісосіки;
2. Спалювання порубкових решток.

Джерело №1 Розробка лісосіки

Розрахунок викидів здійснюється для типової ділянки роботи технологічного обладнання у кожному лісництві. Обсяг спожитого палива бензопилами розраховується за формулою (т/рік):

$$M_1 = G_{в.п.} \cdot k_m \cdot n_{д.} \cdot n_{зм.} \cdot t_{зм.} \cdot 10^{-3},$$

де:  $G_{в.п.}$  – норма витрат пального на одиницю робочого часу, фактична характеристика двигуна, л/год;

$k_m$  – коефіцієнт переведення з об'ємних одиниць у вагові, кг/л;

$n_{д.}$  – кількість робочих днів, днів/рік;

$n_{зм.}$  – кількість змін на добу;

$t_{зм.}$  – тривалість різання деревини, год.

Коростенський лісгосп АПК характеризується однозмінним режимом роботи, кожна зміна триває 8 годин.

Розрахунок проводиться для технологічного обладнання з максимальною витратою палива на одиницю часу.

Таблиця 1.8 – Розрахунок об'єму спожитого палива

Марка бензопили	Кількість	$G_{в.п.}$	$k_m$	$n_{д.}$	$n_{зм.}$	$t_{зм.}$	$M_1$
Типове лісництво							
Stihl 361	1	1,2	0,85	250	1	5	1,275
Husqvarna 445	1	0,9	0,85	250	1	5	0,956

Валовий викид і-ї шкідливої речовини в атмосферне повітря, що надходить за рахунок працюючого двигуна бензопили розраховується за формулою (т/рік):

$$B_i = M_1 \cdot A_i,$$

де:  $A_i$  – питомі викиди і-ї забруднюючої речовини, т/т (взяті з «Методики розрахунку викидів забруднюючих речовин пересувними джерелами» (УкрНТЕК, 1999; Ліпський Г.Є.)).

Таблиця 1.9 – Питомі показники і-ї забруднюючої речовини

№ п/п	Забруднююча речовина			Питомий показник викиду, т/т
	МОЗ	CAS N	назва	
1	337	630-08-0	Вуглецю оксид	0,1965
2	2754	–	Вуглеводні граничні C <sub>12</sub> -C <sub>19</sub> (розчинник РПК–26511 та інш.)	0,037
3	301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,0218
4	330	7446-09-5	Ангідрид сірчистий	0,0006

Таблиця 1.10 – Результати розрахунку валових викидів забруднюючих речовин від роботи бензопил

№ п/п	Забруднююча речовина			Валовий викид, т/рік
	МОЗ	CAS N	назва	
Типове лісництво				
1	337	630-08-0	Вуглецю оксид	0,438
2	2754	–	Вуглеводні граничні C <sub>12</sub> -C <sub>19</sub> (розчинник РПК–26511 та інш.)	0,083
3	301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,049
4	330	7446-09-5	Ангідрид сірчистий	0,001

Максимально-разовий викид і-ї шкідливої речовини в атмосферне повітря, що надходить за рахунок працюючого двигуна бензопили розраховується за формулою (г/с):

$$Q_i = \frac{V_i \cdot 10^6}{n_d \cdot n_{зм.} \cdot t_{зм.} \cdot 3600},$$

Таблиця 1.11 – Результати розрахунку максимально-разових викидів забруднюючих речовин від роботи бензопил

№ п/п	Забруднююча речовина			Максимально-разовий викид, г/с
	МОЗ	CAS N	назва	
Типове лісництво				
1	337	630-08-0	Вуглецю оксид	0,195
2	2754	–	Вуглеводні граничні C <sub>12</sub> -C <sub>19</sub> (розчинник РПК–26511 та інш.)	0,037
3	301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,022
4	330	7446-09-5	Ангідрид сірчистий	0,001

*Пересувними джерелами викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря є також транспортні засоби, необхідні для переміщення деревини.*

Розрахунок викидів забруднюючих речовин проводиться згідно «Методики розрахунку викидів забруднюючих речовин пересувними джерелами» (УкрНТЕК, 1999; Ліпський Г.Є.) за формулою:

$$V_{jikm} = M_{ikm} \cdot K_{ПВjik} \cdot K_{ТСjik}$$

де:  $V_{jikm}$  – обсяги викидів j-ї забруднюючої речовини (крім свинцю) від спожитого палива і-го виду k-ю групою автотранспорту m-го суб'єкта господарської діяльності;

$M_{ikm}$  – обсяги спожитого палива і-го виду k-ю групою автотранспорту m-го суб'єкта господарської діяльності;

$K_{ПВjik}$  – питомі викиди j-ї забруднюючої речовини (крім свинцю) від використання палива і-го виду k-ю групою автотранспорту, таблиця 1.13.

$K_{ТСjik}$  – коефіцієнт впливу технічного стану на питомі викиди j-ї забруднюючої речовини (крім свинцю) від спожитого палива і-го виду k-ю групою автотранспорту, таблиця 1.14.

Всі вказані джерела впливу на довкілля є неорганізованими та пересувними і будуть

проявляться лише в межах виробничої території.

Таблиця 1.12 – Вихідні дані для визначення викидів забруднюючих речовин

Характеристика ав- томобіля	Кількість оди- ниць, шт	Тип па- лива	Густина па- лива, кг/л	Витрата па- лива, л/рік	Витрата па- лива, т/рік
Типове лісництво					
Belarus-82.1	1	ДП	0,85	120	0,102
ЗІЛ-131	1	ДП	0,85	250	0,213

Таблиця 1.13 – Показники питомих викидів j-ї забруднюючої речовини від викорис-  
тання палива i-го виду k-ю групою автотранспорту (кг/т)

Група авто	Вид палива	Оксид вуглецю	НМЛОС	Сажа	Оксид азоту	Діоксид сірки
Вантажні автомобілі	ДП	29,3	5,3	3,85	33,7	5
	Газ скраплений	152	34,2	–	28,5	0,6
Трактори	ДП	29,3	5,3	3,85	33,7	5

Таблиця 1.14 – Коефіцієнт впливу технічного стану автотранспорту на питомі ви-  
киди забруднюючих речовин

Група авто	Вид палива	Оксид вуглецю	НМЛОС	Сажа	Оксид азоту	Діоксид сірки
Вантажні автомобілі	ДП	1,5	1	1,8	1	1
	Газ скраплений	1,7	1	1	1	1
Трактори	ДП	1,5	1	1,8	1	1

Таблиця 1.15 – Розрахунок викидів забруднюючих речовин від автотранспорту

Код речовини		Назва забруднюючої речовини	Валові викиди, т/рік	Максимально- разові викиди, г/с
МОЗ	CAS N			
Типова лісосіка				
337	630-08-0	Вуглецю оксид	0,014	0,001920
2754	–	Вуглеводні граничні C <sub>12</sub> -C <sub>19</sub> (розчинник РПК– 26511 та інш.)	0,002	0,000324
328	1333-86-4	Сажа	0,002	0,000303
301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,011	0,001472
330	7446-09-5	Ангідрид сірчистий	0,002	0,000218

#### *Розрахунок викидів пилу при русі автотранспорту*

При русі автомобільного транспорту (перевезенні деревини вантажівками) при взаємодії коліс із автомобільною дорогою відбувається викид пилу.

Одночасно у виробничому процесі на одному лісництві може бути задіяно 1 вантажівку та 1 трактор.

Максимально-разовий викид пилу при русі вантажівки розраховується за формулою:

$$Q = \frac{C_1 \cdot C_2 \cdot C_3 \cdot C_6 \cdot N \cdot L \cdot C_7 \cdot q_1}{3600} + C_4 \cdot C_5 \cdot C_6 \cdot q'_2 \cdot F_0 \cdot n$$

де: C<sub>1</sub> – коефіцієнт, що враховує середню вантажопід'ємність одиниці транспорту,  
C<sub>1</sub> = 1;



$C_2$  – коефіцієнт, що враховує середню швидкість руху транспорту,  $C_2 = 1$ ;  
 $C_3$  – коефіцієнт, що враховує стан доріг,  $C_3 = 1$ ;  
 $C_6$  – коефіцієнт, що враховує вологість поверхневого шару матеріалу,  $C_6 = 0,6$ ;  
 $N$  – кількість ходок всього транспорту в годину,  $N = 2$ ;  
 $L$  – середня протяжність однієї ходки, км,  $L = 12$ ;  
 $C_7$  – коефіцієнт, що враховує долю пилу, що виноситься в атмосферу,  $C_7 = 0,01$ ;  
 $q_1$  – пиловиділення в атмосферу на 1 км пробігу,  $q_1 = 1450$ ;  
 $C_4$  – коефіцієнт, що враховує профіль поверхні матеріалу на платформі,  $C_4 = 1,3$ ;  
 $C_5$  – коефіцієнт, що враховує швидкість обдуву матеріалу,  $C_5 = 1,2$ ;  
 $q_2$  – пиловиділення з одиниці фактичної поверхні матеріалу на платформі,  $г/м^2$  в с,  
 $q_2 = 0,002$ ;

$F_0$  – середня площа платформи,  $F_0 = 60$ ;

$n$  – кількість машин, що працюють одночасно,  $n = 1$ ;

Таблиця 1.16 – Результати розрахунку викидів при пилінні

Назва речовини	Час роботи транспорту, год/рік	Величина викиду		
		г/с	кг/год	т/рік
Типове лісництво				
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	1250	0,170	0,613	0,766

Максимально-разовий викид пилу при русі колісного трактору розраховується за формулою наведеною вище, з вихідними даними:

$C_1$  – коефіцієнт, що враховує середню вантажопід'ємність одиниці транспорту,  
 $C_1 = 0,8$ ;

$C_2$  – коефіцієнт, що враховує середню швидкість руху транспорту,  $C_2 = 0,6$ ;

$C_3$  – коефіцієнт, що враховує стан доріг,  $C_3 = 1$ ;

$C_6$  – коефіцієнт, що враховує вологість поверхневого шару матеріалу,  $C_6 = 0,6$ ;

$N$  – кількість ходок всього транспорту в годину,  $N = 4$ ;

$L$  – середня протяжність однієї ходки, км,  $L = 10$ ;

$C_7$  – коефіцієнт, що враховує долю пилу, що виноситься в атмосферу,  $C_7 = 0,01$ ;

$q_1$  – пиловиділення в атмосферу на 1 км пробігу,  $q_1 = 1450$ ;

$C_4$  – коефіцієнт, що враховує профіль поверхні матеріалу на платформі,  $C_4 = 1,3$ ;

$C_5$  – коефіцієнт, що враховує швидкість обдуву матеріалу,  $C_5 = 1,2$ ;

$q_2$  – пиловиділення з одиниці фактичної поверхні матеріалу на платформі,  $г/м^2$  в с,  
 $q_2 = 0,002$ ;

$F_0$  – середня площа платформи,  $F_0 = 40$ ;

$n$  – кількість машин, що працюють одночасно,  $n = 1$ ;

Таблиця 1.17 – Результати розрахунку викидів при пилінні

Назва речовини	Час роботи транспорту, год/рік	Величина викиду		
		г/с	кг/год	т/рік
Типове лісництво				
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	1250	0,121	0,437	0,546

*Розрахунок викидів деревного пилу при розпилювання деревини*

Проаналізувавши розмірні характеристики дерев (діаметр стовбура) до розрахунку прийнято, що на типових ділянках ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» здійснюють розрізання дубової господарської секції, оскільки вона характеризується найбільшим діаметром стовбура – 80 см серед наявних у лісництві.

Для розрахунку загальної кількості деревного пилу (г/с) прийнято наступну формулу:

$$G_n = 0,108 \cdot 10^{-4} \cdot h \cdot v \cdot H \cdot j \cdot n \cdot 0,2,$$

де:  $h$  – товщина розпилу,  $h = 6$  мм (технічні характеристики бензопили);

$v$  – подача,  $v = 50$  мм/хв (технічні характеристики бензопили);

$H$  – товщина матеріалу, що обробляється,  $H = 400$  мм;

$j$  – щільність матеріалу, що обробляється,  $j = 0,65$  кг/м<sup>3</sup>;

$n$  – кількість бензопил,  $n = 2$  шт;

0,2 – коефіцієнт, що враховує розподіл розмірів частинок з віддаленням від джерела виділення з урахуванням гравітаційного осадження.

Таблиця 1.18 – Результати розрахунку викидів деревного пилу

Код/CAS N	Назва речовини	Час роботи транспорту, год/рік	Величина викиду		
			г/с	кг/год	т/рік
Типове лісництво					
2902/-	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	1250	0,337	1,213	1,516

Таблиця 1.19 – Результати розрахунку викидів при розробці лісосіки

№	Найменування джерела	Забруднююча речовина			Визначена потужність викиду	
		код	CAS N	найменування забруднюючої речовини	г/с	т/рік
1	2	3	4	5	6	7
1	Розробка лісосіки	337	630-08-0	Вуглецю оксид	0,197	0,452
		2754	–	Вуглеводні граничні C <sub>12</sub> -C <sub>19</sub> (розчинник РПК-26511 та інш.)	0,037	0,085
		328	1333-86-4	Сажа	0,000303	0,002179
		301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,023	0,059
		330	7446-09-5	Ангідрид сірчистий	0,001	0,003

№	Найменування джерела	Забруднююча речовина			Визначена потужність викиду	
		код	CAS N	найменування забруднюючої речовини	г/с	т/рік
1	2	3	4	5	6	7
		2902	–	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,629	2,829

*Джерело №2 Спалювання парубкових решток*

Розрахунок викидів забруднюючих речовин від процесу спалювання парубкових решток проводимо згідно «Збірник показників емісії (питомих викидів) забруднюючих речовин в атмосферне повітря різними виробництвами». Том I. Український науковий центр технічної екології. Донецьк – 2004 для однієї типової ділянки.

Секундна витрата палива визначається:

$$V_c = V_p \cdot \frac{10^6}{P_{ф.р}} \cdot 3600 = 12,92$$

де:  $V_p$  – річна витрата парубкових решток,  $V_p = 10$  т/рік;

$P_{ф.р.}$  – середньорічний час спалювання,  $P_{ф.р.} = 215$  год/рік.

Нижча теплота згорання = 12,50 МДж/кг.

Викид забруднюючої речовини, що надходить в атмосферне повітря з димовими газами г/с, т/рік визначається за формулою:

$$M_i = 10^{-6} \cdot k_i \cdot V \cdot Q_H^p$$

де:  $k_i$  - показник емісії забруднюючої речовини, г/ГДж;

$V$  – витрата палива г/с, т/рік.

Загальна формула, що визначає викид забруднюючої речовини, яка надходить в атмосферне повітря (г/с, т/рік):

$$M_i = 10^{-6} \cdot k_i \cdot V \cdot Q_H^p$$

де:  $k_i$  - показник емісії забруднюючої речовини, г/ГДж;

$V$  – витрата палива г/с, т/рік.

*Азоту діоксид (розрахунковий метод)*

Показник емісії діоксиду азоту – 70 г/ГДж.

Назва речовини	Величина викиду	
	г/с	т/рік
Азоту діоксид	0,011	0,009

*Вуглецю оксид (розрахунковий метод)*

Показник емісії оксиду вуглецю – 195 г/ГДж

Назва речовини	Величина викиду	
	г/с	т/рік
Вуглецю оксид	0,031	0,024

*Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом (розрахунковий метод)*

Показник емісії речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (далі – твердих частинок) визначається як специфічний і розраховується за формулою

$$k_{\text{ТВ}} = \frac{10^6}{Q_i^r} a_{\text{ВИН}} \frac{A^r}{100 - \Gamma_{\text{ВИН}}} (1 - \eta_{\text{ЗУ}}) + k_{\text{ТВS}},$$

де:  $k_{\text{ТВ}}$  – показник емісії твердих частинок,  $k_{\text{ТВ}} = 8,0$  г/ГДж;

$Q_i^r$  – нижча робоча теплота згоряння палива,  $Q_i^r = 12,5$  МДж/кг;

$A^r$  – масовий вміст золи в паливі на робочу масу,  $A^r = 0,01\%$ ;

$a_{\text{ВИН}}$  – частка золи, яка виходить у вигляді леткої золи;

$\eta_{\text{ЗУ}}$  – ефективність очищення димових газів від твердих частинок,  $\eta_{\text{ЗУ}} = 0$ ;

$\Gamma_{\text{ВИН}}$  – масовий вміст горючих речовин у викидах твердих частинок,  $\Gamma_{\text{ВИН}} = 0,01\%$ ;

$k_{\text{ТВS}}$  – показник емісії твердих продуктів взаємодії сорбенту та оксидів сірки і твердих частинок сорбенту,  $k_{\text{ТВS}} = 0$  г/ГДж.

Назва речовини	Величина викиду	
	г/с	т/рік
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,001	0,001

#### *Діоксид вуглецю*

Показник емісії діоксиду вуглецю  $K_{\text{CO}_2}$ , г/ГДж визначається за формулою:

$$k_{\text{CO}_2} = 3,67 \cdot k_c \cdot \varepsilon_c$$

де:  $k_c$  – показник емісії вуглецю палива,  $k_c = 28\ 130$  г/ГДж;

$\varepsilon_c$  – ступінь окислення вуглецю палива,  $\varepsilon_c = 0,995$ .

Назва речовини	Величина викиду	
	г/с	т/рік
Діоксид вуглецю	16,589	12,840

#### *Азоту (1) оксид ( $N_2O$ )*

Показник емісії оксиду діазоту 4 г/ГДж

Назва речовини	Величина викиду	
	г/с	т/рік
Азоту (1) оксид ( $N_2O$ )	0,00065	0,0005

#### *Метан*

Показник емісії метану 5 г/ГДж



Назва речовини	Величина викиду	
	г/с	т/рік
Метан	0,0008	0,000625

*Вуглеводнів граничні C<sub>12</sub>-C<sub>19</sub>*

Показник емісії вуглеводнів 45 г/ГДж

Назва речовини	Величина викиду	
	г/с	т/рік
Вуглеводнів граничні C <sub>12</sub> -C <sub>19</sub>	0,0073	0,005625

Таблиця 1.20 – Результати розрахунку викидів при спалюванні порубкових решток

Забруднююча речовина			Порубкові рештки	
код	CAS N	назва	г/с	т/рік
301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,011	0,009
337	630-08-0	Вуглецю оксид	0,031	0,024
2 902	–	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,001	0,001
2 754	–	Вуглеводні граничні C <sub>12</sub> -C <sub>19</sub> (розчинник РПК-26511 та інш.)	0,007	0,006
11 812	–	Вуглецю діоксид	16,589	12,840
410	74-82-8	Метан	0,001	0,001
11 815	–	Азоту (1) оксид (N <sub>2</sub> O)	0,00065	0,001

Сумарна кількість викидів забруднюючих речовин, які викидаються у атмосферне повітря в процесі планованої діяльності, та їх характеристики наведені в таблиці 1.21.

Таблиця 1.21 – Сумарна кількість викидів забруднюючих речовин, які викидаються у атмосферне повітря

№	Найменування джерела	Забруднююча речовина			Визначена потужність викиду	
		код	CAS N	найменування забруднюючої речовини	г/с	т/рік
1	2	3	4	5	6	7
1	Розробка лісосіки	337	630-08-0	Вуглецю оксид	0,197	0,452
		2754	–	Вуглеводні граничні C <sub>12</sub> -C <sub>19</sub> (розчинник РПК–26511 та інш.)	0,037	0,085
		328	1333-86-4	Сажа	0,000303	0,002179
		301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,023	0,059
		330	7446-09-5	Ангідрид сірчистий	0,001	0,003
		2902	–	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,629	2,829
2	Спалювання порубкових решток	301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,011	0,009
		337	630-08-0	Вуглецю оксид	0,031	0,024
		2 902	–	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,001	0,001
		2 754	–	Вуглеводні граничні C <sub>12</sub> -C <sub>19</sub> (розчинник РПК-26511 та інш.)	0,007	0,006
		11 812	–	Вуглецю діоксид	16,589	12,840
		410	74-82-8	Метан	0,001	0,001
		11 815	–	Азоту (1) оксид (N <sub>2</sub> O)	0,001	0,001

Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні.

Під час провадження планованої діяльності викиди парникових газів на одному типовому лісництві становитимуть: CO<sub>2</sub> – 12,840 т/рік, CH<sub>4</sub> – 0,001 т/рік, N<sub>2</sub>O – 0,001 т/рік.

Вплив на клімат має середньостроковий, тимчасовий, місцевий характер, помірної значимості.

### 1.5.3 Оцінка очікуваного впливу на водні ресурси

Господарська діяльність підприємства спрямована на поступове розширення, використання і відновлення лісових ресурсів, підвищення якісного складу і продуктивності лісів, а також посилення їх водорегулюючих, ґрунтозахисних та рекреаційних функцій.

Український Центр Екології Ґрунтів (УЦЕГ) згідно договору з Дочірнім підприємством «Коростенський лісгосп АПК» Житомирського обласного комунального агролісогосподарського підприємства «Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради (далі ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс»), виконав повний комплекс польових та лабораторно-аналітичних робіт з оцінки впливу на довкілля (ОВД) лісогосподарської діяльності, у частині впливу на гідрологічні об'єкти (Додаток 3).

Оцінка впливу лісогосподарської діяльності на гідрологічний режим території виконувалась на таких ділянках:

Ушомирське лісництво: квартал 19 (виділи 54, 59, 63, 64), квартал 29 (виділи 27, 61) – знаходяться на площі водозбору р. Уж.

Горщиківське лісництво: квартал 39 (виділ 43), квартал 6 (виділи 58, 61, 67, 68) – знаходяться на площі водозбору р. Уж та р. Могилянка.

На даний час, у місці обстеження, р. Могилянка пересохла. Вона є притокою р. Уж, тому вважаємо, що всі описані об'єкти планованої діяльності знаходяться у площі водозбору р. Уж.

Ці виділи безпосередньо здійснюють вплив на їх гідрологічний режим. Знаходяться на відстані до 1000 м від водного об'єкту. Головні лісові породи вказаних виділів представлені березою повислою (*Betula pendula* Roth.), сосною звичайною (*Pinus silvestris* L.), вільхою чорною (*Alnus glutinosa* L.), дубом звичайним (*Quercus robur* L.). Дерева добре розвинені, мають габітус, що відповідає їх віку, достатній запас ділової деревини. Підріст – сосна, береза, вільха. Трав'яний покрив щільний (ягідники, мох), проективне покриття 80-100%.

Вибрані ділянки є репрезентативними для території планованої діяльності, результати досліджень можливо застосовувати для характеристики водних ресурсів на обстеженій території.

Нижче наведені опис декількох об'єктів планованої діяльності:

**1-й об'єкт планованої діяльності:** квартал 19, виділ 54 (площа 8,6 га) Ушомирського лісництва. Виділ закладено на рівній ділянці вододілу. Головна порода представлена сосною звичайною (*Pinus sylvestris* L.) віком 54 роки, підріст – береза повисла (*Betula pendula* Roth.), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), робінія звичайна (*Robinia pseudoacacia*). Деревя сосни пошкоджені короїдом, планується проведення суцільно-санітарних рубок. Трав'яний покрив щільний, проективне покриття 95%. Виділ знаходиться у площі водозбору р. Уж.

**2-й об'єкт планованої діяльності:** квартал 19 виділ 64 (площа 2,5 га) Ушомирського лісництва. Виділ закладено на рівній ділянці вододілу. Головна порода представлена сосною звичайною (*Pinus sylvestris* L.) віком 65 років підріст – береза повисла (*Betula pendula* Roth.), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.). Деревя сосни пошкоджені короїдом, планується проведення суцільно-санітарних рубок. Трав'яний покрив щільний, проективне покриття 100%. Виділ знаходиться у площі водозбору р. Уж.

**3-й об'єкт планованої діяльності:** квартал 6, виділ 61 (площа 6,2 га) Горщиківського лісництва. Виділ закладено на рівній ділянці вододілу. Головна порода представлена березою повислою (*Betula pendula* Roth.) віком 60 років, супутня – сосною звичайною (*Pinus sylvestris* L.). Підріст – сосна, береза. Трав'яний покрив представлений ягідниками, мохом, проективне покриття 85%. Виділ знаходиться у площі водозбору р. Уж.

**4-й об'єкт планованої діяльності:** квартал 6, виділ 67 (площа 2,0 га) Горщиківського лісництва. Виділ закладено на рівній ділянці. Ділянка рівна. Головна порода представлена березою повислою (*Betula pendula* Roth.) віком 55 років, супутні – вільха чорна (*Alnus glutinosa* (L.) Gaeth.), дуб звичайний (*Quercus robur* L.), підріст – осика, береза, дуб, підлісок – ліщина. Трав'янистий покрив представлений чорницею, осокою, ожиною, папороттю, проективне покриття 100%. Виділ знаходиться у площі водозбору р. Уж.

З метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності встановлюються лісові ділянки (смуги лісів) уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів, які виділяються з категорії експлуатаційних лісів за нормативами згідно з додатком 4 Постанови № 733 «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок».

Проведення оцінки дотримання мінімальної ширини смуг лісів уздовж берегів всіх водних джерел показали, що ширина смуг на всіх обстежених ділянках відповідає нормам водного і лісового законодавства. Проведення господарської діяльності на досліджених об'єктах не зменшить суттєво лісистість басейнів водойм. За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до категорії свіжих.

Характеристика рік та водоймищ, що розташовані на території лісового господарства наведена в таблиці 1.22.

Таблиця 1.22 – Характеристика рік та водоймищ

Найменування водних об'єктів	Куди впадає річка	Загальна протяжність, км/площа водозбору, км <sup>2</sup>	Ширина лісових смуг вздовж берегів річок, м	
			згідно нормативів	фактична
р. Уж	р. Дніпро	256 / 8080	400	400

У лісосмугах вздовж обстежених річок і потоків відсутні розорювані землі, не застосовуються пестициди і добрива, не влаштовуються літні табори для худоби. Відсутні будь-які споруди, огорожі, дачі, гаражі, стоянки автомобілів, звалища сміття, тощо. Зелені насадження у задовільному стані, територія лісосмуг не засмічена. Виконуються обмеження щодо використання земель водного фонду (прибережні захисні смуги) відповідно до ст. 61 Земельного кодексу України та ст. 89 Водного кодексу України.

Під час провадження планованої діяльності суттєвого впливу на водні об'єкти не очікується, тому що виділені лісові смуги уздовж берегів річок з категорії експлуатаційних лісів за нормативами згідно з постановою «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (постанова КМ України від 16.05.2007 № 733) віднесені до категорії захисних лісів та витримані на території ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс».

Проведення господарської діяльності на досліджених об'єктах не зменшить суттєво лісистість басейнів водойм. Вздовж всіх обстежених річок є захисні лісосмуги, які відповідають вимогам, зазначеним у вищевказаному документі.

У відповідності до вимог наказу Державного комітету лісового господарства України від 23.12.2009 № 364 «Про затвердження Правил рубок головного користування» зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 січня 2010 року за № 85/17380, в разі проведення у деревостанах, що віднесені до захисних смуг лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів суцільних рубок будуть призначатися лише вузьколісосічні рубки.

*Характеристики стоку річок Дочірнього підприємства «Коростенський лісгосп АПК» Житомирського обласного комунального агролісгосподарського підприємства «Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради*

Для характеристики річки за гідрографічними показниками пораховано: середній багаторічний об'єм стоку (км<sup>3</sup>/рік), середній багаторічний модуль стоку (м<sup>3</sup>/с/км<sup>2</sup>), шар стоку (мм), максимальний стік (за рахунок талих вод і дощів), літні й зимові мінімальні витрати води або модулі стоку.



Обстежена річка з їх притоками має характерний гідрологічний режим для Українського Полісся – паводковий. Весняне водопілля є характерним для річок території господарства, воно обумовлене інтенсивністю сніготанення та кількістю рідких опадів. Основна частина стоку річки формується в період весняного водопілля, яке є головною причиною нерівномірності стоку протягом року. Тому характер водопілля значною мірою визначає внутрішньорічний розподіл стоку.

Для басейну Прип'яті характерним є яскраво виражене весняне водопілля та низька межень, що може супроводжуватися затопленнями. Водний режим річок Прип'ятської ландшафтно-гідрологічної провінції має такі характерні періоди сезонного розподілу стоку: весняний (максимальний) – 50%, літній – 16%, осінній – 14% та зимовий – 20%.

Максимальний стік визначається за допомогою поправочного коефіцієнта, який на обстеженій території переважно залежить від таких факторів: опади, випаровування, характер рельєфу, ґрунтовий покрив, рослинність. Літні і зимові модулі стоку розраховуються залежно від внутрішньорічного розподілу стоку.

У таблиці 1.23 відображено результати розрахунків гідрографічних показників стоку річок, які мають течію, на території планованої діяльності ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс».

Таблиця 1.23 – Гідрографічні показники стоку річок

Назва водних об'єктів	Об'єм стоку ( $W_0$ ), м <sup>3</sup> (за рік)	Модуль стоку (M), л/с на км <sup>2</sup>			Шар стоку (Y), мм
		багаторічний	max	мін літній/ мін зимовий	
р. Уж	118,1 x 10 <sup>5</sup>	0,5	0,6	0,08/0,10	1,5

Річка Уж має гідрологічні показники стоку, характерні для Прип'ятської ландшафтно-гідрологічної провінції. Максимальний модуль стоку найбільше залежить від поверхневих вод у період сніготанення, він мало відрізняється від середньорічного.

На території господарства переважає рівнинний рельєф, похил р. Уж становить 0,47 м/км. Обстеження показали, що ґрунти на території господарства дерново-підзолисті на алювіальних відкладеннях. Вони сформувалися при застійно-промивному водному режимі на флювіогляціальних, рідше моренних відкладах при сумісному прояві дернового (гумусо-аккумулятивного) і підзолистого типів ґрунтоутворення під вологими сосново-листяними лісами з розвиненим трав'яним покривом. Ґрунти мають дуже високу водопроникність і малу вологоємність. У межах обстеженої території не виявлено явних пошкоджень ґрунтового покриву та проявів деградаційних процесів. Фізичні властивості ґрунту, рівнинний рельєф, щільна листова підстилка, виключають вірогідність проявів ерозійних процесів, зменшують інтенсивність поверхневого стоку, міграцію осадового матеріалу.

Згідно довідки Житомирського обласного центру з гідрометеорології (Житомирський ЦГМ) № 996-04-39/33 від 01 квітня 2025 р. всі річки належать до рівнинного типу, для яких характерне мішане живлення з переважанням снігового. Водність річок досить нерівномірна по сезонах року та кліматичних зонах. Так, водність в північних районах в 1.5-2 рази вище ніж у південних. До 70 % стоку річок припадає на весняну повінь та літні паводки і лише 30 % на решту року.

Гідрографічні особливості річок знаходяться в прямій залежності від геолого–геоморфологічних умов. Територія області розташована в двох геоморфологічних областях: Полісько – Придніпровській низовині (басейни рік Уборть та Уж) і Правобережній височині (басейни рік Случ, Тетерів).

Природний режим річок значно змінений внаслідок зарегульованості великою кількістю водойм та водосховищ. Найвищі рівні води переважно спостерігаються під час проходження весняного водопілля, але в останні роки максимальні рівні спостерігаються також і взимку під час тало-дощових паводків. Водопілля на річках проходять в період лютого-квітня з виходом води на заплавні території та на частині річок з досягненням небезпечних відміток.

Максимуми дощових паводків в період літньо-осінньої межені здебільшого є нижчі за максимальні рівні водопілля та залежать від кількості опадів. Дощові паводки на території області спостерігаються зазвичай в травні-червні з амплітудою підйома рівня до 1.0 м та з виходом води на понижених ділянках заплав без негативних наслідків. В 2010 та 2023 роках відмічалися і весняна повінь і дощовий паводок.

За останні 30 років на річках області виражені водопілля були в 1996, 1999, 2003, 2005, 2006, 2010, 2013, 2023 роках. Згідно діючого «Каталогу небезпечності гідрологічних явищ» Українського гідрометеорологічного центру у ці роки відмічалось досягнення і перевищення відміток затоплення заплави, та на деяких річках перевищення небезпечних відміток затоплення сільськогосподарських угідь, будівель, споруд.

Паводки, що спостерігалися на території господарства, не мають відношення до господарської діяльності. У межах обстеженої території (на лісових ділянках) не виявлено явних пошкоджень ґрунтового покриву та наслідків деградаційних процесів, обумовлених проведенням лісогосподарських робіт.

Розрахована частка, яка може бути зачеплена такою діяльністю від площі водозбірного басейну річки Уж, вона дорівнює 0,07. Це означає, що доля впливу планованої діяльності на гідрологічні показники стоку річок буде незначною, а при здійсненні планованої діяльності очікується нормативний річковий стік.

При здійсненні планованої діяльності негативний вплив на водні ресурси зведено до мінімуму оскільки використання води при здійсненні планованої діяльності не передбачається.

Водопостачання працівників здійснюється привізною водою питної якості, що підвозиться господарським транспортом від джерела централізованого водопостачання. Питна вода, якою забезпечується персонал, відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4–171–10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

Територія планованої діяльності не каналізована, мережі централізованого водовідведення відсутні. Санітарне обслуговування персоналу здійснюється у будівлях відокремлених підрозділів філії.

На лісосіках використовуються біотуалети – автономні туалети, які працюють на основі принципу біологічного розкладу нечистот, при чому відпадає необхідність проведення комунікацій (вода, електрика, вентиляція, каналізація) і забезпечується відмінний санітарний стан території.

Стічні води ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» не мають жодного впливу на гідрологічний режим території лісгоспу, оскільки ізольовані у водостійких резервуарах від навколишнього середовища – від ґрунтових та поверхневих вод, не зазнають сезонного впливу повеней та водопілля.

Таким чином, забруднення води промисловими та господарського-побутовими скидами не відбувається.

Враховуючи зазначене, вплив планованої діяльності на водні об'єкти характеризується як допустимий.

#### *1.5.4 Оцінка очікуваного впливу на ґрунти*

При проведенні суцільних санітарних рубок та на лісовідновних роботах при певних операціях технологічного процесу виникає ризик ущільнення ґрунту транспортними засобами.

Український центр екології ґрунтів (УЦЕГ) згідно договору з Дочірнім підприємством «Коростенський лісгосп АПК» Житомирського обласного комунального агролісгосподарського підприємства «Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради (далі ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс»), виконав комплекс польових та аналітичних робіт з оцінки впливу лісгосподарської діяльності вказаного підприємства на ґрунтовий покрив (Додаток Ж).

З цією метою було закладено 4 ґрунтових розрізи (шурфів), проведений опис ґрунтових профілів та їх фотофіксація, за генетичними горизонтами відібрані зразки ґрунту

для подальшого лабораторного дослідження. У польових умовах визначалась наявність проявів ерозійних процесів та ризику виникнення чи поширення їх після проведення лісорубних робіт, визначений ступінь еродованості ґрунтового профілю кожного розрізу. За генетичними горизонтами визначена ущільненість та твердість, які безпосередньо впливають на водопроникність у глиб профілю та вологоємність кожного горизонту, а в цілому формують водно-фізичні властивості, типу та підтипу ґрунту. Всі ґрунтові розрізи мають географічні координати, що дає змогу проводити поточний та періодичний моніторинг стану ґрунтового покриву та своєчасно впроваджувати протиерозійні заходи.

Дослідження ґрунтів проводилось у:

**Горщиківському** лісництві – квартал 6 (виділ 67 – 2,0 га), квартал 8 (виділ 54 – 4,0 га), квартал 11 (виділ 2 – 3,4 га);

**Ушомирському** лісництві – квартал 19 (виділ 54 – 8,6 га).

Враховуючи, що обстеження ґрунтів проведено на репрезентативних ділянках, обраних з урахуванням рельєфу, наявних типів ґрунтових порід та лісових умов, результати досліджень можливо застосовувати для характеристики ґрунтів в цілому по лісовому господарству.

**Ґрунтовий розріз № 1.** Морфологічний опис генетичного профілю, що закладений у кварталі 6, у виділі 67 (S=2,0 га) Горщиківського лісництва. Ділянка рівна. Головна порода представлена березою повислою (*Betula pendula* Roth.) віком 55 років, супутні – вільха чорна, дуб звичайний, підріст – осика, береза, дуб, підлісок – ліщина. Трав'янистий покрив представлений чорницею, осокою, ожиною, папороттю, проективне покриття 100%. У червні 2025 року внаслідок сильного бурелому було повалено багато дерев, деякі зламані навпіл, кореневі системи вивернуті на поверхню. Внаслідок цього плануються суцільно-санітарні рубки.

**Ґрунтовий розріз № 2.** Морфологічний опис генетичного профілю, що закладений у кварталі 8, на виділі 54 (S=4,0 га) Горщиківського лісництва. Виділ знаходиться на рівній ділянці. Головна порода представлена дубом звичайним (*Quercus robur* L.) віком 65 років, супутні – вільха чорна (*Alnus glutinosa* (L.) Gaeth.), береза повисла (*Betula pendula* Roth.), підріст – дуб, вільха, береза; підлісок – ліщина. Поверхня ґрунту щільно вкрита вовчою ягодою звичайною, ожиною, кропивою, папороттю, проективне покриття 100%. Після буревію, на початку літа 2025 року, на території виділу 54 (квартал 8) Горщиківського лісництва спостерігається значна кількість повалених і зламаніх дерев з вивернутою кореневою системою. На виділі планується проведення суцільно-санітарних рубок.



**Грунтовий розріз № 3.** Морфологічний опис генетичного профілю, що закладений у кварталі 11, на виділі 2 (S=3,4 га) Горщиківського лісництва. Розріз закладений на підвищенні виділу. Весною вода у пониженні виходить на поверхню. Головна порода представлена вільхою чорною (*Alnus glutinosa* (L.) Gaeth.) віком 60 років. Підріст – береза повисла, вільха чорна. Трав'янистий покрив дуже розріджений (чорниця, кропива, ожина, мох), проективне покриття 100%. На території ділянки (квартал 11, виділ 2 Горщиківського лісництва) заплановані суцільно-санітарні рубки. Багато повалених дерев після буревію у червні 2025 року.

**Грунтовий розріз № 4.** Морфологічний опис генетичного профілю, що закладений у кварталі 19, на виділі 54 (S=8,6 га) Ушомирського лісництва. Виділ закладено на рівній ділянці вододілу. Головна порода представлена сосною звичайною (*Pinus sylvestris* L.) віком 54 роки підріст – береза, сосна, робінія звичайна (*Robinia pseudoacacia*). Деревя сосни пошкоджені короїдом, планується проведення суцільно-санітарних рубок. Трав'яний покрив досить щільний, проективне покриття 90%.

На обстеженій території ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомиро-благроліс» ґрунтовий покрив представлений дерново-підзолистими ґрунтами на алювіальних відкладах. Це зональні ґрунти підзони південної тайги (мішаних лісів), до якої належить Українське Полісся. Вони сформувалися під мішаними, а також основними лісами з розвиненим трав'яним покривом при застійно-промивному водному режимі на флювіогляціальних, рідше моренних відкладах при сумісному прояві дернового (гумусо-аккумулятивного) і підзолистого типів ґрунтоутворення.

**Дерново-підзолисті** ґрунти мають диференційований за елювіально-ілювіальним типом профіль, який складається з таких горизонтів: лісової підстилки (**Ho**), гумусово-елювіального (**HE**), елювіального (**E**), ілювіального (**I**), ілювійованої породи (**Pi**) та материнської породи (**P**). При прояві оглеєння диференціація профілю посилюється.

Дерново-підзолисті ґрунти поділяють на види: дерново-слабопідзолисті, дерново-середньопідзолисті, дерново-сильнопідзолисті.

Для них властива слабка гумусованість (0,8-2,0%), висока кислотність верхньої частини профілю (рН=3,5-5,0) (додаток Ж), невелика ємність катіонного обміну (10 - 15 ммоль/100 г ґрунту) при низькому ступені насичення основами (менше 50%). Висока кислотність цих ґрунтів суттєво пригнічує розвиток біологічних процесів, у наслідок чого вони збіднюються на нітратні сполуки азоту. Ґрунти мають дуже малу ємність поглинання (1,5-8,6 мг-екв./100 г), яка зростає від супіщаного до суглинкового гранулометричного складу.

Це суттєво впливає на фізико-хімічні та водно-фізичні властивості ґрунтів – відсутність агрономічно-цінної структури, велику щільність, що коливається в інтервалі 1,50-2,00 г/см<sup>3</sup> і зростає з глибиною до 2,70 г/см<sup>3</sup>, і низьку пористість (30-40%). Питома маса змінюється від 2,66 г/см<sup>3</sup> до 2,77 г/см<sup>3</sup> у зв'язно-піщаних ґрунтів. Ґрунтова польова вологоємність зменшується від верхнього горизонту до нижнього від 28% до 22%, коефіцієнт фільтрації 2,5-4,5 мм/хв.

Ґрунти мають низькі запаси поживних елементів як валових, так і в доступних рослинам формах. Кількість доступного азоту становить 0,05-0,08, рухомого фосфору – 0,04-0,09, рухомого калію – 1,0-1,5%, низький вміст мікроелементів. Малі запаси гумусу та біофільних елементів обумовлюють низьку природну родючість цих ґрунтів, їх бонітет становить 20-22 бали.

Зустрічаються профілі з різкою зміною забарвлення, від темного до світлого, майже білого. Завдяки кислій реакції субстрату підсилюються процеси мінералізації органічної рослинної маси і йде перерозподіл колоїдів у профілі, що сприяє посиленій диференціації за елювіально-ілювіальним типом. Це відбувається внаслідок інтенсивного розвитку підзолистого процесу, коли не накопичується органічна речовина і утворюється нестійкий грубий гумус фульватного типу, більш світлого кольору за рахунок переваги вмісту фульвокислот над гуміновими.

Дерново-підзолисті ґрунти збіднені гумусом, мають високу кислотність. Основну масу гумусу (60-70%) складають гумінові і фульвокислоти. Для різних ґрунтових типів характерне певне відношення вуглецю гумінових кислот до вуглецю фульвокислот С<sub>гк</sub>:С<sub>фк</sub>. Ґрунти, у складі гумусу яких переважають гумінові кислоти, більш темного забарвлення, мають сприятливий, для росту рослин, тепловий режим. Фульвокислоти є головним чинником опідзолення. У дерново-підзолистих ґрунтів відношення вуглецю гумінових кислот до вуглецю фульвокислот 0,4-0,6. Переважання в ґрунтах фульвокислот, по-іншому впливає на ґрунтоутворення, оскільки фульвокислоти розчинні у воді, вони вимиваються у нижні горизонти, або за межі профілю, руйнують мінерали.

Родючість дерново-підзолистих ґрунтів невисока, це суто лісові ґрунти (додаток Ж).

На території лісгоспу у червні 2025 року пройшов потужний буревій, внаслідок чого відбулося пошкодження лісу у Горщиківському лісництві: зламані навіпіл дерева, їх повалення, вивертання з корінням. Цьому сприяло ще те, що кореневі системи лісових порід мають поверхневе розміщення, а ґрунти – легкий гранулометричний склад. В таких місцях утворилося багато великих ям з порушенням природного складання поверхневих генетичних горизонтів. Завали зі зламаних та понівечених стовбурів дерев та гілок на

міжквартальних дорогах потребують розбирання, тому що вони спричиняють значні перешкоди для проведення лісогосподарських робіт, передбачених технологією вирощування лісових культур.

На території Ушомирського лісництва наявні сухостійні дерева внаслідок дії стовбурових шкідників та кореневої губки. Пошкоджені дерева часто стають джерелом розмноження шкідників і збудників хвороб, які можуть швидко поширюватися на здорові насадження, викликаючи масове всихання лісу. Суцільно-санітарні рубки пошкоджених дерев сприяють оздоровленню лісу, покращенню умов для росту молодих і здорових дерев, а також забезпечують природне відновлення лісових масивів.

Враховуючи складні геоморфологічні умови ґрунтоутворення і регіональні особливості ведення лісогосподарської діяльності в умовах зони Полісся, необхідно провести суцільно-санітарні рубки, з розчищенням завалів на міжквартальних дорогах та лісосіках, на підставі Актів лісопатологічного обстеження, з проведенням післяпроектного моніторингу стану ґрунтового покриву.

Вважаємо за необхідне проведення суцільно-санітарних рубок, передбачених Законодавством України, з дотриманням умов моніторингу стану ґрунтового покриву.

Для попередження негативного впливу на ґрунти, планована діяльність буде виконуватися з урахуванням вимог Закону України «Про охорону земель». З врахуванням зазначеного, за умови виконання вимог чинного законодавства та спеціальних заходів - вплив на ґрунти при реалізації планованої діяльності буде допустимим. Таким чином, прямого забруднення ґрунтів та надр не відбувається.

#### *1.5.5 Оцінка за видами та кількістю шумового та вібраційного забруднення*

Основними джерелами шуму при проведенні робіт по вирубці лісу будуть робота техніки та автотранспорту. Розрахунок шумового впливу проводився на межі санітарно-захисної зони одного лісництва, для інших буде аналогічним. Обладнання справне та працює відповідно до технічного паспорту. Шумові та вібраційні характеристики знаходяться у межах встановлених заводськими випробуваннями.

Розрахунок здійснювався на підставі характеристик технологічного обладнання з урахуванням рівнів шуму, що утворюється від вищезгаданих джерел.

Значення еквівалентного рівня звуку ( $L_{A\text{ екв}}$ ) для механізмів та автотехніки, яку передбачено використовувати при втрубці лісосіки наступні: бензопила – 65 дБА; трактор – 75 дБА; вантажні автомобілі – 90 дБА.

Сумарний рівень звуку від кількох п джерел шуму визначають відповідно до додатку А (ДСТУ-Н Б В.1.1-35:2013) за формулою:

$$L_{\text{сум}} = 10 \log \left( \sum_{i=1}^n 10^{0,1L_i} \right)$$

де:  $L_i$  - еквівалентний рівень звукової потужності джерела шуму, дБА.

Коригований рівень звукової потужності від механізмів, автотехніки відповідає 73,75 дБА.

Оцінка шумового режиму на території найближчої житлової забудови при впливі транспортних засобів і механізмів під час робіт з будівництва виконується відповідно до ДСТУ-Н Б В.1.1-35:2013 (Настанова з розрахунку рівнів шуму в приміщеннях і на територіях). Очікуваний еквівалентний рівень звуку між джерелом шуму і розрахунковою точкою, визначають за формулою:

$$L_A = L_{WA} - 20 \lg r + 10 \lg \Phi - 10 \lg \Omega - \Delta L_{\text{нов}} - \beta_{\text{зел}} l,$$

де:

$L_{WA}$  – еквівалентний коригований рівень звукової потужності для джерела з постійним шумом, дБА;

$r$  – відстань від джерела шуму до розрахункової точки, м;

$\Phi$  – коефіцієнт спрямованості випромінювання шуму джерелом в напрямку розрахункової точки ( $\Phi = 1$ );

$\Omega$  – просторовий кут, в який випромінюється шум даного джерела ( $\Omega = 4\pi$ );

$\Delta L_{\text{нов}}$  – затухання звуку в атмосфері (0,5 дБА);

$\beta_{\text{зел}}$  – величина зниження рівня звуку смугами зелених насаджень, дБА/м (згідно п. 6.2.8 зниження рівня звуку смугами зелених насаджень шириною, більше ніж 100 м, приймають постійним і таким, що дорівнює 8 дБА);

$l$  – ширина лісопосадки, м.

Нормативна санітарно-захисна зона становить 100 м.

Розрахунковий рівень звуку під час експлуатації техніки на межі:

нормативної санітарно-захисна зона (100 м):

$$L_A = 73,75 - 20 \lg 100 + 10 \lg 1 - 10 \lg 4 \times 3,14 - 0,5 - 8,0 = 6,65 \text{ дБА}$$

Згідно вимог ДБН В.1.1-31:2013, допустимий рівень звуку на території прилеглий до житлової забудови відповідає в денний час - 55 дБА, в нічний - 45 дБА. В даному випадку рівень звуку не перевищує фонового шуму сільської місцевості та складає 6,35 дБА, тобто шкідливого впливу шуму на найближчі житлові забудови не відбувається.

Для зниження виробничих шумів і вібрації при роботі повинно використовуватись тільки технічно справне обладнання, а також за потреби індивідуальні засоби захисту і протишумові навушники.



*1.5.6 Оцінка за видами та кількістю електромагнітного, радіаційного, світлового та теплового забруднення.*

Теплове забруднення – тип фізичного (частіше антропогенного) забруднення довкілля, що характеризується підвищенням температури вище природного рівня. Потенційними джерелами теплового впливу можуть бути об'єкти з високотемпературними викидами. Планована діяльність не призведе до теплового забруднення навколишнього природного середовища через відсутність потужних джерел теплового випромінювання. Мінімальний вплив теплового забруднення можливий при короткочасному спалюванні порубкових решток після проведення лісосічних робіт.

Світлове забруднення пов'язане з порушенням природного освітлення місцевості в результаті дії штучних джерел світла, що призводить до появи аномалій у житті тварин і розвитку рослин. Робота на лісосіках виконується в денний час доби, таким чином освітлення не застосовується. Планована діяльність не призведе до світлового забруднення навколишнього природного середовища.

Транскордонний вплив при проведенні планованої діяльності не передбачається.

## **2 ОПИС ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОСНОВНИХ ПРИЧИН ОБРАННЯ ЗАПРОПОНОВАНОГО ВАРІАНТА З УРАХУВАННЯМ ЕКОЛОГІЧНИХ НАСЛІДКІВ**

Планована діяльність Дочірнього підприємства «Коростенський лісгосп АПК» Житомирського обласного комунального агролісогосподарського підприємства «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» Житомирської обласної ради полягає у використанні лісових ресурсів у порядку проведення суцільних санітарних рубок. Заготівля деревини здійснюється в межах Актів лісопатологічного обстеження, на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка.

З огляду на плановану діяльність підприємства розглядається дві альтернативи планованої діяльності:

### *Технічна альтернатива 1.*

Лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок здійснюється шляхом створення лісових культур, та сприянням природному поновленню відповідно до лісо рослинних умов та наявності достатньої кількості насінників.

### *Технічна альтернатива 2*

Лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок здійснюється виключно шляхом створення лісових культур.

*Територіальні альтернативи* планованої діяльності Дочірнього підприємства «Коростенський лісгосп АПК» Житомирського обласного комунального агролісогосподарського підприємства «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» Житомирської обласної ради не розглядаються, оскільки територія підприємства є визначеною, а кожний конкретний лісогосподарський захід запроектований державними лісовпорядними органами для конкретної лісової ділянки відповідно до її фактичного стану.

За *технічною альтернативою 1* планована діяльність включає проведення суцільних санітарних рубок на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка, з подальшим лісовідновленням на місцях зрубів.

Лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок здійснюється шляхом створення лісових культур та сприянням природному поновленню відповідно до лісорослинних умов та наявності достатньої кількості насінників.

Для збереження господарських секцій використовують і стимулюють передусім

природні процеси поновлення деревостанів.

Метод природного поновлення передбачає використання різноманітних способів його інтенсифікації з урахуванням біології та екології деревних порід, природних й економічних умов та способів зрідження материнського деревостану. Правилами відтворення лісів (постанова КМУ від 1 березня 2007 р. № 303) регламентується цільове вирощування деревостанів залежно від категорії захисності лісів з урахуванням екологічних, соціально-економічних та природно-кліматичних умов регіону з наданням переваги природному поновленню.

Виробничий досвід Дочірнього підприємства «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» з природного поновлення лісу свідчать, що природне поновлення сосни звичайної і дуба звичайного під наметом стиглих і перестійних насаджень проходить незадовільно.

На зрубках березових, вільхових і осикових насаджень природне поновлення має задовільний характер.

В умовах лісгоспу, основним способом лісовідновлення слід вважати штучний – створення лісових культур.

Природне поновлення планується, в основному, в сирих і мокрих типах лісу, а також на зрубках сосни, де хід природного поновлення має задовільний стан.

Загальна площа існуючих розсадників в лісгоспі складає 0,2 га. Цієї площі недостатньо для вирощування необхідної кількості садивного матеріалу, тому лісгоспу необхідно закласти постійний розсадник загальною площею 11,64 га, що дасть змогу для концентрації та механізації робіт з вирощування садивного матеріалу.

Таким чином, після проведення суцільних санітарних рубок за технічною альтернативою 1 лісовідновлення здійснюється шляхом створення лісових культур та сприянням природному поновленню.

За *технічною альтернативою 2* лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок здійснюється виключно шляхом створення лісових культур.

Виробничий досвід Дочірнього підприємства «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» з природного поновлення лісу свідчать, що природне поновлення сосни звичайної і дуба звичайного під наметом стиглих і перестійних насаджень проходить незадовільно.

В умовах Дочірнього підприємства «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс», основним способом лісовідновлення слід вважати штучний – створення лісових культур.

Було встановлено, що на зрубках березових, вільхових і осикових насаджень; в сирих і мокрих типах лісу, а також на зрубках сосни, природне поновлення має задовільний стан та високопродуктивні характеристики.

Відповідно до правил відтворення лісів (постанова КМУ від 1 березня 2007 р. № 303) регламентується цільове вирощування деревостанів залежно від категорії захисності лісів з урахуванням екологічних, соціально-економічних та природно-кліматичних умов регіону з наданням переваги природному поновленню.

Таким чином, за технічною альтернативою 2, лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок не буде здійснюватись виключно шляхом створення лісових культур.

**На підставі викладеної вище інформації у якості виправданої альтернативи приймається:**

Лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок здійснюється шляхом створення лісових культур та сприянням природному поновленню відповідно до лісорослинних умов та наявності достатньої кількості насінників.

### 3 ОПИС ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ (БАЗОВИЙ СЦЕНАРІЙ) ТА ОПИС ЙОГО ЙМОВІРНОЇ ЗМІНИ БЕЗ ПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

#### 3.1 Кліматичні фактори

Територія розміщення об'єкту планованої діяльності розташована в континентальній частині кліматичної зони помірних широт і характеризується помірно-континентальним кліматом з м'якою хмарною зимою і теплим вологим літом.

Температурний режим області визначається особливостями атмосферної циркуляції та радіаційними факторами.

Відсутність високих гірських височин сприяє вільному переміщенню повітряних мас різного походження, що обумовлює значну мінливість погодних процесів в окремі сезони. Проте перехід від одного сезону року до другого, як правило, відбувається поступово.

Метеорологічні характеристики і коефіцієнти, які визначають умови розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для Коростенського району наведені згідно довідки Житомирського обласного центру із гідрометеорології за даними метеостанції Овруч (Додаток А).

Коефіцієнт стратифікації атмосфери, А - 180;

Середня місячна та річна температура повітря наведена в 3.1.

Таблиця 3.1 – Середня місячна і річна температура повітря, °С

Місяць												Рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
-3,6	-2,7	1,8	8,8	14,5	18,0	19,7	18,7	13,5	7,5	2,1	-2,1	8,0

Середня багаторічна температура найхолоднішого місяця (січня) становить -3,6°, найтеплішого (липня) – 26,0°С. Абсолютний мінімум становить -33,7°С, абсолютний максимум – 38,0 °С.

Характеристика вітрів наведена в таблицях 3.2 – 3.3. Впродовж року переважають вітри західного напрямку.

Таблиця 3.2 – Повторюваність напрямків вітру і штилів, %

Місяць	Напрямок вітру								
	Пн	Пн-Сх	Сх	Пд-Сх	Пд	Пд-Зх	Зх	Пн-Зх	Штиль
січень	7,5	5,9	10,8	12,8	17,1	14,1	17,9	13,9	22,7
лютий	6,8	6,8	15,6	13,9	14,9	13,0	16,3	12,7	23,3
березень	10,1	7,0	13,8	11,4	15,1	11,7	16,1	14,8	23,2
квітень	10,7	8,8	16,6	14,4	12,6	10,2	11,2	15,5	30,0
травень	13,4	9,6	14,2	12,6	14,3	8,5	10,5	16,9	33,9
червень	12,6	8,3	11,1	9,3	13,3	10,6	14,9	19,9	37,4
липень	12,6	9,5	10,6	8,8	12,9	10,3	16,5	18,8	40,8
серпень	12,0	9,4	11,9	10,4	12,9	11,0	15,2	17,2	45,6
вересень	12,0	9,0	13,2	10,3	14,1	11,1	14,1	16,2	36,7
жовтень	7,7	5,7	12,7	15,4	18,8	13,6	12,5	13,6	33,1
листопад	5,8	5,0	19,0	21,3	18,2	10,7	11,1	8,9	23,3



Місяць	Напрямок вітру								
	Пн	Пн-Сх	Сх	Пд-Сх	Пд	Пд-Зх	Зх	Пн-Зх	Штиль
грудень	5,7	4,5	14,4	14,5	20,8	14,2	14,1	11,8	23,0
рік	9,7	7,5	13,7	12,9	15,4	11,6	14,2	15,0	31,1

Середня та максимальна швидкість вітру наведена в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Середня та максимальна швидкість вітру, м/с

Місяць	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік
Середня	1,5	1,5	1,5	1,3	1,2	1,1	1,0	0,9	1,1	1,2	1,5	1,4	1,3
Максимальна	30	25	25	24	20	22	24	25	29	25	24	24	30

Швидкість вітру за середніми багаторічними даними, повторюваність перевищення якої складає 5%, становить 10-11 м/сек.

Середня місячна та річна відносна вологість повітря у відсотках наведена в 3.4.

Таблиця 3.4 – Середня місячна та річна відносна вологість повітря, %

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік
86	83	77	69	69	71	74	74	79	83	88	88	78

Середня місячна та річна кількість опадів у мм наведена в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 – Середня місячна та річна кількість опадів

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік
35	36	43	41	63	70	100	60	50	48	44	43	633

Кліматичні умови сприятливі для ведення лісового господарства.

### 3.2 Атмосферні умови

Аналізуючи показники забруднення повітряного басейну Житомирської області, потрібно відмітити збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

Державними статистичними спостереженнями протягом 5 останніх років встановлено, що викиди забруднюючих речовин пересувними джерелами по області в середньому за рік складають більше 60 тис. т (60,7 тис. т в 2015 році), або 85% від загального об'єму викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

До основних антропогенних джерел забруднення атмосфери належать теплове та енергетичне устаткування, промислові підприємства, добувна та обробна галузь господарства, всі види транспорту.

Причинами надмірних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря є: повільне впровадження пілогазоочисного обладнання на підприємствах енергетики на яких використо-вується в якості палива – природне вугілля.

Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 30.07.2001 № 286, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.08.2001 за № 700/5891, затверджено «Порядок визначення величин фонових концентрацій забруднювальних речовин в атмосферне повітря» (далі – Порядок) (згідно з наказом Міністерства захисту довкілля та

природних ресурсів внесено зміни від 31.03.2025 № 638 та зареєстрованого Міністерством юстиції України від 16.04.2025 року за № 587/43993).

Зазначеними змінами зокрема встановлено, що для окремих забруднюючих речовин (при неможливості визначення величин фонових концентрацій розрахунковим способом) допускається обчислювати їх значення самостійно суб'єктом господарювання множенням коефіцієнта 0,4 на величину максимальної разової гранично допустимої концентрації відповідної речовини.

Величини фонових концентрацій забруднюючих речовин для Дочірнього підприємства «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» (с. Горщик, населення 2 406) наведені в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 – Фонові концентрації забруднюючих речовин в атмосферному повітрі

Найменування речовини	Фонові концентрації, мг/м <sup>3</sup>	Гранично допустима концентрація, мг/м <sup>3</sup>	Фонові концентрації, долі ГДК
Азоту діоксид	0,018	0,2	0,09
Сажа	–	0,15	0,06
Ангідрид сірчистий	0,02	0,5	0,04
Вуглецю оксид	0,4	5,0	0,08
Вуглеводні граничні C <sub>12</sub> -C <sub>19</sub>	–	1,0	0,4
Речовини у вигляді твердих суспендованих частинок недиференційованих за складом	0,05	0,5	0,1

### 3.3 Геоморфологічні та ландшафтні умови

Згідно лісорослинного районування України територія лісгоспу відноситься до лісорослинної зони (лісгосподарської області) Полісся, Західно – і Центральнополіського (Західне Полісся, Центральне Полісся) лісгосподарського округу та Центральнополіського лісгосподарського району. Житомирська область належить до вологої, помірно теплої агрокліматичної зони і лежить у межах Західноукраїнської геоботанічної підпровінції.

Більша частина Житомирської області лежить у межах Придніпровської височини, північну і північно-східну частини займає Поліська низовина. Поверхня хвиляста із загальним зниженням на північ і північний схід (від 280-220 м до 150 м і менше). В області – значні площі моренних і моренно-зандрових рівнин з пасмово-горбистим рельєфом.

На рисунку 3.1 представлена геоморфологічна будова Житомирської області.

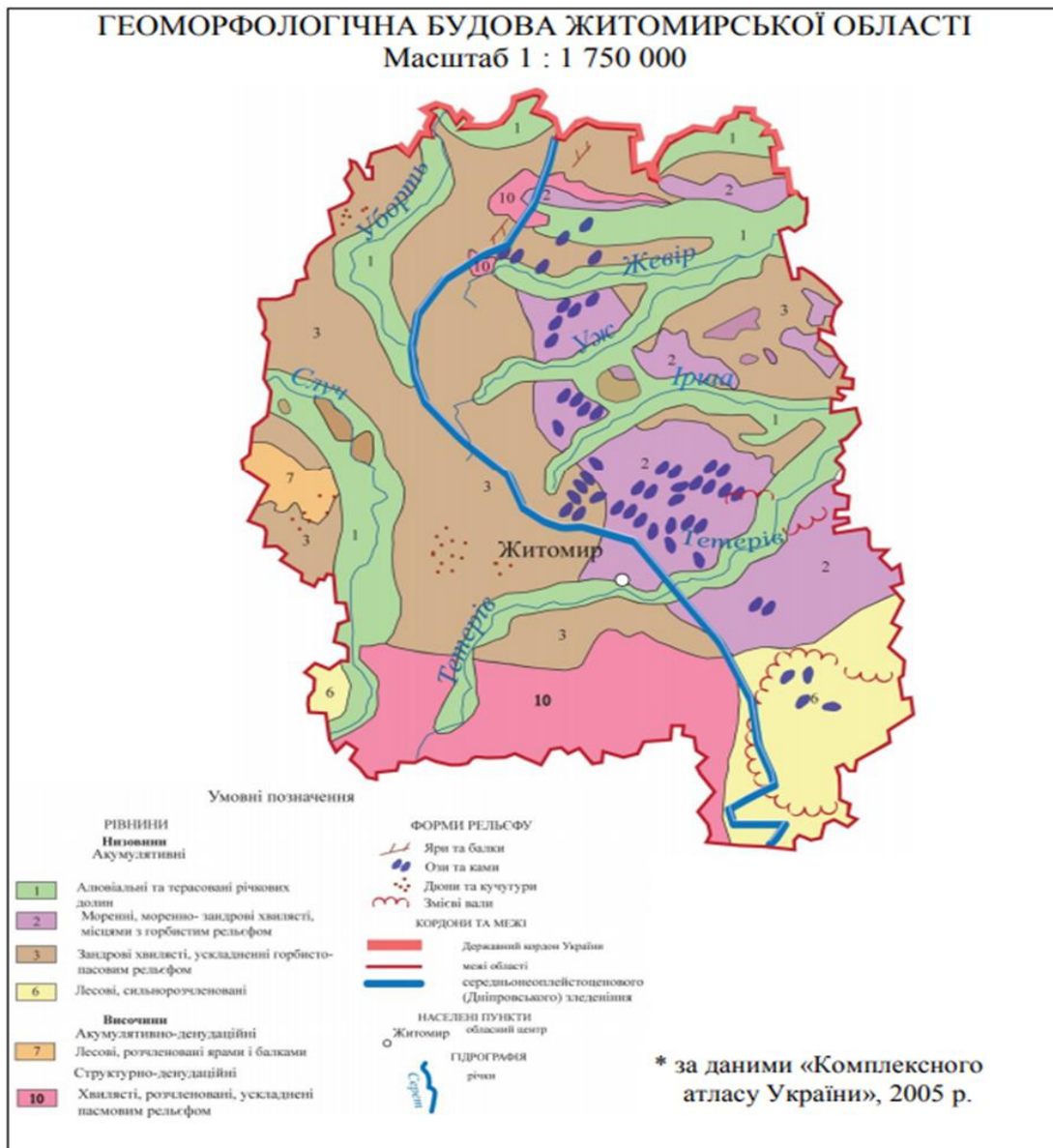


Рисунок 3.1 – Геоморфологічна будова Житомирської області

У західній частині переважає зандрова слабохвиляста рівнина з незначним коливанням висот і наявністю мікрозападин. З нею пов'язані значні масиви торфових боліт (2,9 % території області), окремі ділянки займають лесові «острови» з розвинутою сіткою ярів і балок. У північній частині – алювіально-зандрові рівнини. У місцях високого залягання кристалічних порід розвинуті денудаційні форми рельєфу у вигляді пасом, горбів, скель з крутими схилами (Словечансько-Овруцький кряж з найвищою точкою області – 316 м, Олевський кряж, Озерянський кряж).

Ландшафти представлені місцевостями:

- рівнинно-зандрові на кристалічних породах з переважанням дерново-слабопідзолистих ґрунтів під борами і суборами (площа понад 3,6 тис.км<sup>2</sup>);
- долинно-зандрові частково заболочені на кристалічних, крейдових і палеогенових відкладах, з переважанням дерново-слабопідзолистих глеюватих ґрунтів (близько 3,5 тис. км<sup>2</sup>) під боровими лісами межох Олевська, Перги, р. Болотниця;

- моренно-зандрові та моренно-горбисті з дерново-підзолистими ґрунтами на сході поблизу Потіївки, Горбулева, Модилева, Дівочок, Торчина тощо;

- денудаційні хвилясто-рівнинні на кристалічних породах з дерново-слабопідзолистими щепенюватими ґрунтами під дуже зведеними суборами й сугрудками на межиріччях з високим заляганням докембрійських порід у межах м. Коростеня, поблизу сіл Красвщини, Топорищ, Пекерщина;

- долинно-терасні піщано-хвилясті;

- заплавні лучно-болотні;

- давньодолинно-лучні та давньоозерні з чорноземнолучними ґрунтами, частково зайняті луками та розорані;

- лесові острови з сірими лісовими ґрунтами, майже повністю розорані, в минулому – під грабово-дубовими лісами. Ці місцевості мають риси лісостепових ландшафтів. Вони зустрічаються на Словечансько-Овруцькому кряжі, у районі міст Новограда-Волинського, Житомира, Коростишева зустрічаються місцевості, що нагадують лісостепові.

Ландшафт – територія, що складається з природних або природних та антропогенних компонентів і комплексів, які взаємодіють між собою.

Карта ландшафтів України наведена на рисунку 3.2.



Рисунок 3.2 – Карта ландшафтів України

Територія планованої діяльності включає: недреновані перезволожені та заболочені і поліські алювіально-зандрові та терасові.

### 3.4 Водні об'єкти і водні ресурси

Територія лісгоспу розташована в басейні ріки Прип'ять та її правої притоки річки Уж.

Грунтові води на території обстеження знаходяться на глибині 0,5-2,0 м. За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до свіжих. На долю лісових ділянок, з надмірним зволоженням 17,2% земель. Болота займають площу 882,0 га.

На території планованої лісгосподарської діяльності визначено водний об'єкт – річка Уж (притока р. Прип'ять).

**Річка Уж** – права притока Прип'яті (впадає у Київське водосховище), тече у межах Житомирської та Київської областей. Довжина – 256 км (у межах Житомирської області – 159 км, у межах Київської області – 97 км), площа басейну – 8 080 км<sup>2</sup>. Бере початок на південний захід від с. Сорочень Житомирської області. Впадає в р. Прип'ять на південно-східній околиці м. Чорнобиля Вишгородського району Київської обл.

У межах Житомирської області тече спочатку на північний захід, потім різко повертає на північний схід; на території Київської області – переважно на схід. Ширина річкової долини – від 1 до 7 км, русло слабозвивисте – 5-40 м. Похил річки – 0,47 м/км.

Характерне високе весняне водопілля, низька літньо-осіння та зимова межені. Основна частина стоку (до 57 %) проходить навесні. Літня межень встановлюється в кінці травня, рівень помітно падає. Зимова межень настає з початку грудня, річка замерзає, звільняється від криги в середині березня. Середньорічна витрата води біля м. Коростень – 4,7 м<sup>3</sup>/с. Хімічний склад води гідрокарбонатно-кальцієвий; мінералізації води протягом року – від 126 до 214 мг/дм<sup>3</sup>.

Живлення переважно снігове; замерзає в грудні, скресає в кінці березня. Уж має 19 лівих приток, 25 правих. Витоки р. Уж розташовані на південний захід від с. Сорочень, тече у межах Житомирської області спочатку на північний захід, різко повертає на північний схід, у межах Київської області тече переважно на схід. На південно-східній околиці м. Чорнобиля впадає до Прип'яті. Протікає у межах Новоград-Волинського, Коростенського районів Житомирської області та Вишгородського району Київської області. Над р. Уж розташовані міста Коростень, Чорнобиль. Річкові води використовуються для водопостачання.

На якість води впливають скиди стічних вод з очисних споруд м. Коростеня, а на його притоці р. Норині з очисних споруд м. Овруча (фосфати, амоній). Басейн Ужа зазнав радіоактивного впливу під час Чорнобильської катастрофи (1986), його пониззя знаходиться в Чорнобильській зоні відчуження.

На р. Ужі в межах Житомирської області. споруджено Бардівське водосховище, на її притоках – Повчанське, Червоненське та Шоломківське водосховища. Функціонують малі гідроелектростанції. Уж є джерелом господарсько-питного водопостачання м. Коростеня.

Міста на р. Уж: Коростень, Чорнобиль.

Найбільші: ліві притоки Жерев і Норинь. Інші притоки: ліві – Бастова, Радич, Могиланка, Кремно, Шестень, Жерев, Норинь, Грезля, Ілля; праві – Хотоза, Білка, Моства, Олешня, Кам'янка, Ослів, Звіздаль, Бобер, Рядинка, Вересня.

Ширина річкового русла у місці обстеження 25 м, глибина до 2,0 м, швидкість течії 0,1 м/с. У місці обстеження русло на 30% заросле очеретом. Вода прозора, світла, без запаху, температура 20°C. Ширина водозахисної лісосмуги вздовж берегів 400 м.

#### Характеристика стоку р. Уж за гідрографічними показниками

№ п/п	Характеристика або гідрографічні показники	
1	Довжина у межах лісгоспу, м	3000
2	Ширина, м	25,0
3	Глибина середня/максимальна, м	1,5/2,0
4	Об'єм води, м <sup>3</sup>	108000
5	Площа водозбору у межах господарства, км <sup>2</sup>	40,0
6	Частка, що припадає на територію суцільно-санітарних рубок від водозбірного басейну	0,07
7	Відстань об'єктів планованої діяльності від водойми, км	0,2-1,0
8	Об'єм стоку (W <sub>0</sub> ), м <sup>3</sup> (за рік)	118,1x 10 <sup>5</sup>
9	Модуль стоку (M), л/с на км <sup>2</sup>	0,5
10	Шар стоку (Y), мм	1,5

#### *Результати органолептичних і лабораторних досліджень зразків води водного об'єкту*

Показники якості води поверхневих джерел поділяються на фізичні, бактеріологічні, гідробіологічні і хімічні. До основних фізичних показників якості води належать:

– **температура води** впливає практично на всі процеси, від яких залежать склад і властивості води. Температура води вимірюється в градусах Цельсія (°C);

– **запах води** створюється специфічними речовинами, що надходять у воду в результаті життєдіяльності гідробіонтів, розкладання органічних речовин, хімічної взаємодії компонентів, які втримуються у воді;

– **прозорість води** залежить від ступеня розсіювання сонячного світла у воді речовинами органічного та мінерального походження, що перебувають у воді у зваженому і колоїдному стані. Прозорість визначає протікання біохімічних процесів, що вимагають освітленості, вимірюється в сантиметрах;

– **вміст завислих речовин**. Джерелами зважених речовин можуть бути процеси ерозії ґрунтів і гірських порід, скаламучування донних відкладень, продукти метаболізму та розкладання гідробіонтів, продукти хімічних реакцій і антропогенні джерела. Зважені речовини впливають на глибину проникнення сонячного світла, погіршують життєдіяльність гідробіонтів, призводять до замулювання водних об'єктів. Вміст завислих речовин вимірюється в г/м<sup>3</sup>, або мг/л.

До хімічних показників якості води відносять:



– **біохімічне споживання кисню (БСК)** служить оцінкою загального забруднення води легкоокиснюваними органічними речовинами;

– **водневий показник (рН)**. У природних водах концентрація іонів водню залежить, головним чином, від співвідношення концентрацій вугільної кислоти і її іонів. Джерелами вмісту іонів водню у воді є також гумінові кислоти, наявні в кислих ґрунтах і, особливо, в болотних водах, гідроліз солей важких металів. Від рН залежить розвиток водяних рослин, характер протікання продукційних процесів;

– **азот** може перебувати в природних водах у вигляді вільних молекул  $N_2$  і різноманітних сполук у розчиненому, колоїдному або зваженому стані. У загальному азоті природних вод прийнято виділяти органічну і мінеральну форми. Основними джерелами надходження азоту є внутріводоймові процеси, газообмін з атмосферою, атмосферні опади й антропогенні джерела. Різні форми азоту можуть переходити одна в іншу в процесі кругообігу азоту;

– **фосфор** у вільному стані в природних умовах не зустрічається. У природних водах фосфор перебуває у вигляді органічних і неорганічних сполук. Основна маса фосфору перебуває у зваженому стані. На вміст різних форм фосфору впливають процеси його кругообігу. На відміну від азоту кругообіг фосфору незбалансований, що визначає його більш низький вміст у воді. Тому фосфор здебільшого виявляється тим біогенним елементом, що лімітує, вміст якого визначає характер продукційних процесів у водних об'єктах;

– **мінеральний склад** визначається за умістом 7 головних іонів:  $K^+$ ,  $Na^+$ ,  $Ca^{2+}$ ,  $Mg^{2+}$ ,  $Cl^-$ ,  $SO_4^{2-}$ ,  $HCO_3^-$ . Основними джерелами підвищення мінералізації є ґрунтові й стічні води.

Були виконані лабораторні аналізи відібраного зразка води з річки Уж. За фізичними та органолептичними показниками вона не має забарвлення, не має неприємного запаху і смаку, температура води відповідає погодним умовам та умовам походження водойм. Вода має допустиму кількість завислих речовин (6,2 мг/л). Завислі частки впливають на прозорість води та проникнення в неї світла, на температуру, швидкість утворення осадів. Кількість завислих речовин корелює з каламутністю. У природних водах вони складаються з часток глини, піску, мулу, суспендованих органічних і неорганічних речовин. Концентрація їх пов'язана із сезонними факторами і залежить від порід, що складають річище, від антропогенних факторів, від рельєфу місцевості.

Важливий екологічний показник стану природних водойм – біохімічне споживання кисню ( $BCK_5$ ). Це та кількість кисню (в міліграмах), що необхідна для біохімічного окислення органічних речовин, які містяться у 1 л води за температури  $20^\circ C$ . При високому вмісті органічних речовин у воді швидко розмножуються аеробні бактерії, для життєдіяльності яких необхідний кисень. Це може зумовити зниження вмісту розчиненого кисню,

створити гіпоксичні умови і загибель окремих видів гідробіонтів. На практиці БСК<sub>5</sub> визначають протягом 5 діб інкубації, БСК<sub>20</sub> – за 20 днів. Чим більше у воді органіки, тим вища окисленість і більше БСК. Чим більше забруднена вода річок органічними речовинами, тим більше її БСК. За нормативними показниками вміст БСК у воді річок повинен бути менше 4-6 мг/л (для водойм рибогосподарського призначення, 4 – для цінних порід риби). Показник біохімічного споживання кисню р. Уж має допустиме значення (3,12 мг/л). Це свідчить про низьку забрудненість річки органічною речовиною.

За показниками хімічного складу вода відповідає нормативним значенням для водойм рибогосподарського призначення. Жорсткість, яка обумовлюється присутністю у воді іонів Са і Mg, дорівнює 1,56 мг-екв/л. Вода обстеженої річки належить до категорії м'яких. Розширений хімічний аналіз води на вміст легкорозчинних солей свідчить про те, що мінералізація води р. Уж значно менше 1000 мг/л (105 мг/л). Згідно класифікації за загальною мінералізацією (сумою розчинних солей), вода зразка належить до категорії прісних. Показник рН вказує на те, що вода має кислу реакцію (рН=6,2). Мінералізація поверхневих вод, концентрації окремих головних іонів, їх співвідношення залежать, головним чином, від характеру живлення річки, озера, ставки. Найменша вона в річках у період переважаючого живлення дощовими і талими водами. У межень, коли у живленні річок значну роль відіграють підземні води, мінералізація води підвищується. На мінералізацію річкових вод впливає тип ґрунтів у басейні річки. Рівень ґрунтових вод на території господарства 0,5-2,0 м, вони впливають на мінералізацію поверхневих вод. У період межені поверхневим водам відкритих джерел загрожує незначне підвищення мінералізації. Але враховуючи те, що мінералізація води в річці майже у 10 разів менше ГДК (гранично допустимої концентрації), її підвищення за рахунок ґрунтових вод не може бути критичним. У хімічному складі зразків води серед аніонів переважають гідрокарбонати ( $\text{HCO}_3^{2-}$ ), а серед катіонів – кальцій ( $\text{Ca}^{2+}$ ). Всі зразки води поверхневих джерел мають гідрокарбонатно-кальцієвий тип мінералізації.

Зразок води має низький вміст амонійного азоту (0,24 мг/л). ГДК азоту у воді водойм рибогосподарського призначення встановлена в розмірі 2 мг/дм<sup>3</sup> у виді  $\text{NH}_4^+$ – іона. Вміст фосфатів у зразку води дуже низький – 0,02 мг/л. Загальна токсична дія солей фосфатної кислоти можлива лише при дуже високих дозах (>3,5 мг/л). Вміст фосфатів і амонійного азоту зразка води менше нормативних значень для водойм рибогосподарського призначення.

Таблиця 3.7 – Фізичні властивості зразків поверхневої води (ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» Житомирської області)

№ п/п	Гідрологічний об'єкт	Температура, °С	Каламутність, НОК	Колір	Запах	Смак	Завислі речовини, мг/л
1	р. Уж	20	2,4	світлий	без запаху	-	6,2
	Нормативні значення вод водойм рибогосподарського призначення *	28	-	-	-	-	20

Таблиця 3.8 – Хімічний склад зразків поверхневої води (ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» Житомирської області)

№ п/п	Гідрологічний об'єкт	pH	Сума розчинних солей, мг/л	Мінералізація, мг/л	Жорсткість, мг-екв/л	Амонійний азот, мг/л	Фосфати, мг/л	БСК <sub>6</sub> , мг/л
1	р. Уж	5,7	104	105	1,6	0,24	0,02	3,12
	Нормативні значення вод водойм рибогосподарського призначення *	6,5-8,5	800	1000	7	2,0	3,5	<4-6

\* (КМ України, Постанова КМ "Про затвердження Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами" від 25.03.1999 N 465)

### 3.5 Ґрунтові умови

Український центр екології ґрунтів (УЦЕГ) згідно договору з Дочірнім підприємством «Коростенський лісгосп АПК» Житомирського обласного комунального агролісогосподарського підприємства «Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради (далі ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс»), виконав комплекс польових та аналітичних робіт з оцінки впливу лісогосподарської діяльності вказаного підприємства на ґрунтовий покрив (Додаток Ж).

З цією метою було закладено 4 ґрунтових розрізи (шурфів), проведений опис ґрунтових профілів та їх фотофіксація, за генетичними горизонтами відібрані зразки ґрунту для подальшого лабораторного дослідження. У польових умовах визначалась наявність проявів ерозійних процесів та ризику виникнення чи поширення їх після проведення лісорубних робіт, визначений ступінь еродованості ґрунтового профілю кожного розрізу. За генетичними горизонтами визначена ущільненість та твердість, які безпосередньо впливають на водопроникність у глиб профілю та вологоємність кожного горизонту, а в цілому формують водно-фізичні властивості, типу та підтипу ґрунту. Всі ґрунтові розрізи мають географічні координати, що дає змогу проводити поточний та періодичний моніторинг стану ґрунтового покриву та своєчасно впроваджувати протиерозійні заходи.

Опис ґрунтових профілів буде представлено в додатку Ж.

На обстеженій території ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» ґрунтовий покрив представлений **дерново-підзолистими ґрунтами** на алювіальних відкладах. Це зональні ґрунти підзони південної тайги (мішаних лісів), до якої належить Українське Полісся. Вони сформувалися під мішаними, а також основними лісами з розвиненим трав'яним покривом при застійно-промивному водному режимі на флювіогляціальних, рідше моренних відкладах при сумісному прояві дернового (гумусо-аккумулятивного) і підзолистого типів ґрунтоутворення.

**Дерново-підзолисті** ґрунти мають диференційований за елювіально-ілювіальним типом профіль, який складається з таких горизонтів: лісової підстилки (**Но**), гумусово-елювіального (**Не**), елювіального (**Е**), ілювіального (**І**), ілювіюваної породи (**Рi**) та материнської породи (**Р**). При прояві оглеєння диференціація профілю посилюється.

Дерново-підзолисті ґрунти поділяють на види: дерново-слабопідзолисті, дерново-середньопідзолисті, дерново-сильнопідзолисті.

Для них властива слабка гумусованість (0,8-2,0%), висока кислотність верхньої частини профілю (рН=3,5-5,0), невелика ємність катіонного обміну (10-15 ммоль/100 г ґрунту) при низькому ступені насичення основами (менше 50%). Висока кислотність цих ґрунтів суттєво пригнічує розвиток біологічних процесів, у наслідок чого вони збіднюються на нітратні сполуки

азоту. Ґрунти мають дуже малу ємність поглинання (1,5-8,6 мг-екв./100 г), яка зростає від супіщаного до суглинкового гранулометричного складу. Це суттєво впливає на фізико-хімічні та водно-фізичні властивості ґрунтів – відсутність агрономічно-цінної структури, велику щільність, що коливається в інтервалі 1,50-2,00 г/см<sup>3</sup> і зростає з глибиною до 2,70 г/см<sup>3</sup>, і низьку пористість (30-40%). Питома маса змінюється від 2,66 г/см<sup>3</sup> до 2,77 г/см<sup>3</sup> у зв'язно-піщаних ґрунтів. Ґрунтова польова вологоємність зменшується від верхнього горизонту до нижнього від 28% до 22%, коефіцієнт фільтрації 2,5-4,5 мм/хв.

Ґрунти мають низькі запаси поживних елементів як валових, так і в доступних рослинам формах. Кількість доступного азоту становить 0,05-0,08, рухомого фосфору – 0,04-0,09, рухомого калію – 1,0-1,5%, низький вміст мікроелементів. Малі запаси гумусу та біофільних елементів обумовлюють низьку природну родючість цих ґрунтів, їх бонітет становить 20-22 бали.

Зустрічаються профілі з різкою зміною забарвлення, від темного до світлого, майже білого. Завдяки кислій реакції субстрату підсилюються процеси мінералізації органічної рослинної маси і йде перерозподіл колоїдів у профілі, що сприяє посиленій диференціації за елювіально-ілювіальним типом. Це відбувається внаслідок інтенсивного розвитку підзолистого процесу, коли не накопичується органічна речовина і утворюється нестійкий грубий гумус фульватного типу, більш світлого кольору за рахунок переваги вмісту фульвокислот над гуміновими.

Дерново-підзолисті ґрунти збіднені гумусом, мають високу кислотність. Основну масу гумусу (60-70%) складають гумінові і фульвокислоти. Для різних ґрунтових типів характерне певне відношення вуглецю гумінових кислот до вуглецю фульвокислот Сгк:Сфк. Ґрунти, у складі гумусу яких переважають гумінові кислоти, більш темного забарвлення, мають сприятливий, для росту рослин, тепловий режим. Фульвокислоти є головним чинником опідзолення. У дерново-підзолистих ґрунтів відношення вуглецю гумінових кислот до вуглецю фульвокислот 0,4-0,6. Переважання в ґрунтах фульвокислот, по-іншому впливає на ґрунтоутворення, оскільки фульвокислоти розчинні у воді, вони вимиваються у нижні горизонти, або за межі профілю, руйнують мінерали.

Родючість дерново-підзолистих ґрунтів невисока, це суто лісові ґрунти (додаток Ж).

На території лісгоспу у червні 2025 року пройшов потужний буревій, внаслідок чого відбулося пошкодження лісу у Горщиківському лісництві: зламані навпіл дерева, їх повалення, вивертання з корінням. Цьому сприяло ще те, що кореневі системи лісових порід мають поверхневе розміщення, а ґрунти – легкий гранулометричний склад. В таких місцях утворилося багато великих ям з порушенням природного складання поверхневих генетичних горизонтів. Завали зі зламаних та понівечених стовбурів дерев та гілок на міжквартирних дорогах потребують розбирання, тому що вони спричиняють значні перешкоди для проведення лісгосподарських робіт, передбачених технологією вирощування лісових культур.

На території Ушомирського лісництва наявні сухостійні дерева внаслідок дії стовбурових шкідників та кореневої губки. Пошкоджені дерева часто стають джерелом розмноження шкідників і збудників хвороб, які можуть швидко поширюватися на здорові насадження, викликаючи масове всихання лісу. Суцільно-санітарні рубки пошкоджених дерев сприяють оздоровленню лісу, покращенню умов для росту молодих і здорових дерев, а також забезпечують природне відновлення лісових масивів.

Враховуючи складні геоморфологічні умови ґрунтоутворення і регіональні особливості ведення лісгосподарської діяльності в умовах зони Полісся, необхідно провести суцільно-санітарні рубки, з розчищенням завалів на міжквартальних дорогах та лісосіках, на підставі Актів лісопатологічного обстеження, з проведенням післяпроектного моніторингу стану ґрунтового покриву.

### 3.6 Пожежна ситуація

Пожежна безпека в лісі повинна забезпечуватися проведенням профілактичних заходів, оперативного виявлення і ліквідації лісових пожеж на території лісового фонду. З цією метою слід проводити розробку оперативних протипожежних планів, встановлювати регламент роботи лісопожежних служб в залежності від пожежної небезпеки і фактичної горимості лісів, проводити регулювання відвідування лісових урочищ, контролювати дотримання правил пожежної безпеки та ряд інших заходів.

Ступінь пожежної небезпеки визначався за «Шкалою оцінки природної пожежної небезпеки лісових ділянок лісового фонду» розробленою інститутом «Укрдіпроліс» і затвердженою наказом Міністерства лісового господарства України від 2 червня 1997 року № 52. Розподіл площі земель лісгосподарського призначення за класами пожежної небезпеки наведений в таблиці 3.9.

Таблиця 3.9 – Розподіл площі земель лісгосподарського призначення за класами пожежної небезпеки

Класи пожежної небезпеки					Разом	Середній клас пожежної небезпеки
1	2	3	4	5		
Коростенське лісництво						
2265.7	1004.7	2893.3	329.2		6492.9	2.19
Горщиківське лісництво						
1653.6	1236.6	2883.8	337.2		6111.2	2.31
Ушомирське лісництво						
975.2	1364.3	3366.5	417.4		6123.4	2.52
Меленівське лісництво						
2105.7	1145.0	2134.3	372.2		5757.2	2.13
УСЬОГО						
7000.2	4750.6	11277.9	1456.0		24484.7	2.29

Територія характеризується середнім класом пожежної небезпеки – 2,29, що зумовлено



значною питомою вагою вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок середньовікових і пристиглих насаджень хвойних і листяних порід і частим відвідуванням лісу населенням.

Територія лісгоспу за способами виявлення лісових пожеж і боротьби з ними віднесена до зони наземного патрулювання лісовою охороною та тимчасовими пожежними сторожами.

Розподіл кварталів за класами пожежної небезпеки, елементи існуючого і запроєктованого протипожежного улаштування, місця відпочинку, пункти зосередження протипожежного інвентарю та інші об'єкти протипожежного призначення показано на схематичній карті.

В таблиці 3.10 наведено обсяги запроєктованих заходів з протипожежного впорядкування.

Таблиця 3.10 – Обсяги запроєктованих заходів з протипожежного впорядкування

Найменування	Одиниці вимірювання	Існує	Проєктується	Прийнято 2-ою л/в нарадою	Термін виконання
<b>1. Організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки</b>					
1.1. Створення добровільних пожежних дружин	дружин	8	8	8	Щорічно
1.2. Створення пожежних резервних команд	команд	8	8	8	Щорічно
1.3. Проведення навчань, інструктажів та перевірку знань з пожежної безпеки посадових осіб та осіб, відповідальних за протипожежну безпеку	шт.	4	4	4	Щорічно
1.4. Організація лісової пожежної станції 1 типу	шт.	1	1	1	проектний період
1.5. Створення диспетчерських пунктів	пункт	1	1	1	проектний період
1.6. Впровадження сучасної комплексної системи раннього виявлення пожеж	шт.	-	4	4	проектний період
1.7. Організація зв'язку (радіостанції)	шт.	55	55	55	проектний період
1.8. Організація пунктів зосередження протипожежного інвентарю	пункт	8	8	8	Щорічно
1.9. Щорічна розробка оперативного мобілізаційного плану на випадок виникнення великих лісових пожеж	план	1	1	1	Щорічно
1.10. Створення резерву паливно-мастильних матеріалів	тонн	1,0	1,0	1,0	Щорічно
1.11. Перевірка стану готовності до пожежно-небезпечного періоду	перевірка	8	8	8	Щорічно
1.12. Створення електронних карт-схем протипожежного впорядкування території	шт.	-	1	1	проектний період
<b>2. Заходи з попередження виникнення пожеж (профілактичні)</b>					
2.1. Проведення роз'яснювальної та виховної роботи серед населення з використанням преси, радіо, телебачення та інших засобів масової інформації.	виступи	29	29	29	Щорічно

2.2. Проведення протипожежної пропаганди з використанням сучасних інформаційних технологій (соціальні мережі, протипожежних роликів, фотографій пожеж, інформації про негативні екологічні та соціальні наслідки пожеж)	заходи	7	7	7	Щорічно
2.3. Виготовлення і розповсюдження листівок, буклетів, плакатів	шт.	1000	1000	1000	Щорічно
2.4. Виготовлення протипожежних панно	шт.	3	3	3	проектний період
2.5. Встановлення попереджувальних аншлагов	шт.	3	51	51	проектний період
2.6. Обладнання місць відпочинку і паління	шт.	4	4	4	проектний період
<b>3. Заходи з попередження розповсюдження лісових пожеж (обмежувальні)</b>					
3.1. Створення протипожежних розривів	км		17,8		проектний період
3.2. Догляд за протипожежними розривами	км		35,6		щорічно
3.3. Створення мінералізованих смуг	км		450		щорічно
3.4. Догляд за мінералізованими смугами	км		900		щорічно
<b>4. Будівництво об'єктів протипожежного призначення</b>					
4.1. Будівництво протипожежних водоймищ	об'єкт		21	21	проектний період
4.2. Будівництво протипожежних спостережних пунктів	шт.	4	4	4	проектний період

За ревізійний період лісгоспом проведено багато заходів по попередженню пожеж в лісовому фонді. Основними причинами виникнення лісових пожеж є необережне поводження з вогнем у лісі, а також порушення правил пожежної безпеки. Вся територія лісгоспу за способами виявлення лісових пожеж і боротьби з ними віднесена до наземної охорони лісів.

З метою своєчасного виявлення і оповіщення про лісову пожежу в пожежно-небезпечний період проводиться наземне патрулювання лісовою охороною та цілодобове чергування тимчасовими пожежними сторожами в лісгоспі.

Охорона лісу від пожеж здійснюється силами лісової охорони. Щорічно на підприємстві складається мобілізаційно-господарський план гасіння лісових пожеж, а також здійснюються наступні організаційно-технічні заходи:

- щорічно оприлюднюються рішення райдержадміністрації «Про заходи по поліпшенню протипожежної охорони лісів і підготовки до пожежонебезпечного періоду» і проводиться роз'яснювальна робота серед населення;
- з метою виявлення пожеж і вчасного оперативного їх гасіння під час

пожежонебезпечного періоду проводиться патрулювання пожежними вартовими, лісовою охороною, чергування біля телефонних апаратів в конторі підприємства.

У пожежонебезпечному періоді в лісовому фонді забороняється:

1) розпалювати багаття за межами спеціально визначених та облаштованих місць (крім тих, що пов'язані з технологічними вимогами лісгосподарських заходів у спеціально передбачених для цього місцях). Розташування місць розведення багать визначається у матеріалах лісовпорядкування, протипожежного впорядкування або переліку, затвердженому постійним лісокористувачем, власником лісів, опублікованих на веб-сайтах постійних лісокористувачів, органів місцевого самоврядування та розміщених на інформаційних стендах;

2) заїжджати та перебувати на території лісового фонду (крім транзитних шляхів) транспортним засобам та іншим механізмам, крім тих, що використовуються для лісгосподарської мети та охорони лісів від пожеж, у разі встановлення IV і вище класу пожежної небезпеки за умовами погоди;

3) відвідувати населенням (у тому числі з метою полювання) хвойних насаджень у разі встановлення IV і вище класу пожежної небезпеки за умовами погоди;

4) відвідувати населенням (у тому числі з метою полювання) усіх лісів у разі комплексного показника пожежної небезпеки за умовами погоди більше 10000 та швидкості вітру більше 10 метрів на секунду;

5) палити, кидати в лісі непогашені сірники, недопалки, витрушувати з люльок гарячий попід, крім місць, обладнаних для цієї мети;

6) залишати обмащене, просочене бензином, гасом, мастилом чи іншими горючими речовинами ганчір'я тощо;

7) заправляти паливом у лісі паливні баки під час роботи двигуна;

8) експлуатувати машини та інші механізми з несправною паливною та іскрогасною системою;

9) палити або користуватися відкритим вогнем під час проведення робіт із пально-мастильними матеріалами (переливання пального, заправлення двигунів);

10) використовувати на полюванні пижі, виготовлені з горючих або з таких, що здатні тліти, матеріалів.

Протипожежне впорядкування включає комплекс правових, організаційних технічних, лісгосподарських та інших заходів, направлених на попередження виникнення пожеж, обмеження їх розповсюдження, зниження пожежної безпеки в лісі, підвищення пожежестійкості деревостанів, своєчасне виявлення пожеж та їх гасіння. Заходи з охорони лісів від пожеж запроектовані з врахуванням економічних, біологічних і екологічних особливостей лісового фонду. В основу проектування покладені Правила пожежної безпеки в лісах України (2005),

Положення про лісові пожежні станції (2006), узгоджені з лісогосподарським підприємством основні заходи з протипожежного улаштування.

### 3.7 Флора, фауна, біорізноманіття

#### Відомості про рослинний світ

У таблиці 3.11 наведений розподіл лісів території лісокористування за головними лісоутворюючими породами.

Таблиця 3.11 – Розподіл лісів території лісокористування за головними лісоутворюючими породами

Індекс типу лісу	Переважаюча деревна порода	Площа	
		фактична	оптимальна
A1C	Сосна звичайна	6.3	6.3
A2C	Сосна Банкса	0.8	
	Сосна звичайна	419.2	500.0
		58.4	34.4
	Сосна зв. в осередках кор. губ.		
	Береза повисла	71.1	15.1
	Разом	549.5	549.5
A3C	Сосна Банкса	2.0	
	Сосна звичайна	51.3	89.2
	Береза повисла	56.6	20.7
	Разом	109.9	109.9
B2ДС	Сосна Банкса	6.9	0.7
	Сосна звичайна	3406.9	4300.1
		864.9	228.3
	Сосна зв. в осередках кор. губ.		
	Ялина європейська	0.3	0.3
	Дуб червоний	11.2	11.2
	Дуб звичайний	17.6	10.8
	Акація біла	40.9	39.5
	Береза повисла	449.3	229.9
	Осика	31.6	8.8
	Липа дрібнолиста	0.4	0.4
	Разом	4830.0	4830.0
B3ДС	Сосна звичайна	2673.4	4466.7
		293.7	43.5
	Сосна зв. в осередках кор. губ.		
	Ялина європейська	0.7	
	Дуб звичайний	20.4	10.7
	Акація біла	15.4	14.9
	Береза повисла	2087.4	666.6
	Осика	145.5	39.8
	Вільха чорна	6.7	1.0
	Разом	5243.2	5243.2
B3ДСО	Сосна звичайна	30.1	38.8
	Береза повисла	25.6	16.9
	Разом	55.7	55.7
B3ДСА	Сосна звичайна	49.3	87.1
		2.7	

	Сосна зв. в осередках кор. губ.		
	Береза повисла	52.9	17.8
	Разом	104.9	104.9
V3CA0	Сосна звичайна	12.6	12.6
V4DC	Сосна звичайна	51.0	291.8
	Береза повисла	298.0	80.2
	Осика	36.3	22.8
	Вільха чорна	9.5	
	Разом	394.8	394.8
V4DC0	Сосна звичайна	3.5	16.0
	Береза повисла	15.3	2.8
	Разом	18.8	18.8
V5BC	Сосна звичайна		3.1
	Береза повисла	3.1	
	Разом	3.1	3.1
C2ГДС	Сосна звичайна	270.8	436.8
		54.4	
	Сосна зв. в осередках кор. губ.		
	Дуб звичайний	24.2	3.3
	Граб звичайний	0.1	0.1
	Акація біла	4.3	3.3
	Береза повисла	141.8	52.1
	Осика	3.8	3.8
	Разом	499.4	499.4
C2ГД	Дуб звичайний	54.7	129.3
	Граб звичайний	8.3	1.0
	Береза повисла	103.3	36.0
	Разом	166.3	166.3
C3ГДС	Сосна звичайна	1003.5	2580.3
		45.7	9.5
	Сосна зв. в осередках кор. губ.		
	Дуб звичайний	382.3	192.1
	Граб звичайний	11.9	
	Ясен звичайний	16.2	3.2
	Акація біла	17.4	17.4
	Береза повисла	1498.3	429.9
	Осика	191.8	94.4
	Вільха чорна	250.2	90.5
	Разом	3417.3	3417.3
C3ГСО	Сосна звичайна	203.2	235.4
	Береза повисла	29.4	10.8
	Вільха чорна	13.6	
	Разом	246.2	246.2
C3ДСА	Сосна звичайна	83.3	154.4
	Дуб звичайний	67.7	53.7
	Береза повисла	124.5	72.5
	Осика	18.7	15.4
	Вільха чорна	2.6	0.8
	Разом	296.8	296.8
C3CA0	Сосна звичайна		6.0
		6.0	
	Сосна зв. в осередках кор. губ.		
	Разом	6.0	6.0
C3ГД	Сосна звичайна	74.9	43.0
		0.6	0.6
	Сосна зв. в осередках кор. губ.		
	Дуб звичайний	383.8	1251.1
	Граб звичайний	57.1	19.3

	Ясен звичайний	72.8	61.1
	Береза повисла	825.8	126.0
	Осика	64.5	48.1
	Вільха чорна	73.7	4.0
	Груша звичайна	6.3	6.3
	Разом	1559.5	1559.5
С3ГДО	Сосна звичайна	1.3	
	Дуб звичайний		2.6
	Береза повисла	1.3	
	Разом	2.6	2.6
С4ГДС	Сосна звичайна	4.2	116.8
	Береза повисла	158.2	55.0
	Осика	11.5	2.1
	Разом	173.9	173.9
С4ДСО	Сосна звичайна	4.9	22.6
	Дуб звичайний	1.7	1.7
	Береза повисла	131.6	116.5
	Осика	1.6	1.6
	Вільха чорна	2.6	
	Разом	142.4	142.4
С4ГД	Дуб звичайний		4.9
	Береза повисла	1.9	
	Осика	1.4	
	Вільха чорна	1.6	
	Разом	4.9	4.9
С4ВЛЧ	Дуб звичайний	3.0	3.0
	Береза повисла	50.4	23.9
	Осика	32.2	2.3
	Вільха чорна	2734.9	2791.3
	Верба біла	11.6	11.6
	Разом	2832.1	2832.1
С4ВЛО	Береза повисла	34.8	11.3
	Осика	4.9	
	Вільха чорна	362.2	390.6
	Разом	401.9	401.9
С5ВЛЧ	Береза повисла	4.5	
	Вільха чорна	56.6	61.1
	Разом	61.1	61.1
Д3ГД	Дуб звичайний	7.9	20.3
	Ясен звичайний	3.0	
	Береза повисла	2.0	
	Осика	0.3	
	Вільха чорна	7.1	
	Разом	20.3	20.3
Д4ВЛО	Вільха чорна	1.8	1.8
В1ДС	Сосна звичайна	10.8	14.9
	Береза повисла	4.1	
	Разом	14.9	14.9
С4ДСА	Сосна звичайна	0.7	0.7
С5ВЛО	Вільха чорна	3.0	3.0
С5БСО	Сосна звичайна	3.0	3.0
	Береза повисла	4.0	4.0
	Разом	7.0	7.0
С3ГСД	Сосна звичайна	1.5	1.5
	Береза повисла	2.7	2.7
	Разом	4.2	4.2
	Усього	21191.1	21191.1



Загальна вікова структура деревостанів за групами віку наведена в таблиці 3.12.

Таблиця 3.12 – Загальна вікова структура деревостанів за групами віку

Групи основних лісоутворюючих порід	Фактичний				Оптимальний			
	Молодняки	Середньовікові	Пристиглі	Стиглі і перестійні	Молодняки	Середньовікові	Пристиглі	Стиглі і перестійні
Ліси природоох. наукового. історико-культур. призначення								
Хвойні	48.8	51.2			28.6	42.8	14.3	14.3
Твердолистяні	5.3	94.7			22.2	55.6	11.1	11.1
М'яколистяні	12.3	43.2	38.1	6.4	26.0	48.0	13.0	13.0
Разом	15.3	47.1	32.2	5.4	26.0	48.0	13.0	13.0
Рекреаційно-оздоровчі ліси								
Хвойні	7.3	92.5	0.2		36.2	36.5	18.0	9.3
Твердолистяні	4.6	75.5	4.8	15.1	28.1	47.9	13.9	10.1
М'яколистяні	18.8	26.9	29.1	25.2	28.4	43.0	14.2	14.4
Разом	12.2	62.5	13.2	12.1	32.2	40.1	16.1	11.6
Захисні ліси								
Хвойні	18.4	74.4	7.1	0.1	36.4	36.4	18.1	9.1
Твердолистяні	15.8	55.7	25.5	3.0	32.5	40.2	16.3	11.0
М'яколистяні	22.2	29.5	27.7	20.6	29.3	41.3	14.7	14.7
Разом	20.0	51.5	18.3	10.2	32.7	39.1	16.3	11.9
Експлуатаційні ліси								
Хвойні	20.5	27.2	48.6	3.7	44.5	22.2	22.2	11.1
Твердолистяні	14.9	74.6	3.8	6.7	35.8	36.0	17.8	10.4
М'яколистяні	29.1	25.9	27.0	18.0	29.2	41.6	14.6	14.6
Разом	24.3	29.0	36.1	10.6	36.8	32.1	18.4	12.7
УСЬОГО ПО ПІДПРИЄМСТВУ								
Хвойні	19.2	43.0	35.2	2.6	41.9	26.7	20.9	10.5
Твердолистяні	14.0	70.0	9.9	6.1	33.7	38.9	16.8	10.6
М'яколистяні	25.8	27.9	28.0	18.3	29.0	42.0	14.5	14.5
Усього	22.1	37.3	30.2	10.4	35.1	34.8	17.6	12.5

Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за класами бонітету наведена в таблиці 3.13.

Таблиця 3.13 – Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за класами бонітету

Переважаюча деревна порода	Класи бонітету									Разом
	1Б і вище	1А	1	2	3	4	5	5А	5Б	
Сосна Банкса				0.6	8.3	0.8				9.7
Сосна звичайна	1497.0		2445.1							8365.7
	55.2	4267.4		101.0						
Сосна зв. в осередках кор. губ.		798.4		0.6						1326.4
		171.1	356.3							
Ялина європейська		0.3	0.7							1.0
Дуб червоний										

	1.6		7.2		2.4		11.2
Дуб звичайний			816.3				
		73.2		55.7	18.1		963.3
Граб звичайний							
		1.3	13.0	63.0	0.1		77.4
Ясен звичайний							
		39.9	52.1				92.0
Акація біла							
	20.4	4.2	24.1	25.6	3.7		78.0
Береза повисла	163.4		3910.0		28.3		6177.9
	16.0		1349.0		711.2		
Осика			127.4		20.4		544.1
	34.1	48.2		314.0			
Вільха чорна			381.4		408.0		
		4.5		2723.3		8.9	3526.1
Липа дрібнолиста							
				0.4			0.4
Верба біла							
			11.6				11.6
Груша звичайна							
				6.3			6.3
Разом	1890.3		10670.2		58.6		
	125.7		7074.4		1371.9		21191.1
%	0.6	8.9	33.4	50.4	6.5	0.3	100.0

За результатами аналізу відповідності показників ідентифікованих ділянок до критеріїв пралісів, квазіпралісів та природних лісів згідно матеріалів лісовпорядкування у ДП «Коростенський лісгосп АПК» природних лісів, пралісів та квазіпралісів не виявлено через відсутність насаджень, що відповідають критеріям встановлених «Методикою визначення лісових територій до пралісів, квазіпралісів та природних лісів».

В межах ДП «Коростенський лісгосп АПК» виявлено 7 ділянок деревостанів площею 19,9 га у віці старше 120 років (Додаток Н).

*Відповідно до частини 5 статті 12 Закону України «Про Червону книгу України», не допускається оприлюднення відомостей про точне місце перебування (зростання) об'єктів Червоної книги України та інших відомостей про них, якщо це може призвести до погіршення умов охорони та відтворення цих об'єктів. З цих позицій, інформація про місця перебування тварин Червоної книги, що є об'єктами незаконного полювання або торгівлі, або про місця зростання рослин Червоної книги України, що є об'єктами незаконного вилучення з природи для комерційних чи утилітарних цілей, є конфіденційною. До зазначеної інформації застосовується частина 8 статті 4 Закону «Про оцінку впливу на довкілля» та частини 9 і 18 «Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля» (постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 1026).*

Вивчення біорізноманіття у лісах ДП «Коростенський лісгосп АПК» проводилось у вегетаційний сезон 2019-2025 років під час маршрутних досліджень із складанням геоботанічних описів.

Досліджувались території об'єктів Смарагдової мережі України, об'єктів природно-заповідного фонду, ділянки планованої діяльності.

За матеріалами дослідження складено квартално-видільний перелік місцезнаходження видів флори, фауни та угруповань, які підлягають охороні та збереженню: об'єкти Червоної книги України; види з додатків 1, 2 і 3 до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (Бернської Конвенції) та з додатку 1 Резолюції №6 (1998) даної Конвенції; рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України; природні оселища (біотопи), що підлягають збереженню з додатку Резолюції 4 (1998) до Бернської Конвенції в межах ДП «Коростенський лісгосп АПК» для подальшого моніторингу за їхнім станом.

Складені списки раритетних видів та угруповань є репрезентативними для території ДП «Коростенський лісгосп АПК».

27-28 липня 2022 року, 15-16 червня 2023 року, 10-15 липня 2024 року, 14-15 травня, 28 липня 2025 року повторно обстежені ділянки, що заплановані для проведення суцільних санітарних рубок та прилеглі території в межах 100 м робочою групою у складі:

Глінська Світлана Олегівна – кандидат біологічних наук, доцент кафедри природничих наук РДГУ;

Штокало Степан Степанович – аспірант спеціальності 101 Екологія;

Головний лісничий – Анатолій Поліщук;

Інженер лісового господарства – Наталія Корнійчук;

Лісничий Коростенського лісництва – Юрій Зіновчук;

Лісничий Горщиківського лісництва – Михайло Зіновчук;

Лісничий Ушомирського лісництва – Вадим Мосейчук;

Лісничий Меленівського лісництва – Сергій Телеус.

У ході складання маршрутних шляхів було проаналізовано таксаційні матеріали з метою деталізації складу, структури, віку деревостанів, для побудови найбільш доцільних та оптимізованих шляхів обстеження.

Для кожного лісництва складено карти поширення раритетних видів та угруповань. На планово-картографічному матеріалі зазначено об'єкти планованої діяльності, раритетні види і угруповання та об'єкти природно-заповідного фонду.

Враховуючи переважання соснових, березових та вільхових насаджень, дослідження проводилося у кварталах, де запланована планова діяльність у кількох суміжних виділах та вздовж маршрутів нанесених на картах. Це дозволило обстежити ділянки суцільних санітарних рубок і скласти переліки раритетних видів та угруповань для лісгоспу (Додаток Н).

Незважаючи на це передбачено повторно обстежити кожен ділянку під час моніторингу,

оскільки через кілька років можливе виявлення нових місцезнаходжень раритетних видів та угруповань.

*Рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України*

В результаті досліджень було описано два лісових та два водних угруповань Зеленої книги, що займають незначні площі (таблиця 3.14).

Таблиця 3.14 – Рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України

Назва рослинного угруповання (рослинної асоціації або рослинної формації)	Лісництво	Квартал, виділ, площа, га
Угруповання звичайнососнових лісів із домінуванням у травостої плавуна колючого <i>Pineta sylvestris</i> з домінуванням <i>Lycopodium annotinum</i>	Горщиківське	
Угруповання звичайнососнових лісів жовторододендронових та звичайнодубово-звичайнососнових лісів жовторододендронових <i>Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)</i> , <i>Querceto (roboris)-Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)</i>	Горщиківське	
Угруповання формації водяного горіха плаваючого <i>Trapa natantis</i>	Коростенське	
Угруповання формації сальвінії плаваючої <i>Salvinieta natantis</i>	Коростенське	

Квартально-видільний перелік надається у звіті з конфіденційною інформацією.

У результаті досліджень було описано два лісових та два водних угруповань Зеленої книги, що займають незначні площі: Угруповання звичайнососнових лісів із домінуванням у травостої плавуна колючого *Pineta sylvestris* з домінуванням *Lycopodium annotinum*, Угруповання звичайнососнових лісів жовторододендронових та звичайнодубово-звичайнососнових лісів жовторододендронових *Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)*, *Querceto (roboris)-Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)*, Угруповання формації водяного горіха плаваючого *Trapa natantis*, Угруповання формації сальвінії плаваючої *Salvinieta natantis*.

Угруповання Зеленої книги України займають незначні площі, розташовані у річці Уж та болоті, середньовікових соснових лісах з плауном річним та рододендроном жовтим, де створено охоронну зону радіусом 50 м і рубки не проводяться.

В зв'язку з цим планова діяльність ДП «Коростенський лісгосп АПК» не буде негативно впливати на рідкісні угруповання.

*Раритетні види флори*

Список раритетних видів флори складено за даними Орлова О.О. і Гулика І.Т, результатів моніторингу ОВД та проведених досліджень території планової діяльності.

Основу списку рідкісних видів природної флори ДП «Коростенський лісгосп АПК» склали види, внесені в «Червону книгу України» та види, що є домінантами угруповань, внесених у «Зелену книгу України», до додатків: «Конвенції про збереження дикої фауни і флори та

природних середовищ у Європі», «Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення» та в інші міжнародні списки рідкісних рослин, у «Перелік рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин на території Черкаської області» (таблиця 3.15).

Деякі види відібрано шляхом аналізу флористичних і хорологічних праць.

Основними та додатковими критеріями відбору видів для досліджень були:

- 1) наявність виду у Червоних книгах, охоронних списках будь-якого рангу;
- 2) поширення і стан популяцій ендемічних, диз'юнктивно-ареальних, гранично-ареальних та рідкісних видів у складі флори;
- 3) належність виду до реліктових і тих, що зникають з природних причин;
- 4) належність виду до рідкісних і зникаючих угруповань та специфічних екологічних ніш;
- 5) практичне використання виду;
- 6) належність виду до декоративних дикорослих видів, які стають рідкісними або зникають внаслідок масового винищення цих рослин у природному середовищі.

Таблиця 3.15 – Види рослин, що занесені до Червоної книги України, регіональних «червоних» списків, додатків міжнародних конвенцій, Європейського Червоного списку видів тварин і рослин, що знаходяться під загрозою зникнення у світовому масштабі

Вид		Червона книга	Регіональний червоний список	Бернська конвенція, додаток	СІТЕС, додаток	Європ. червоний
Українська назва	Латинська назва					
Плаун річний	<i>Lycopodium annotinum</i> L.	+				
Лікоподієлла заплавна	<i>Lycopodiella inundata</i> (L.) Holub	+				
Гніздівка звичайна	<i>Neottia nidus-avis</i> (L.) Rich.	+			+	
Пальчатокорінник травневий	<i>Dactylorhiza majalis</i> (Rchb.) P.F.Hunt et Summerhayes	+			+	
Пальчатокорінник плямистий	<i>Dactylorhiza maculata</i> (L.) Soó	+			+	
Пальчатокорінник м'ясо-червоний	<i>Dactylorhiza incarnata</i> (L.) Soó	+			+	
Пальчатокорінник Фукса	<i>Dactylorhiza fuchsii</i> (Druce) Soó	+			+	
Булатка довголиста	<i>Cephalanthera longifolia</i> (L.) Fritsch	+			+	
Булатка червона	<i>Cephalanthera rubra</i> (L.) Rich	+			+	
Зозулині сльози яйцевидні	<i>Listera ovata</i> (L.) Rich.	+			+	
Півники сибірські	<i>Iris sibirica</i> L.	+				
Любка дволиста	<i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich	+			+	
Коручка чемерниковидна	<i>Epipactis helleborine</i> (L.) Crantz	+			+	
Росичка середня	<i>Drosera intermedia</i> Hayne	+				
Косарики черепитчасті	<i>Gladiolus imbricatus</i> L.	+				
Лілія лісова	<i>Lilium martagon</i> L.	+				

Вид		Червона книга	Регіональний червоний список	Бернська конвенція, додаток	СІТЕС, додаток	Європ. червоний
Українська назва	Латинська назва					
Осока затінкова	<i>Carex umbrosa</i> Host.	+				
Ситник бульбистий	<i>Juncus bulbosus</i> L.	+				
Сон розкритий	<i>Pulsatilla patens</i> (L.) Mill	+		+		
Водяний горіх плаваючий	<i>Trapa natans</i> L.*	+				
Сальвінія плаваюча	<i>Salvinia natans</i> (L.) All.*	+				
Рододендрон жовтий	<i>Rhododendron luteum</i>		+	+		
Всього		21	0	2	10	0

За наведеними даними у Червону книгу України внесено 21 вид рослин (*Lycopodium annotinum* L., *Lycopodiella inundata* (L.) Holub, *Neottia nidus-avis* (L.) Rich., *Dactylorhiza majalis* (Rchb.) P.F.Hunt et Summerhayes, *Dactylorhiza maculata* (L.) Soó, *Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó, *Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soó, *Cephalanthera longifolia* (L.) Fritsch, *Cephalanthera rubra* (L.) Rich, *Listera ovata* (L.) Rich., *Iris sibirica* L., *Platanthera bifolia* (L.) Rich, *Epipactis helleborine* (L.) Crantz, *Drosera intermedia* Hayne, *Gladiolus imbricatus* L., *Lilium martagon* L., *Carex umbrosa* Host., *Juncus bulbosus* L., *Pulsatilla patens* (L.) Mill, *Salvinia natans* (L.) All., *Trapa natans* L.).

10 видів підлягають охороні згідно з Додатком «Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення» (*Neottia nidus-avis* (L.) Rich., *Dactylorhiza majalis* (Rchb.) P.F.Hunt et Summerhayes, *Dactylorhiza maculata* (L.) Soó, *Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó, *Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soó, *Cephalanthera longifolia* (L.) Fritsch, *Cephalanthera rubra* (L.) Rich, *Listera ovata* (L.) Rich., *Platanthera bifolia* (L.) Rich, *Epipactis helleborine* (L.) Crantz).

2 види підлягають захисту відповідно Бернській конвенції: *Pulsatilla patens* (L.) Mill., *Rhododendron luteum*.

1 вид є регіонально-рідкісним видом для флори Житомирської області (*Rhododendron luteum*).

Під час дослідження в межах планової діяльності ДП «Коростенський лісгосп АПК» складено квартално-видільний перелік раритетних видів флори, наведений в таблиці 3.16.



Таблиця 3.16 – Місцезростання раритетних видів флори

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛУ	Склад	Рідкісний вид	ПЗФ
Ушомирське						5ДЗ5ГЗ	Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> ) Булатка довголиста ( <i>Cephalanthera longifolia</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> ) Осока затінкова ( <i>Carex umbrosa</i> )	-
						10Дз+Бп	Гніздівка звичайна ( <i>Neottia nidus-avis</i> )	-
						6ГЗ1БП1ВЛЧ1ОС1ДЗ	Зозулині сльози яйцевидні ( <i>Listera ovata</i> ) Коручка морозниковидна ( <i>Eripactis helleborine</i> ) Гніздівка звичайна ( <i>Neottia nidus-avis</i> )	-
Ушомирське						ЛІНІЯ ЕЛЕКТРОПЕРЕДАЧ	Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
						5БП2ВЛЧ1ДЗ1ОС1ГЗ	Коручка морозниковидна ( <i>Eripactis helleborine</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> ) Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> )	-
						9БП1СЗ	Коручка морозниковидна ( <i>Eripactis helleborine</i> )	-
						6ВЛЧЗБП1ОС+СЗ	Косарики черепитчасті ( <i>Gladiolus imbricatus</i> )	-
						4ДЗ4БП2ВЛЧ+ОС	Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> ) Осока затінкова ( <i>Carex umbrosa</i> )	-
						10ДЗ+БП	Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> ) Осока затінкова ( <i>Carex umbrosa</i> )	-
						6ГЗ1БП1ВЛЧ1ОС1ДЗ	Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> )	-
						9СЗ1ДЗ+ОС+БП	Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> ) Сон розкритий ( <i>Pulsatilla patens</i> )	-
						7БПЗВЛЧ	Пальчатокорінник плямистий ( <i>Dactylorhiza maculata</i> )	-
						Болото	Сон розкритий ( <i>Pulsatilla patens</i> )	-
						7ВЛЧ2БП1ОС	Булатка червона ( <i>Cephalanthera rubra</i> )	-

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛУ	Склад	Рідкісний вид	ПЗФ
Меленівське						9БП1ОС+ВЛЧ+ГЗ+С 3	Булатка червона ( <i>Cephalanthera rubra</i> ) Коручка морозниковидна ( <i>Epipactis helleborine</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
						Болото	Лікоподієлла заплавна ( <i>Lycopodiella inundata</i> ) Пальчатокорінник м'ясо-червоний ( <i>Dactylorhiza incarnata</i> )	-
						Болото	Лікоподієлла заплавна ( <i>Lycopodiella inundata</i> ) Росичка середня ( <i>Drosera intermedia</i> ) Ситник бульбистий ( <i>Juncus bulbosus</i> )	-
						10СЗ+БП	Коручка морозниковидна ( <i>Epipactis helleborine</i> )	-
						10СЗ+БП	Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
						9С31ДЗ+БП	Коручка морозниковидна ( <i>Epipactis helleborine</i> )	
						6ДЗ2БП2ОС	Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
						БОЛОТО	Пальчатокорінник травневий ( <i>Dactylorhiza majalis</i> )	-
						болото	Пальчатокорінник Фукса ( <i>Dactylorhiza fuchsii</i> )	-
						7ВЛЧ3БП+ОС	Півники сибірські ( <i>Iris sibirica</i> )	-
						7ВЛЧ2С31БП	Ситник бульбистий ( <i>Juncus bulbosus</i> )	-
						Болото	Ситник бульбистий ( <i>Juncus bulbosus</i> )	-
						10СЗ+БП+ВЛЧ	Сон розкритий ( <i>Pulsatilla patens</i> )	-
						10СЗ+БП	Сон розкритий ( <i>Pulsatilla patens</i> )	-
						10СЗ+БП+ВЛЧ	Сон розкритий ( <i>Pulsatilla patens</i> )	-
Горциківське						5БП3Г31ЯЗ1ВЛЧ+О С+ЛПД	Гніздівка звичайна ( <i>Neottia nidus-avis</i> ) Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> )	-

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛУ	Склад	Рідкісний вид	ПЗФ
						4ДЗ3С32БП1ВЛЧ+О С	Коручка морозниковидна ( <i>Eripactis helleborine</i> ) Гніздівка звичайна ( <i>Neottia nidus-avis</i> ) Осока затінкова ( <i>Carex umbrosa</i> )	-
						7БП2ОС1ВЛЧ	Косарики черепитчасті ( <i>Gladiolus imbricatus</i> )	-
						6БП4ОС+ВЛЧ+СЗ	Лікоподієлла заплавна ( <i>Lycopodiella inundata</i> ) Росичка середня ( <i>Drosera intermedia</i> ) Ситник бульбистий ( <i>Juncus bulbosus</i> )	-
						4ДЗ3БП1ОС1СЗ+ВЛЧ	Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
						4ДЗ3С32БП1ВЛЧ+О С	Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
						4С32ДЗ2ВЛЧ1БП1О С	Осока затінкова ( <i>Carex umbrosa</i> )	-
						Болото	Півники сибірські ( <i>Iris sibirica</i> )	-
						8С31БП1ВЛЧ	Плаун річний ( <i>Lycopodium annotinum</i> )	-
						10СЗ+ДЗ+БП	Булатка червона ( <i>Cephalanthera rubra</i> ) Рододендрон жовтий ( <i>Rhododendron luteum</i> )	-
						9С31ДЗ+БП	Плаун річний ( <i>Lycopodium annotinum</i> )	-
						10СЗ+БП+ОС	Плаун річний ( <i>Lycopodium annotinum</i> )	+
Коростенське						2ДЗ2Я32Г31ЛПД1О С1ВЛЧ1БП+КЛГ	Гніздівка звичайна ( <i>Neottia nidus-avis</i> ) Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> )	-
						6ВЛЧ2БП2ВЛЧ+ОС+ ГЗ+КЛГ+ДЗ	Гніздівка звичайна ( <i>Neottia nidus-avis</i> ) Зозулинні сльози яйцевидні ( <i>Listera ovata</i> )	-
						4ДЗ1БП1ОС1ВЛЧ1Д 31ОС1ВЛЧ	Коручка морозниковидна ( <i>Eripactis helleborine</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
						3ВЛЧ2ДЗ2ОС2ВЛЧ1 ОС+КЛГ+БП+БРС	Коручка морозниковидна ( <i>Eripactis helleborine</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> ) Осока затінкова ( <i>Carex umbrosa</i> )	-

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛУ	Склад	Рідкісний вид	ПЗФ
						Болото	Лікоподієлла заплавна ( <i>Lysorodiella inundata</i> ) Ситник бульбистий ( <i>Juncus bulbosus</i> )	-
						2Я31ОС2КЛГ2Г31В ЛЧ1Д31БП	Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
						5Д32ВЛЧ2ОС1БП	Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
						Болото	Пальчатокорінник м'ясо-червоний ( <i>Dactylorhiza incarnata</i> )	-
						4ВЛЧ2БП2Д31ВЛЧ1 ДЗ+ОС+БРС	Пальчатокорінник травневий ( <i>Dactylorhiza majalis</i> )	-
						Болото	Пальчатокорінник плямистий ( <i>Dactylorhiza maculata</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
						4ВЛЧ2БП1БП1С31В ЛЧ1ОС+ДЗ	Півники сибірські ( <i>Iris sibirica</i> )	-
						Болото	Росичка середня ( <i>Drosera intermedia</i> )	-
						6С3(96)1Д33С3(61)+ БП+ОС	Сон розкритий ( <i>Pulsatilla patens</i> )	-
						10С3+БП+ВЛЧ	Сон розкритий ( <i>Pulsatilla patens</i> )	-
						5Д32ВЛЧ2ОС1БП	Коручка морозниковидна ( <i>Epipactis helleborine</i> )	-
						3Д33Г32Я31ОС1ВЛЧ +БП+КЛГ	Булатка червона ( <i>Cephalanthera rubra</i> )	-
						Річка Уж	Водяний горіх плаваючий ( <i>Trapa natans</i> ) Сальвінія плаваюча ( <i>Salvinia natans</i> )	-
						Річка Уж	Водяний горіх плаваючий ( <i>Trapa natans</i> ) Сальвінія плаваюча ( <i>Salvinia natans</i> )	-
						БОЛОТО	Сальвінія плаваюча ( <i>Salvinia natans</i> )	-

Квартально-видільний перелік надається у звіті з конфіденційною інформацією.

Ділянки із виявленими місцезростаннями раритетних видів, що знаходяться за межами природно-заповідних об'єктів рекомендовано не включати у перелік суцільних санітарних рубок, створивши колову охоронну зону радіусом 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу.

Квартально-видільний перелік передано у ВО «Укрдержліспроєкт» для врахування при

проведенні лісовпорядкування.

У виявлених місцезнаходженнях раритетних видів рекомендується проводити щоквартальний моніторинг за станом популяцій раритетних видів для уникнення негативного впливу на рідкісні види.

#### Адвентивні види рослин

Адвентивні види поширені переважно в антропогенно порушених екотопах (узбіччя доріг, околиці населених пунктів).

Чисельність особин перелічених видів невелика і не становить загрози місцевому біорізноманіттю.

Таблиця 3.17 – Адвентивні види рослин

Назва виду
Амброзія полинолиста <i>Ambrosia artemisiifolia</i> L.
Борщівник Сосновського <i>Heracleum sosnowskyi</i> Manden.

#### Відомості про тваринний світ

Характеристика рідкісних видів тварин на території ДП «Коростенський лісгосп АПК» за даними лісового господарства та відмічених під час дослідження наведено в таблиці 3.18.

Таблиця 3.18 – Перелік видів тварин, що охороняються, в регіоні

Назва виду (українська, латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський чер- воний список	МСОП
<b>КОМАХИ</b>								
Ведмедиця-господиня ( <i>Caliimorpha dominula</i> )	Вр							
Вусач великий дубовий ( <i>Cerambyx cerdo</i> )	Вр							
<b>ПЛАЗУНИ</b>								
Мідянка <i>Coronella austriaca Laurenti</i>	Вр	2						
<b>ПТАХИ</b>								
Вільшанка <i>Erithacus rubecula (L.)</i>		2		2				
Горобець польовий <i>Passer montanus</i>		3						
Дрізд співочий <i>Turdus philomelos C.L.Brehm</i>		3		2				
Дрізд чорний <i>Turdus merula L.</i>		3		2				
Дятел звичайний <i>Dendrocopos major (L.)</i>		2						
Дятел малий <i>Dendrocopos minor (L.)</i>		2						
Дятел середній <i>Dendrocopos medius (L.)</i>		2						
Жайворонок лісовий <i>Lullula arborea</i>		3						
Жайворонок польовий <i>Alauda arvensis</i>		3						
Жовна зелена <i>Picus viridis</i>	Вр	2						
Зозуля звичайна <i>Cuculus canorus</i>		3						
Зяблик <i>Fringilla coelebs</i>		3						
Ластівка сільська <i>Hirundo rustica L.</i>		2						

Назва виду (українська, латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський чер- воний список	МСОП
Лелека білий <i>Ciconia ciconia</i> (L.)		2		2	+			
Лелека чорний <i>Ciconia nigra</i> (L.)	Рд	2	2	2	+			
Одуд <i>Uruba erops</i> L.		2						
Підорлик малий <i>Aquila pomarina</i> C.L.Brehm	Зн	2	2	1,2				
Повзик <i>Sitta europaea</i> L.		2						
Соловейко східний <i>Luscinia luscinia</i> (L.)		2		2				
Орлан-білохвіст <i>Haliaeetus albicilla</i>	Рд	2	1	1,2			R	
Голуб-синяк <i>Columba oenas</i>								
ССАВЦІ								
Бобер європейський <i>Castor fiber</i>		3						
Вивірка звичайна <i>Sciurus vulgaris</i>		3						
Видра річкова <i>Lutra lutra</i> L.	Но	2	1				NT	NT
Заєць сірий <i>Lepus europaeus</i>		3						
Козуля європейська <i>Capreolus capreolus</i>		3						
Рись <i>Lynx lynx</i>	Рд	3	2					
Норка європейська <i>Mustela lutreola</i>	Зн	2					E	EN
Кажан пізній <i>Eptesicus serotinus</i>	Вр	2		2		+		
Нетопир Натузійуса <i>Pipistrellus nathusii</i>	Нд	2		2		+		

Під час польових досліджень в межах ДП «Коростенський лісгосп АПК» виявлено раритетні види фауни: Ведмедиця-господиня *Calimorpha dominula*, Вусач великий дубовий *Cerambyx cerdo*, Мідянка *Coronella austriaca* Laurenti, Вільшанка *Erithacus rubecula* (L.), Горобець польовий *Passer montanus*, Дрізд співочий *Turdus philomelos* C.L.Brehm, Дрізд чорний *Turdus merula* L., Дятел звичайний *Dendrocopos major* (L.), Дятел малий *Dendrocopos minor* (L.), Дятел середній *Dendrocopos medius* (L.), Жайворонок лісовий *Lullula arborea*, Жайворонок польовий *Alauda arvensis*, Жовна зелена *Picus viridis*, Зозуля звичайна *Cuculus canorus*, Зяблик *Fringilla coelebs*, Ластівка сільська *Hirundo rustica* L., Лелека білий *Ciconia ciconia* (L.), Лелека чорний *Ciconia nigra* (L.), Одуд *Uruba erops* L., Підорлик малий *Aquila pomarina* C.L.Brehm, Повзик *Sitta europaea* L., Соловейко східний *Luscinia luscinia* (L.), Орлан-білохвіст *Haliaeetus albicilla*, Голуб-синяк *Columba oenas*, Бобер європейський *Castor fiber*, Вивірка звичайна *Sciurus vulgaris*, Видра річкова *Lutra lutra* L., Заєць сірий *Lepus europaeus*, Козуля європейська *Capreolus capreolus*, Рись *Lynx lynx*, Норка європейська *Mustela lutreola*, Кажан пізній *Eptesicus serotinus*, Нетопир Натузійуса *Pipistrellus nathusii*.

Квартально-видільний перелік рідкісних видів тварин на території ДП «Коростенський лісгосп АПК», відмічених під час дослідження наведено в таблиці 3.19.

Таблиця 3.19 – Знахідки рідкісних видів тварин

Місце знаходження (лісництво)	Назва виду	Місце знаходження (квартал/виділ)
Горщиківське	Зозуля звичайна <i>Cuculus canorus</i>	
	Дрізд співочий <i>Turdus philomelos</i> <i>C.L.Brehm</i>	
	Горобець польовий <i>Passer montanus</i>	
	Дятел звичайний <i>Dendrocopos major</i> (L.)	
	Вільшанка <i>Erithacus rubecula</i> (L.)	
Ушомирське	Зяблик <i>Fringilla coelebs</i>	
	Зозуля звичайна <i>Cuculus canorus</i>	
	Вільшанка <i>Erithacus rubecula</i> (L.)	
	Повзик <i>Sitta europaea</i> L.	
	Дятел звичайний <i>Dendrocopos major</i> (L.)	
	Вівірка звичайна <i>Sciurus vulgaris</i>	

Квартально-видільний перелік надається у звіті з конфіденційною інформацією.

У межах планової діяльності місць гніздування та масового розмноження раритетних видів фауни не виявлено.

Частина ділянок, де відмічені раритетні види входить до експлуатаційних лісів, тому дані, що отримані в результаті досліджень передані у ВО «Укрдержліспроєкт» для врахування при проведенні лісовпорядкування.

#### *Екологічна мережа*

Екологічна мережа – єдина територіальна система, яка створюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біологічного різноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні.

Рішенням Житомирської обласної ради від 05.05.2010 №2206/51/2-10 затверджено Регіональну схему екологічної мережі Житомирської області.

Структурними елементами екомережі є:

Природні ядра (ядра біорізноманітності або ключові природні території) – це території збереження генетичного, видового, екосистемного й ландшафтного різноманіття. Їх характеризує велика різноманітність видів, форм ландшафтів і середовищ існування живих організмів. Особливу роль вони відіграють у збереженні ендемічних, реліктових, рідкісних і зникаючих видів. У природному ядрі розрізняють біоцентри і буферні зони. Біоцентри – це території найбільшої концентрації біорізноманіття з найвищим ступенем природності, рідкісності,



унікальності й найсуворішим режимом заповідання. Буферна зона – місцевість з природним або частково зміненим станом ландшафту, що оточує найцінніші ділянки екологічної мережі та захищає їх від дії зовнішніх негативних факторів, спричинених діяльністю людини. Буферні зони є зовнішнім оточенням біоцентрів, їх захисними зонами. Здебільшого це території з регульованим режимом заповідання.

Екокоридори або перехідні зони для забезпечення взаємозв'язків між природними екосистемами – елементи дефрагментації природних масивів і міграційні шляхи водночас. Просторові витягнуті структури, що зв'язують між собою природні ядра. Вони включають території з різним ступенем природності й заповідності, а також території, що підлягають ренатуралізації. Це природна або приведена до природного стану ділянка землі чи водної поверхні, яка на різних рівнях просторової організації екологічної мережі забезпечує для природного середовища умови безперервності, системної єдності та функції біокомунікації.

Відновлювальні райони – це території, де є потреба відновлення порушених елементів екосистем, середовищ існування і ландшафтів європейського значення або повне відновлення деяких районів.

Буферні зони – території, які сприяють зміцненню мережі та її захисту від впливу негативних зовнішніх факторів

Особливістю екомережі як специфічної форми охорони природи є те, що до об'єктів природно-заповідного фонду належать, як правило, лише території природних ядер екомережі, усі решта територій далі можуть залишатися в їх господарському використанні у відповідності з призначенням і типом угідь.

Відповідно до згаданих вище структурних елементів сформована регіональна екологічна мережа Житомирської області.

### **КЛЮЧОВІ ТЕРИТОРІЇ (ЯДРА) НАЦІОНАЛЬНОГО РІВНЯ**

- I – Убортське;
- II – Чорнобильське (Народицьке суб'ядро);
- III – Коростишівське;
- IV – Надслучанське (Городницьке суб'ядро);
- V – Словечанський кряж.

### **СПОЛУЧНІ ТЕРИТОРІЇ (ЕКОКОРИДОРИ) НАЦІОНАЛЬНОГО РІВНЯ**

- I – Убортсько-Вільчанський;
- II – Городницько-Перганський;
- III – Надслучансько-Коростишівський;
- IV – Довбисько-Мальованський.
- V – Убортсько-Народицький.

## **КЛЮЧОВІ ТЕРИТОРІЇ (ЯДРА) РЕГІОНАЛЬНОГО РІВНЯ**

- 1 – Піщаницьке;
- 2 – Червоновольське;
- 3 – Липницьке;
- 4 – Радогощанське;
- 5 – Ушомирське;
- 6 – Малинське;
- 7 – Барашівське;
- 8 – Баранівсько-Романівське;
- 9 – Житомирсько-Тригирське;
- 10 – Коровинецьке;
- 11 – Андрушівське
- 12 – Ємільчинсько-Зубковицька

## **СПОЛУЧНІ ТЕРИТОРІЇ (ЕКОКОРИДОРИ) РЕГІОНАЛЬНОГО РІВНЯ**

- 1 – Усівсько-Бучманська;
- 3 – Білківсько-Барашівська;
- 4 – Голубієвицько-Вепринська;
- 5 – Кропивнянсько-Іршанська;
- 6 – Церемська (долинна);
- 7 – Новоград-Волинська Надслучанська (долинна);
- 8 – Кропивнянсько-Новопільська;
- 9 – Черняхівсько-Житомирська;
- 10 – Тростяницька (долинна);
- 11 – Бистріївська (долинна);
- 12 – Верхненадслучанська (долинна);
- 13 – Любарсько-Трощанська;
- 14 – Верхнететерівська (долинна);
- 15 – Пустоська (долинна);
- 16 – Верхньоздвизька (долинна);
- 17 – Верхньоірпінська (долинна);
- 18 – Верхньоунавська (долинна);
- 19 – Раствавицька (долинна).

## **ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ДІЛЯНКИ**

1. Болото «Бучмани» (колишні торфорозробки);
2. Болото «Озерянське» та оз. Корма (колишні торфорозробки);

3. Заказник «Глушець» (відтворення фауни, вторинне заболочування)
  4. Заказник «Кутне» – (колишні торфорозробки);
  5. Військовий полігон Житомирський
  6. Військовий полігон Новоград-Волинський
  7. Рекультивовані ділянки після розробок ільменіту (м. Іршанськ)
  8. Район сіл Рижани-Неділище (Ємільчинський р-н) – відновлення лучної та лісової рослинності, відслонення гранітів на перелогах.
  9. Червоноармійський р-н, с. Стрибіж – відновлення лісів на перелогах.
  10. Заказник «Червоновольський» (закинуті лісоосушувальні мережі).
  11. Заказник «Казява» (закинуті лісоосушувальні мережі).
  12. Військовий полігон Овруцький (Бехівське л-во Коростенського ДЛГ).
- Територія ДП «Коростенський лісгосп АПК» є елементами регіональної екологічної мережі Житомирської області (рисунок 3.3).

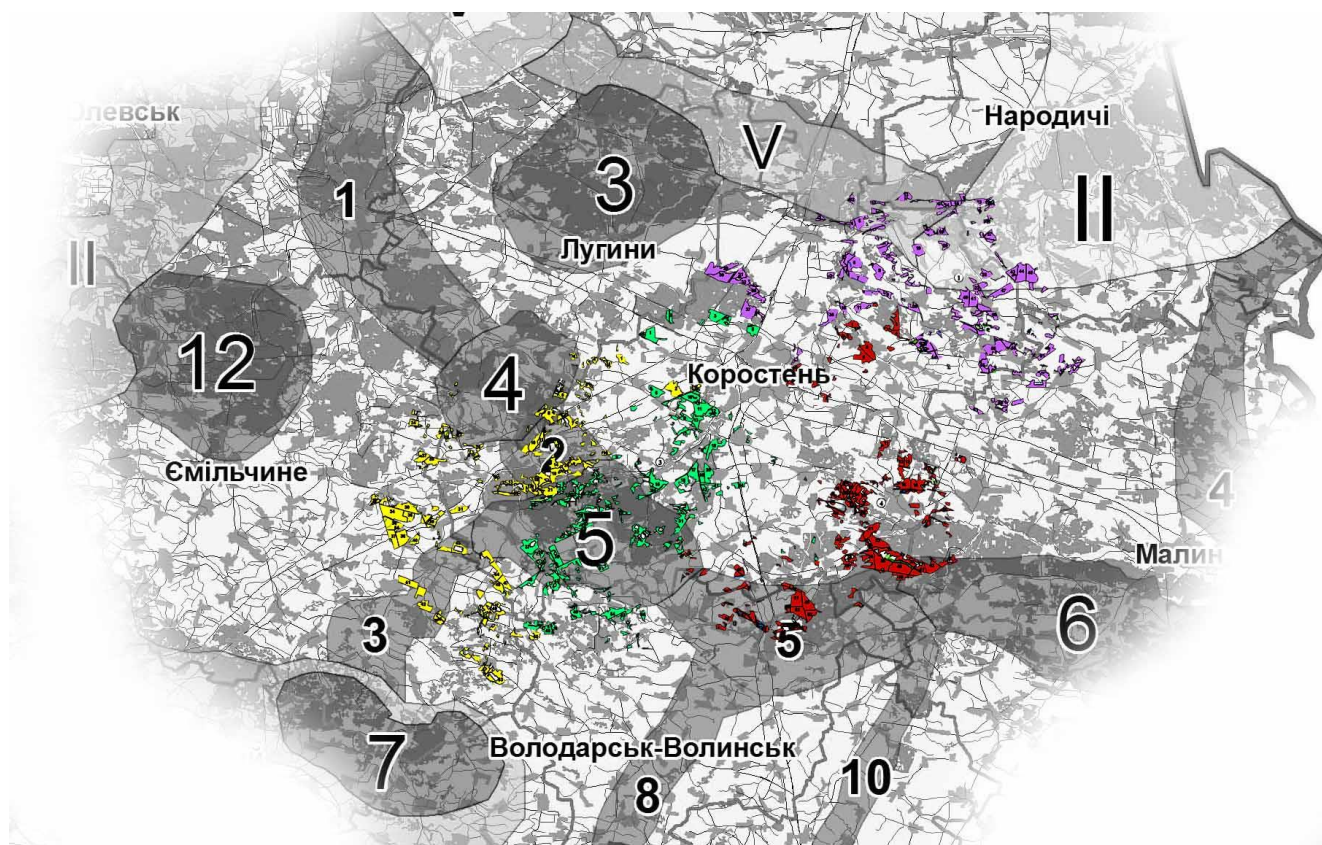


Рисунок 3.3 – Схема ДП «Коростенський лісгосп АПК» у системі Екомережі Житомирської області

Територія ДП «Коростенський лісгосп АПК» включає складові елементи Екомережі Житомирської області:

**Ключова територія (ядра) національного рівня**

II – Чорнобильське (Народицьке суб'ядро)

### **Сполучні території (екокоридори) національного рівня**

V – Убортсько-Народицький.

### **Ключові території (ядра) регіонального рівня**

4 – Радогощанське;

5 – Ушомирське;

### **Сполучні території (екокоридори) регіонального рівня**

2 – Радогощансько-Ушомирське;

3 – Білківсько-Барашівська;

5 – Кропивнянсько-Іршанська.

Територія ДП «Коростенський лісгосп АПК» включена до Ключової території (ядра) національного рівня: Чорнобильське (Народицьке суб'ядро), Сполучної території (екокоридори) національного рівня (Убортсько-Народицький), Ключових територій (ядра) регіонального рівня (Радогощанське, Ушомирське), Сполучних територій (екокоридори) регіонального рівня (Радогощансько-Ушомирське, Білківсько-Барашівська, Кропивнянсько-Іршанська).

Особливістю екомережі як специфічної форми охорони природи є те, що до об'єктів природно-заповідного фонду належать, як правило, лише території природних ядер екомережі, усі решта територій далі можуть залишатися в їх господарському використанні у відповідності з призначенням і типом угідь.

Під час дослідження території екомережі всі виявлені раритетні види та угруповання позначено в квартално-видільних таблицях, наведених у відповідних розділах звіту.

Рубки плануються із виключенням ділянок із раритетними видами і угрупованнями для їх збереження та подальшого моніторингу.

#### *Природно-заповідний фонд*

Природно-заповідний фонд (далі - ПЗФ) області є унікальним оселищем рідкісних видів рослин та тварин, більшість з яких охороняються на міжнародному та європейському рівнях і становлять особливу цінність за умов заповідання.

Характеристика об'єктів ПЗФ в межах ДП «Коростенський лісгосп АПК», що становить 847,4 га – 3,5 % наведена в таблиці 3.20.

Таблиця 3.20 – Об'єкти природно-заповідного фонду на території ДП «Коростенський лісгосп АПК»

Найменування об'єктів природно-заповідного фонду і підстави для їх виділення	За даними охоронних зобов'язань		За даними лісовпорядкування		Примітки (причини змін площі чи літерації)
	площа, га	місцезнаходження	площа, га	місцезнаходження	
Заказники місцевого значення					
«Межиріччя», лісовий.	274,0	Коростенське лісництво	274,0		Зміна номерів виділів

Найменування об'єктів природно-заповідного фонду і підстави для їх виділення	За даними охоронних зобов'язань		За даними лісовпорядкування		Примітки (причини змін площі чи літератури)
	площа, га	місцезнаходження	площа, га	місцезнаходження	
Рішення 25 сесії Житомирської обласної ради V скликання від 11.06.2010р. №1138		кв. 16 (вид. 7, 11-14, 16), кв. 17, кв. 21		Коростенське лісництво кв.16 (вид.7,11-14,16,38), кв.17, кв.21	без зміни площі та розташування
«Карпиха», лісовий. Рішення 25 сесії Житомирської обласної ради V скликання від 11.06.2010р. №1138	451,2	Горщиківське лісництво кв. 36, 37, 38, кв. 40 (вид. 1 – 15.1)	451,2	Горщиківське лісництво кв. 36, 37, 38, кв. 40 (вид.1-17,45,46)	Зміна номерів виділів без зміни площі та розташування
«Урочище Бехівські дачі», ландшафтний. Рішення IV сесії Житомирської обласної ради VIII скликання від 27.05.2021 р. №158	122,2	Коростенське лісництво кв. 35	122,2	Коростенське лісництво кв.35	–
Разом	847,4		847,4		

Всі об'єкти природно-заповідного фонду відповідають цільовому призначенню.

Ведення лісового господарства в об'єктах природно-заповідного фонду проводиться згідно «Методичних рекомендацій щодо режиму збереження лісових екосистем на територіях природно-заповідного фонду України різних категорій», які затверджено спільним наказом Міністерства екології та природних ресурсів України та Державного комітету лісового господарства України від 24 грудня 2003 року №185/210-А.

#### *Смарагдова мережа*

Смарагдова мережа України (англ. Emerald network) – українська частина Смарагдової мережі Європи. Метою створення Смарагдової мережі Європи є збереження природної фауни, флори та оселищ. Вона була ініційована та координується Бернською конвенцією (1979). Смарагдова мережа має переважно ті самі основи формування, що й NATURA 2000, але діє за межами Європейського Союзу, розвиваючи загальноєвропейський підхід щодо охорони типів природних оселищ.

Об'єкти в межах Смарагдової мережі разом із територіями NATURA 2000 становлять ядро Загальноєвропейської екологічної мережі (PanEuropean Ecological Network, PEEN), яка також підтримується Бернською конвенцією. Держави – члени Європейського Союзу виконують вимоги Бернської конвенції шляхом розвитку мережі NATURA 2000, а території особливої охорони NATURA 2000 відповідають територіям особливої природоохоронного значення Смарагдової мережі.

Смарагдова мережа створена в основному для майбутніх членів ЄС, вона є важливим етапом розвитку України. Модель форми заповнення даних про заповідну територію, максимально наближена до моделі Натури 2000 (яка заснована в рамках законодавства ЄС).

Об'єкти Смарагдової мережі описано за інтерактивною картою <http://emerald.net.ua/> та посібником «Смарагдова мережа в Україні».

Опис рідкісних угруповань описано за «Глумачним посібником оселищ Резолюції №4 Бернської конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони».

В районі розташування ДП «Коростенський лісгосп АПК» є 3 об'єкти Смарагдової мережі UA 0000172 Древланський природний заповідник площею 32178,0 га, UA 0000173 Словечанський кряж площею 95849,0 га, UA 0000348 Долина річки Ірша площею 10116,9 га, що межують з лісгоспом, включаючи його частину (рисунок 3.4, таблиця 3.21).

Об'єкт Смарагдової мережі UA 0000173 Словечанський кряж площею 95849,0 га включає територію Коростенського лісництва (кв 1,2,12-15,18,23-27,62 площею 664,4).

Об'єкт Смарагдової мережі UA 0000348 Долина річки Ірша площею 10116,9 га включає територію Меленівського лісництва (кв. 38, 40-42, 50, 51, 64 площею 125,3 га).

Об'єкт Смарагдової мережі UA 0000172 Древланський природний заповідник площею 32178,0 га знаходиться на відстані від ДП «Коростенський лісгосп АПК».

Таблиця 3.21 – Території включені до Смарагдової мережі

Назва лісництва	Перелік кварталів	Площа, га	Коротка характеристика території
Коростенське	1,2,12-15,18,23-27,62	664,4	UA0000173 Словечанський кряж
Меленівське	38,40-42,50,51,64	125,3	UA0000348 Долина річки Ірша
<b>Разом</b>		<b>551,0</b>	

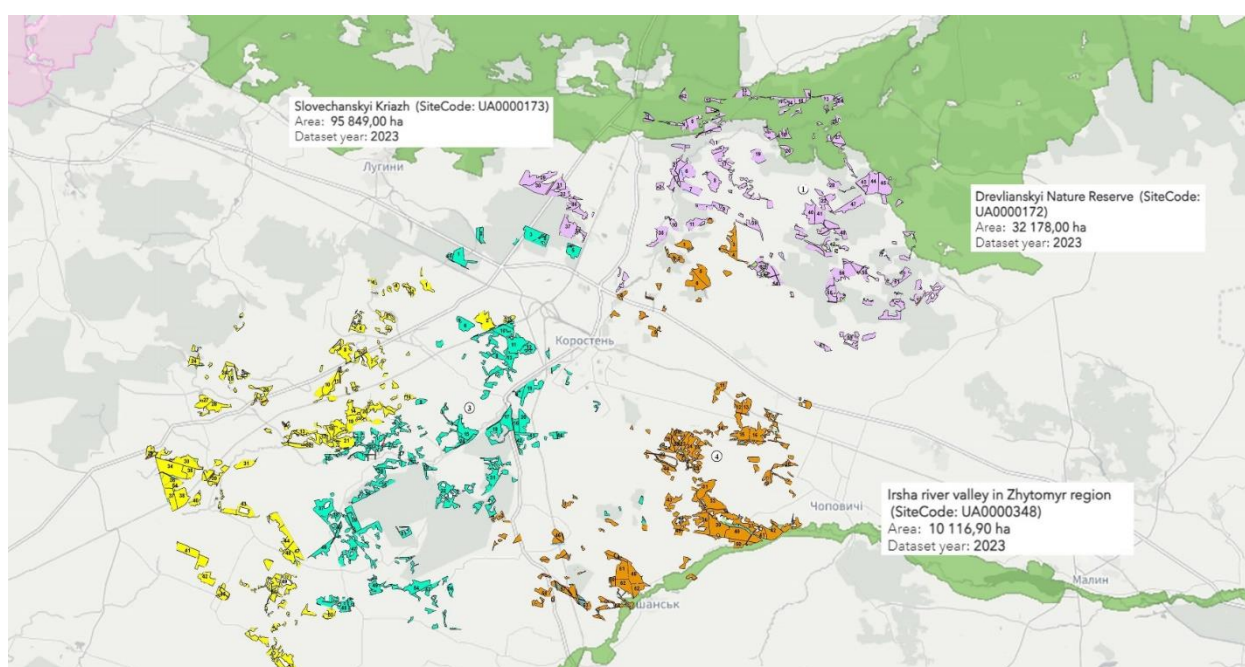


Рисунок 3.4 – Лісовий фонд ДП «Коростенський лісгосп АПК» у структурі об'єктів Смарагдової мережі



Угрупування Смарагдової мережі для UA 0000172 Древлянський природний заповідник площею 32178,0 га, UA 0000173 Словечанський кряж площею 95849,0 га, UA 0000348 Долина річки Ірша площею 10116,9 га, що межують з ДП «Коростенський лісгосп АПК», включаючи його частину, охарактеризовані в таблиці 3.22.

Таблиця 3.22 – Угрупування Смарагдової мережі

Код	Оселища	Рослинні угруповання	Види	Додаток I Оселищної Директиви ЄС	0	0	0
					0	0	0
					1	1	3
					7	7	4
					2	3	8
C1.2 Постійні мезотрофні озера, ставки та водойми							
C1.22 Вільноплаваючі угруповання мезотрофних водойм							
C1.222	Вільноплаваючі скупчення <i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	<i>Hydrocharitum morsus-ranae</i>	<i>Hydrocharis morsus-ranae</i> (Жабурник звичайний)	Включено до 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу Magnopotamion (Potamogetonion) або Hydrocharition (Stratiotion).			+
C1.224	Вільноплаваючі колонії <i>Utricularia australis</i> та <i>Utricularia vulgaris</i>	<i>Lemno-Utricularietum vulgaris</i>	<i>Utricularia vulgaris</i> (Пухирник звичайний)	Включено до 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу Magnopotamion (Potamogetonion) або Hydrocharition (Stratiotion).			+
C1.225	Вільноплаваючі килимки <i>Salvinia natans</i>	<i>Spirodela-Salvinietum natantis</i>	<i>Salvinia natans</i>	Включено до 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу Magnopotamion (Potamogetonion) або Hydrocharition (Stratiotion).	+		+
C1.226	Вільноплаваючі угруповання <i>Aldrovanda vesiculosa</i>	<i>Aldrovandetum vesiculosae</i> , <i>Spirodela-Aldrovandetum</i>	<i>Aldrovanda vesiculosa</i>	Включено до 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу Magnopotamion (Potamogetonion) або Hydrocharition (Stratiotion).			+
C1.3 Постійні евтрофні озера, ставки і водойми							
C1.34 Укорінена плаваюча рослинність евтрофних							
Водойм C1.341 Мілководні плаваючі угруповання							
C1.3413	Зарості <i>Hottonia palustris</i> на мілководдях	<i>Batrachion fluitantis</i> , <i>Ranunculion aquatilis</i> частково.	<i>Hottonia palustris</i> (Плавушник болотний)				+
C2 Поверхневі текучі води							



C2.27	Мезотрофна рослинність швидких водотоків	Batrachion fluitantis.	Siella erecta, Mentha aquatica f. submersa, Potamogeton perfoliatus, Potamogeton natans, Groenlandia densa, Batrachium trichophyllum, Batrachium fluitans, Batrachium aquatile, Callitriche stagnalis, Nymphaea alba, Myriophyllum spicatum	Частина 3260 Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю Ranunculion fluitantis (Batrachion fluitantis) та Callitricho-Batrachion (Batrachion fluitantis)			+
C2.28	Евтрофна рослинність швидких водотоків	Batrachion fluitantis	Batrachium fluitans, Batrachium circinatum, Zannichellia palustris f. fluviatilis, Potamogeton nodosus, Potamogeton lucens, Stuckenia pectinata, Potamogeton crispus, Sparganium emersum, Sagittaria sagittifolia, Nuphar lutea і мох Fontinalis antipyretica	Частина 3260 Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю Ranunculion fluitantis (Batrachion fluitantis) та Callitricho-Batrachion (Batrachion fluitantis)			+
C2.33	Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків	Batrachion fluitantis, Nymphaeion albae, Potamogetonion	Siella erecta (Потічник прямий), Mentha aquatica (М'ята водяна) f. submersa (рослина проточних водойм), Potamogeton perfoliatus (Рдесник пронизанолистий), Potamogeton natans (Рдесник плаваючий), Groenlandia densa (Гренладія густолиста), Batrachium trichophyllum (Жовтець волосолистий), Batrachium fluitans (Водяний жовтець плаваючий), Batrachium aquatile (Жовтець водний), Callitriche stagnalis (Виринниця ставкова), Nymphaea alba (Латаття біле), Myriophyllum spicatum (Водопериця колосиста).	Частина 3260 Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю Ranunculion fluitantis (Batrachion fluitantis) та Callitricho-Batrachion (Batrachion fluitantis).		+	+
C2.34	Евтрофна рослинність повільно текучих річок	Batrachion fluitantis, Nymphaeion albae, Potamogetonion	Batrachium fluitans, Batrachium circinatum, Zannichellia palustris f. fluviatilis, Potamogeton nodosus, Potamogeton lucens, Stuckenia pectinata, Potamogeton crispus, Sparganium emersum, Sagittaria sagittifolia, Nuphar lutea і мох Fontinalis antipyretica.	Включено до 3260 Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю Ranunculion fluitantis (Batrachion fluitantis) та Callitricho-Batrachion (Batrachion fluitantis).			+
C3.4	Маловидові зарості низькорослої прибережно-водної та земноводної рослинності	Subularion aquaticae		включені до: 1150 Узбережні лагуни. 3110 Оліготрофні водойми з незначним умістом мінеральних речовин на піщаних рівнинах (Littorelletalia uniflorae). 3130 Оліготрофні до			+

				мезотрофних не-проточні (лентичні) водойми з рослинністю Littorelletea uniflorae та/або Isoëto-Nanojuncetea.			
C3.51	Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком угруповань ситнику жаб'ячого)	Elatino macro-podaе-Damasonion alismatis, Eleocharition soloniensis, Nanocyperion, Radiolion linoidis, Verbenion supinae.	C3.511: Eleocharis ovata, Eleocharis carinolica, Carex bohemica, Lindernia procumbens, Scirpus supinus, Limosella aquatica, Cyperus fuscus, Peplis portula, Juncus tenageia, Elatine hydropiper C3.512: Samolus valerandi, Centaurium littorale, Centaurium erythraea, Centaurium pulchellum, Gentianella amarella, Blackstonia perfoliata, Juncus bufonius.	включені до: 3130 Оліготрофні до мезотрофних не-проточні (лентичні) водойми з рослинністю Littorelletea uniflorae та/або Isoëto-Nanojuncetea.			+
D Трасовини, верхові та низинні болота							
D2 Долинні трасовини, бідні низинні болота та перехідні трасовини							
D2.3	Перехідні трасовини та сплавини	Caricion fuscae, Sphagno-Caricion canescentis.	Eriophorum gracile (Пухівка струнка), Carex chordorrhiza (Осока тонкокореневищна), Carex lasiocarpa (Осока пухнастоплода), Carex diandra (Осока двотичинкова), Carex Rostrata (Осока здута), Carex limosa (Осока багнова), Scheuchzeria palustris (Болотянка звичайна), Hammarbya paludosa (М'якух болотний), Liparis loeselii (Жировик Льозеля), Rhynchospora alba (Ринхоспора біла), Rhynchospora fusca (Ринхоспора бура), Menyanthes trifoliata (Бобівник трилистий), Epilobium palustre (Зніт болотний), Pedicularis palustris (Шолудивник болотний), Sphagnum Сфагнуми sp. (S. papillosum (Сфагнум папіллезний), S. angustifolium (Сфагнум вузьколистий), S. subsecundum (Сфагнум однобокий), S. fimbriatum (Сфагнум бахромчастий), S. girarium (Сфагнум береговий), S. cuspidatum (сфагнум загострений), Calliergon giganteum (Красивомох гігантський), Drepanocladus evolvens (дрепаноклад відгорнений), Scorpidium scorpioides (Скорпідій скорпіоноподібний), Campylium stellatum (кампиліум зірчастий), Aneura pinguis (Безжилка жирна), Ophrys insectifera (Комашник мухоносний), Orchis palustris (Плодоріжка болотна), Cladium mariscus (Меч-трава болотна).	7140 Перехідні трасовини та сплавини. 7150 Западни на торфових субстратах з Rhynchosporion (Caricion fuscae)	+	+	
D5.2	Наземні угруповання високих видів Carex, Cladium та Cyperus, скупчення, зазвичай маловидові та часто монодомінантні, на	Magnocaricion elatae, Caricion Rumicion hydrolapathi.	Ostericum palustre (Дягель болотяний), Carex acuta (Осока гостра), Carex acutiformis (Осока гостровидна), Carex appropinquata (Осока зближена), Carex elata (Осока висока), Carex lasiocarpa (Осока пухнастоплода), Carex paniculata (Осока волотиста), Cladium mariscus (Меч-трава болотна), Schoenus nigricans (Сажник чорнуватий).	7210 Карбонатні низинні болота з Cladium mariscus та з видами Caricion davallianae	+	+	

	заблочених грунтах. Ці види також ростуть в складі каймової рослинності біля водойм (С3.2).								
E1.9	Незімкнені не-сердземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах	Armerion elongatae, Corynephorion canescentis, Hyperico perforati-Scleranthion perennis, Koelerion glaucae, Sedo albi-Veronicion dillenii, Sileno conicae-Cerastion semidecandr	E1.91: <i>Aira caryophyllea</i> (Айра гвоздична), <i>Vulpia bromoides</i> (Вульпія бромовидна), <i>Vulpia myuros</i> (Вульпія мишовоста), <i>Filago arvensis</i> (Жабник польовий), <i>Filago minima</i> (Жабник малий), <i>Filago vulgaris</i> (Жабник германський), <i>Spergula morisonii</i> (Шпергель Морисона), <i>Myosotis discolor</i> (Незабудка різнобарвна), <i>Myosotis micrantha</i> (Незабудка дрібноквіткова), <i>Ornithopus perpusillus</i> (Сераделла маленька), <i>Trifolium striatum</i> (Конюшина смугаста), <i>Trifolium arvense</i> (Конюшина польова), <i>Trifolium dubium</i> (Конюшина сумнівна), <i>Trifolium campestre</i> (Конюшина рівнинна). E1.92: <i>Agrostis capillaris</i> (Мітлиця тонка), <i>Agrostis vinealis</i> (Мітлиця виноградникова), <i>Poa angustifolia</i> (Тонконіг вузьколистий), <i>Anthoxanthum odoratum</i> (Пахуча трава звичайна), <i>Corynephorus canescens</i> (Булавоносець сіруватий), <i>Calamagrostis epigejos</i> (Кунічник наземний). E1.93: <i>Corynephorus canescens</i> (Булавоносець сіруватий), деколи <i>Leymus arenarius</i> (Колосняк піщаний). E1.94: <i>Corynephorus canescens</i> (Булавоносець сіруватий), <i>Spergula morisonii</i> (Шпергель весняний), <i>Teesdalia nudicaulis</i> (Голостеблиця піскова) та килимки кущистих лишайників ( <i>Cladonia</i> (Кладонія), <i>Cetraria</i> (Ісландський лишайник)). E1.99: <i>Corynephorus canescens</i> (Булавоносець сіруватий), <i>Koeleria glauca</i> (Келерія сиза), <i>Thymus serpyllum</i> (Чебрець повзучий) та мох <i>Ceratodon purpureus</i> (Цератодон пурпуровий).	2330 Континентальні дюни з незімкненими угрупованнями з <i>Corynephorus</i> та <i>Agrostis</i> . 2340 Паннонські континентальні дюни			+	+	
E2.2	Рівнинні та низькогірні сінокосні луки	Arrhenatherion elatioris, Calthion palustris, Cynosurion cristati, Deschampsion cespitosae, Molinion caeruleae	Arrhenatherum elatius, Alchemilla xanthochlora, Alopecurus pratensis, Anthriscus sylvestris, Bromopsis erecta, Campanula patula, Crepis biennis, Dactylis glomerata, Daucus carota, Equisetum arvense, Festuca rubra, Galium album, Geranium pratense, Heracleum sphondylium, Knautia arvensis, Leucanthemum vulgare, Medicago sativa, Pastinaca sativa, Picris hieracioides, Pimpinella major, Sanguisorba officinalis, Trifolium dubium, Trisetum flavescens.	6510 Низинні сінокосні луки ( <i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i> ).			+	+	
E3.4	Мокры або вологі евтрофні і	Calthion palustris,	E3.42: <i>Juncus acutiflorus</i> (Ситник загостренопелостковий).	Підтип E3.43 = 6440 Заплавні луки			+	+	+

	мезотрофні луки	Deschampsion cespitosae, Molinion caeruleae, Arrhenatherion elatioris, Filipendulion ulmariae.	<p>E3.43: Deschampsia cespitosa (Щучник дернистий), Cnidium dubium (Стожильник сумнівний), Viola persicifolia (Фіалка персиколиста), Allium angulosum (Цибуля гранчаста), Iris sibirica (Ірис сибірський), Oenanthe silaifolia (Омег морквіниковий), Gratiola officinalis (Авран лікарський), Juncus atratus (Ситник чорний), Leucosium aestivum (Білоцвіт літній), Lythrum virgatum (Плакун прутяний).</p> <p>E3.44: Juncus effusus (Ситник розлогий), Juncus conglomeratus (Ситник купчастий), Juncus inflexus (Ситник сизий), Juncus compressus (Ситник стиснутий), Juncus tenuis (Ситник тонкий), Carex hirta (Осока шорстковолосиста), Festuca arundinacea (Костриця очеретяна), Alopecurus geniculatus (Китник колінчастий), Rumex crispus (Щавель кучерявий), Mentha longifolia (М'ята довголиста), Mentha pulegium (М'ята блошина), Potentilla anserina (Перстач гусячий), Potentilla reptans (Перстач повзучий), Ranunculus repens (Жовтець повзучий).</p> <p>E3.46: Cirsium canum (Осот сірий), Alopecurus pratensis (Китник лучний), Festuca pratensis (Костриця лучна), Deschampsia cespitosa (Щучник дернистий), Polygonum bistorta (Гірчак зміїний), Angelica sylvestris (Дудник лісовий), Scirpus sylvaticus (Комиш лісовий), Caltha palustris (Калюжниця болотяна), Valeriana simplicifolia (Валеріана цілолиста), Ligularia bucovinensis (Язичник буковинський), Telekia speciosa (Крем'яник гарний).</p>	річкових долин Cnidium dubii (Deschampsion cespitosae)		
E5.4	Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки E5.4111 Річкові угруповання Angelica archangelica. E5.4113 Завіси з Althaea officinalis. E5.414 Високотравні угруповання з домінуванням Filipendula берегів континентальних річок. E5.415 Східні неморальні річкові береги із високотравними	Aegopodium podagrariae, Archangelicion litoralis, Arunco-Petasion albae, Deschampsion cespitosae, Filipendulion-Petasion, Impatienti nolitangere-Stachyion sylvaticae, Petasion officinalis, Senecionion fluviatilis.	<p>E5.41: Filipendula ulmaria (Гадючник болотяний), Aegopodium podagraria (Яглиця звичайна), Chaerophyllum hirsutum (Бутень шорстковолосистий), Urtica dioica (Кропива дводомна), Mentha longifolia (М'ята довголиста), Angelica sylvestris (Дудник лісовий), Caltha palustris (Калюжниця болотяна), Crepis paludosa (Скереда болотна), Epilobium hirsutum (Зніт шорсткий), Geranium palustre (Журавець болотяний).</p> <p>E5.42: Filipendula ulmaria (Гадючник болотяний), Crepis paludosa (Скереда болотна), Iris sibirica (Ірис сибірський), Lythrum salicaria (Плакун верболистий), Geranium palustre (Журавець болотяний).</p> <p>E5.43: Galium aparine (Підмаренник чіпкий), Glechoma hederacea (Розхідник звичайний), Geum urbanum (Гравілат міський), Aegopodium podagraria (Яглиця звичайна), Melandrium dioicum (Куко-</p>	6430 Гідрофільні високотравні каймові угруповання рівнин та від монтанного до альпійського висотних поясів.	+	+

	угрупованнями. E5.423 Континентальні високотравні угруповання вологих луків. E5.424 Східні неморальні високотравні угруповання вологих луків.		лиця біла), <i>Carduus crispus</i> (Будяк кучерявий), <i>Chaerophyllum hirsutum</i> (Бутень шорстковолосистий), <i>Lamium album</i> (Глуха кропива біла), <i>Alliaria petiolata</i> (Кінський часник черешковий), <i>Lapsana communis</i> (Празелень звичайна), <i>Geranium robertianum</i> (Герань робертова), <i>Viola odorata</i> (Фіалка запашна).				
F Пустища, чагарники і тундра							
F9.1	Прирічкові чагарники	<i>Epilobion fleischeri</i> , <i>Salicion albae</i> , <i>Salicion triandrae</i> , <i>Salicion eleagnodaphnoidis</i> , <i>Salicetalia purpureae</i> .	<i>Salix pentandra</i> (Верба п'ятитичинкова), <i>Salix elaeagnos</i> (Верба сива), <i>Frangula alnus</i> (Крушина ламка), <i>Hippophaë rhamnoides</i> (Обліпіха звичайна), <i>Myricaria germanica</i> (Мірикарія німецька).	3230 Альпійські ріки та їхня прибережна деревно-чагарникова рослинність з <i>Myricaria germanica</i> . 3240 Альпійські ріки та їхня прибережна деревно-чагарникова рослинність з <i>Salix elaeagnos</i> .	+	+	+
G1 Широколистяні листопадні ліси							
G1.11	Прирічкові вербові ліси	<i>Salicetea purpureae</i> , <i>Salicion albae</i>	<i>Aster novi-belgii</i> , <i>Impatiens glandulifera</i> , <i>Lycopus europaeus</i> , <i>Lysimachia vulgaris</i> , <i>Phalaroides arundinacea</i> , <i>Populus alba</i> , <i>Populus nigra</i> , <i>Salix</i> sp., <i>Urtica dioica</i>				+
G1.51	Березові ліси зі сфагновими мохами	<i>Betulion pubescentis</i>	<i>Betula pubescens</i> (Береза пухнаста), <i>Empetrum nigrum</i> (Водянка чорна), <i>Eriophorum vaginatum</i> (Пухівка піхвова), <i>Molinia caerulea</i> (Молінія голуба), <i>Sphagnum fallax</i> (Сфагнум оманливий), <i>Sphagnum magellanicum</i> (Сфагнум магелланський), <i>Trientalis europaea</i> (Одинарник європейський), <i>Vaccinium</i> (Чорниця), <i>Salix lapponum</i> (Верба лапландська), <i>Salix myrtilloides</i> (Верба чорнична), <i>Scheuchzeria palustris</i> (Болотянка звичайна).	91D0 Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси.		+	
G1.7	Термофільні листопадні ліси	<i>Aceri tatarici-Quercion</i> , <i>Agrostio-Quercion petraeae</i> , <i>Jasmino-Juniperion excelsae</i> , <i>Quercion pubescenti-petraeae</i> .	G1.7C2: <i>Carpinus orientalis</i> , <i>Fraxinus ornus</i> , <i>Cotinus coggygria</i> , <i>Piptatherum holciforme</i> , <i>Paeonia peregrina</i> , <i>Cornus mas</i> , <i>Quercus pubescens</i> . G1.7C4: <i>Tilia tomentosa</i> , <i>Tilia platyphyllos</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Brachypodium pinnatum</i> , <i>Galium album</i> , <i>Cruciata glabra</i> , <i>Digitalis grandiflora</i> , <i>Erysimum odoratum</i> , <i>Sisymbrium strictissimum</i> , <i>Aconitum anthora</i> , <i>Carduus collinus</i> , <i>Waldsteinia geoides</i> , <i>Melica altissima</i> , <i>Carex brevicollis</i> . G1.7C6: <i>Fraxinus angustifolia</i> , <i>Fraxinus ornus</i> , <i>Swida sanguinea</i> , <i>Tilia platyphyllos</i> , <i>Tilia tomentosa</i> , <i>Ulmus minor</i> , <i>Carpinus orientalis</i> . G1.7C7: <i>Juniperus communis</i> , <i>Ligustrum vulgare</i> , <i>Rhamnus cathartica</i> , <i>Crataegus monogyna</i> , <i>Prunus spinosa</i> , <i>Cerasus mahaleb</i> , <i>Rubus</i>	91B0 Термофільні ліси з <i>Fraxinus angustifolia</i> . 91H0 Паннонські ліси із <i>Quercus pubescens</i> . 91I0 Євросибірські степові діброви. 91M0 Паннонсько-балканські ліси з австрійського та скельного дубів.	+	+	

			caesius, Euonymus verrucosa, Berberis vulgaris. G1.7C8: Tilia spp., Fraxinus spp., Quercus spp., Carpinus spp., Acer spp., Sorbus spp., Populus spp.			
G1.8	Ацидофільні ліси з домінуванням Quercus	Agrostio-Quercion petraeae, Quercion petraeae.	Quercus robur (Дуб звичайний), Quercus petraea (Дуб скельний), Avenella flexuosa (Щучник звивистий), Vaccinium myrtillus (Чорниця), Pteridium aquilinum (Орляк звичайний), Holcus mollis (Медова трава м'яка), Maianthemum bifolium (Веснівка дволиста), Convallaria majalis (Конвалія звичайна), Hieracium sabaudum (Нечуйвітер савойський), Luzula pilosa (Ожика волосиста), мохи Polytrichum formosum (Політрихастр гарний), Leucobryum glaucum (Левкобрій сизий).	G1.81 та G1.84 = 9190 Старовікові ацидофільні дубові ліси з Quercus robur на піщаних рівнинах.	+	+
Н Континентальні оселища, позбавлені рослинності, або з розрідженою рослинністю						
Н3 Континентальні кліфи, скелі та відслонення						
Н35	Континентальні піщані дюни			2330 Континентальні дюни з незімкненими угрупованнями з Corynephorus та Agrostis 2340 Паннонські континентальні дюни		+

Угруповання Смарагдової мережі для UA 0000172 Древланський природний заповідник площею 32178,0 га, UA 0000173 Словечанський кряж площею 95849,0 га, UA 0000348 Долина річки Ірша площею 10116,9 га, що межують з ДП «Коростенський лісгосп АПК», включаючи його частину, включають 23 природних угруповань: C1.222 Вільноплаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*, C1.224 Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*, C1.225 Вільноплаваючі килимки *Salvinia natans*, C1.226 Вільноплаваючі угруповання *Aldrovanda vesiculosa*, C1.3413 Зарості *Hottonia palustris* на мілководдях, C2.27 Мезотрофна рослинність швидких водотоків, C2.28 Евтрофна рослинність швидких водотоків, C2.33 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків, C2.34 Евтрофна рослинність повільно текучих річок, C3.4 Маловидові зарості низькорослої прибережно-водної та земноводної рослинності, C3.51 Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком угруповань ситнику жаб'ячого), D2.3 Перехідні трясовини та сплавини, D5.2 Наземні угруповання високих видів *Carex*, *Cladium* та *Cyperus*, скупчення, зазвичай маловидові та часто монодомінантні, на заблочених ґрунтах, E1.9 Незімкнені несередземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах, E2.2 Рівнинні та низькогірні сінокосні луки, E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки, E5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки, F9.1 Прирічкові чагарники, G1.11 Прирічкові вербові ліси, G1.51 Березові ліси зі сфагновими мохами, G1.7 Термофільні листопадні ліси, G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, H35 Континентальні піщані дюни.

Отже, Природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції (Додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції) займають незначні площі, розташовані переважно в межах водних об'єктів, заболочених територіях, лучних ділянках, де рубки не проводяться.

Угрупування G1.11 Прирічкові вербові ліси, G1.51 Березові ліси зі сфагновими мохами, G1.7 Термофільні листопадні ліси, G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus* включають характерні для регіону лісові угруповання.

Під час дослідження рослинного покриву ДП «Коростенський лісгосп АПК» виявлено 7 природних оселищ (біотопи) Бернської Конвенції (Додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції) (таблиця 3.23).

Таблиця 3.23 – Природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції (Додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції)

Код	Оселища	Рослинні угруповання	Лісництво	Квартал, виділ	Площа, га
C1.2 Постійні мезотрофні озера, ставки та водойми					
C1.22 Вільноплаваючі угруповання мезотрофних водойм					
C1.225	Вільноплаваючі килимки <i>Salvinia natans</i>	<i>Spirodelo-Salvinietum natantis</i>	Коростенське		
C1.3 Постійні евтрофні озера, ставки і водойми					
C1.34 Укорінена плаваюча рослинність евтрофних					
Водойм C1.341 Мілководні плаваючі угруповання					
C1.3413	Зарості <i>Hottonia palustris</i> на мілководдях	<i>Batrachion fluitantis, Ranunculion aquatilis</i> частково.	Горщиківське Горщиківське Коростенське		
D Трясовини, верхові та низинні болота					
D2 Долинні трясовини, бідні низинні болота та перехідні трясовини					
D2.3	Перехідні трясовини та сплавини	<i>Caricion fuscae, Sphagno-Caricion canescentis.</i>	Горщиківське Горщиківське Меленівське Меленівське Коростенське		
E3.4	Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки	<i>Calthion palustris, Deschampsion cespitosae, Molinion caeruleae, Arrhenatherion elatioris, Filipendulion ulmariae.</i>	Коростенське Коростенське		
G1 Широколистяні листопадні ліси					
G1.21	Прирічкові ясе-нево-вільхові ліси	<i>Alnion incanae, Carpinion betuli</i>	Меленівське Меленівське		



Код	Оселища	Рослинні угруповання	Лісництво	Квартал, виділ	Площа, га
	зі змінним зволоженням		Горщиківське Горщиківське Коростенське Коростенське Ушомирське Ушомирське		
G1.51	Березові ліси зі сфагновими мохами	Betulion pubescentis	Коростенське Меленівське Ушомирське Горщиківське		
G1.8	Ацидофільні ліси з домінуванням Quercus	Agrostio-Quercion petraeae, Quercion petraeae.	Меленівське		
G3 Хвойні ліси					
G3.E	Заболочені хвойні ліси неморальної зони	Sphagnion medii, Salicion cinereae, Piceion excelsae, Dicrano-Pinion sylvestris, Sphagno-Betuletalia pubescentis, Betulion pubescentis.	Ушомирське Ушомирське Меленівське		

Квартально-видільний перелік надається у звіті з конфіденційною інформацією.

Під час дослідження рослинного покриву ДП «Коростенський лісгосп АПК» виявлено 8 природних оселищ (біотопи) Бернської Конвенції (Додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції): C1.225 Вільноплаваючі килимки *Salvinia natans*, C1.3413 Зарості *Hottonia palustris* на мілководдях, D2.3 Перехідні трясовини та сплавини, E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки, G1.21 Прирічкові ясенєво-вільхові ліси зі змінним зволоженням, G1.51 Березові ліси зі сфагновими мохами, G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, G3.E Заболочені хвойні ліси неморальної зони.

Природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції (Додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції) займають незначні площі, розташовані переважно в межах об'єктів природно-заповідного фонду, водних об'єктів, заболочених територіях, де рубки не проводяться.

Угруповання G1.21 Прирічкові ясенєво-вільхові ліси зі змінним зволоженням, G1.51 Березові ліси зі сфагновими мохами, G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, G3.E Заболочені хвойні ліси неморальної зони в межах лісгоспу включають характерні для регіону лісові угруповання.

У таблиці 3.23 включено природні оселища, що за характерними особливостями відносяться до найцінніших насаджень в межах лісгоспу.

Планова діяльність у насадженнях, що за характерними особливостями відносяться до Природних оселищ Бернської Конвенції буде проводитись відповідно до Закону про території Смарагдової мережі після його ухвалення.

Перелік видів, що охороняються в для UA 0000172 Древланський природний заповідник площею 32178,0 га, UA 0000173 Словечанський кряж площею 95849,0 га, UA 0000348 Долина річки Ірша площею 10116,9 га, що межують з лісгоспом, включаючи його частину, охарактеризовані в таблиці 3.24.

Таблиця 3.24 – Перелік видів Резолюції №6 Бернської Конвенції об'єктів Смарагдової мережі

Група	Код	Назва виду		0000348	0000172	0000173
P	1516	<i>Aldrovanda vesiculosa</i>	Альдрованда пухирчаста			+
B	A091	<i>Aquila chrysaetos</i>	Беркут		+	+
B	A089	<i>Aquila pomarina</i>	Підорлик малий			+
B	A222	<i>Asio flammeus</i>	Сова болотяна		+	+
F	1130	<i>Aspius aspius</i>	Білизна звичайна			+
M	1308	<i>Barbastella barbastellus</i>	Широкоух звичайний		+	+
A	1188	<i>Bombina bombina</i>	Кумка червоночерева	+	+	+
I	1920	<i>Boros schneideri</i>	Борос Шнайдера		+	+
B	A104	<i>Bonasa bonasia</i>	Орябок лісовий		+	
M	1352	<i>Canis lupus</i>	Вовк		+	+
B	A224	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Дрімлюга звичайний		+	+
M	1337	<i>Castor fiber</i>	Бобер		+	+
B	A031	<i>Ciconia ciconia</i>	Лелека білий		+	
B	A030	<i>Ciconia nigra</i>	Лелека чорний		+	
B	A080	<i>Circaetus gallicus</i>	Зміїд блакитноногий		+	
B	A081	<i>Circus aeruginosus</i>	Лунь очеретяний		+	
B	A082	<i>Circus cyaneus</i>	Лунь польовий		+	
B	A084	<i>Circus pygargus</i>	Лунь лучний		+	+
F	1149	<i>Cobitis taenia</i>	Щипавка звичайна	+	+	+
I	1071	<i>Coenonympha oedippus</i>	Прочанок Едип			+
I	4045	<i>Coenagrion ornatum</i>	Стрілка прикрашена		+	
I	4030	<i>Colias myrmidone</i>	Жовтوخ шапранець			+
B	A231	<i>Coracias garrulus</i>	Сиворакша євразійська		+	
I	1086	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Плоскотілка червона			+
P	1902	<i>Cypripedium calceolus</i>	Зозулин черевички справжні			+
B	A122	<i>Crex crex</i>	Деркач лучний			+
B	A239	<i>Dendrocopos leucotos</i>	Дятел білоспінний		+	
B	A238	<i>Dendrocopos medius</i>	Дятел середній		+	+
B	A236	<i>Dryocopus martius</i>	Жовна чорна		+	+
R	1220	<i>Emys orbicularis</i>	Болотна черепаха європейська	+	+	+
F	2484	<i>Eudontomyzon mariae</i>	Мінюга українська		+	+
I	1065	<i>Euphydryas aurinia</i>	Рябець Авринія			+
B	A098	<i>Falco columbarius</i>	Підсоколик малий		+	+
B	A097	<i>Falco vespertinus</i>	Кібчик червононогий			+
B	A321	<i>Ficedula albicollis</i>	Мухоловка білошия		+	+
B	A154	<i>Gallinago media</i>	Баранець великий			+
B	A217	<i>Glaucidium passerinum</i>	Сичик-горобець євразійський		+	+
I	1082	<i>Graphoderus bilineatus</i>	Плавунець дволінійний		+	
B	A127	<i>Grus grus</i>	Журавель сірий		+	+
B	A131	<i>Himantopus himantopus</i>	Кулик-довгоніг чорнокрилий	+		

Група	Код	Назва виду		0000348	0000172	0000173
I	1052	Hypodryas maturna	Рябець великий		+	+
B	A022	Ixobrychus minutus	Бугайчик звичайний			+
P	1805	Jurinea cyanoides	Наголоватки волошкові			+
B	A338	Lanius collurio	Сорокопуд терновий		+	+
I	1083	Lucanus cervus	Жук-олень	+	+	
B	A246	Lullula arborea	Жайворонок лісовий		+	+
M	1355	Lutra lutra	Видра річкова		+	+
I	1060	Lycena dispar	Дукачик непарний		+	+
M	1361	Lynx lynx	Рись звичайна		+	+
F	1145	Misgurnus fossilis	В'юн звичайний		+	+
B	A094	Pandion haliaetus	Скоп'я			+
B	A072	Pernis apivorus	Осоїд євразійський		+	
F	4009	Phoxinus phoxinus	Мересниця озерна			+
I	4021	Phryganophilus ruficollis	Тіньолоб рудовусий			+
B	A241	Picoides tridactylus	Дятел трипалий		+	
B	A234	Picus canus	Жовна сива		+	+
B	A120	Porzana parva	Погонич малий		+	+
B	A119	Porzana porzana	Погонич звичайний		+	+
P	1477	Pulsatilla patens	Сон розкритий		+	+
F	5339	Rhodeus amarus	Гірчак європейський	+		
F	1134	Rhodeus sericeus amarus	Гірчак європейський			+
P	4093	Rhododendron luteum	Рододендрон жовтий		+	+
F	6144	Romanogobio albipinnatus	Пічкур білоперий	+		
F	1146	Sabanejewia aurata	Щипавка золотиста	+		
I	1926	Stephanopachys linearis	Каптурник лінійчастий			+
B	A195	Sterna albifrons	Крячок малий	+		
B	A457	Strix nebulosa	Сова бородата		+	+
B	A307	Sylvia nisoria	Кропив'янка рябогруда		+	+
B	A409	Tetrao tetrix tetrix	Тетерук євразійський		+	+
A	1166	Triturus cristatus	Тритон гребінчастий	+	+	+

Група А – Земноводні, В – Птахи, F – Риби, I – Безхребетні, М – Ссавці, Р – Рослини, R – Рептилії.

Ведення лісового господарства на територіях, які входять до Смарагдової мережі буде здійснюватись у відповідності до Законодавства України.

### 3.8 Історико-культурна спадщина

Згідно листа, виданого Управлінням культури та туризму Житомирської ОВА №1319-1.22/04-24 від 09.08.2024 року, у лісових масивах можлива наявність археологічних об'єктів, які розташовані на території Коростенського району Житомирської області (Додаток Л).

Дочірнє підприємство «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради зобов'язується проводити плановану діяльність у відповідності до Закону України «Про охорону культурної спадщини»

### 3.9 Соціально-економічні умови

#### Промисловість

Район розташування лісгоспу відноситься до числа сільськогосподарських районів області з розвинутою харчовою та деревообробною промисловістю.

Провідною галуззю народного господарства є сільське господарство. Основою галузі є

виробництво зерна, картоплі, м'яса, молока. Галузь об'єднує 24 колективних сільськогосподарських підприємств і одне підсобне господарство.

Переробкою деревини займаються деякі надлісництва ДП «Ліси України» та інші приватні підприємства.

Лісистість зони діяльності ДП «КОРОСТЕНСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» складає 65%. Ліси на території району розташовані переважно великими масивами.

В районі розташування лісгоспу проводять лісгосподарську діяльність Словечанське надлісництво ДП «Ліси України», Овруцьке надлісництво ДП «Ліси України».

#### *Транспорт*

Район розташування ДП «КОРОСТЕНСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» характеризується добре розвинутою мережею транспортних шляхів загального користування. Основними транспортними магістралями в зоні діяльності лісгоспу є:

- залізниця Коростень – Мозир, яка проходить неподалік і через лісові масиви лісгоспу, загальною протяжністю в зоні розташування лісгоспу 62 км;

- дорога регіонального значення (Р-28) Виступовичі – Житомир (через Овруч), яка проходить через лісові масиви Овруцького лісництва, загальною протяжністю в зоні розташування лісгоспу 73 км.

Крім того, територію лісгоспу в різних напрямках перетинають дороги місцевого значення з твердим покриттям, а також покращені і ґрунтові дороги районного і місцевого значення.

Існує мережа ґрунтових лісгосподарських доріг.

Протяжність лісгосподарських доріг на території лісгоспу складає 913,0 км.

Загальна протяжність шляхів транспорту на 1000 га площі складає 12,6 км, а ступінь забезпеченості відповідно до нормативів 33%.

Більшість лісових доріг має невисокий технічний стан, на них відсутні паспорти, час експлуатації доріг перевищує 30 років і вони потребують капітального ремонту.

З врахуванням вищенаведеного наявність шляхів транспорту дозволяє лісгоспу виконувати всі лісгосподарські заходи.

### **3.10 Ймовірні зміни базового сценарію без здійснення планованої діяльності**

Визначення ймовірності зміни поточного стану довкілля без здійснення планованої діяльності здійснювалось методом аналізу зміни показників забруднення основних факторів навколишнього середовища протягом останніх років.

Ґрунти. Без провадження планованої діяльності не зміниться. Відмінності у розвитку ґрунтового покриву виключно локальні.

Водні ресурси. При здійсненні планованої діяльності уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів виділяють лісові ділянки, з категорії експлуатаційних лісів

та віднесуть до категорії захисних лісів за нормативами згідно з постановою КМ України «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» від 16.05.2007 № 733. У разі відмови від діяльності прогнозується захаращення прибережних смуг та потрапляння у водні об'єкти гілок, кори та сухих деревостанів.

Здійснення планованої діяльності не передбачає використання води в технологічному процесі, тому вплив відсутній, як при здійсненні планованої діяльності, так і без неї.

Атмосфера. Без провадження планованої діяльності у атмосферу не буде викидатись велика кількість забруднюючих речовин. Відмінності у розвитку стану атмосфери переважно локальні – основна їх частка відмічається у межах планованої діяльності та її санітарно-захисної зони.

Біорізноманіття. Планована діяльність матиме незначний негативний вплив на рослинний та тваринний світ, їх популяцій та міграції. Також біота не буде страждати від результатів функціонування техніки – шуму, механічної дії, викидів тощо. Крім того, у разі відмови від планованої діяльності збільшиться площа деревостанів з осередками хвороб лісу. Можливе розповсюдження комах-шкідників призведе до знищення лісових насаджень та всихання стовбурів і гілок листяних порід. Загалом для біоти більш сприятливим буде відсутність планованої діяльності, але на локальному рівні.

Суспільство. Без провадження планованої діяльності на локальному рівні прогнозується зменшення податкових надходжень до бюджету, відсутність робочих місць, не буде розвитку місцевої економіки.

Таким чином, без проведення планованої діяльності природне довкілля буде переживати менше негативного впливу і виключаються деякі потенційні загрози. Більшість з цих відмінностей відчуються виключно на локальному рівні. Зменшиться забезпечення сировиною деревообробних та деревопереробних підприємств; зовсім незначною мірою зменшиться рівень забруднення навколишнього середовища; погіршиться санітарний стан лісів. Для суспільства відмінності будуть неоднозначними, але з огляду на попит на продукцію планованої діяльності потреба у її здійсненні існує.

## 4 ОПИС ФАКТОРІВ ДОВКІЛЛЯ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ З БОКУ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ВАРІАНТІВ

### 4.1 Земельні угіддя та ґрунти

При проведенні суцільних санітарних рубок та лісовідновлення на лісову підстилку та поверхню ґрунтів може здійснюватися вплив у вигляді механічного порушення ґрунту технікою, яка буде використовуватися при лісозаготівлі.

З метою мінімізації впливу та збереженню ґрунтів, їх водно-фізичних властивостей, запобігання ерозійним процесам, під час лісозаготівлі будуть використовуватися машини та механізми, що забезпечують мінімальне фізичне пошкодження ґрунтів та їх збереження в природному стані.

На території ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» ґрунтовий покрив представлений дерново-підзолистими ґрунтами на алювіальних відкладеннях двох видів: дерново-слабопідзолисті і дерново-сильнопідзолисті. Ґрунти сформувалися в результаті поєднання підзолистого і дернового процесів ґрунтоутворення при неглибокому заляганні ґрунтових вод на плоских рівнинах і слабо дренажних вододілах під вологими мішаними і сосновими лісами з розвиненим трав'янистим покривом. Вони мають диференційований за елювіально-ілювіальним типом профіль, їм властиві слабка гумусованість, висока кислотність. Проявів розвитку водної чи вітрової ерозії обстеженої території не виявлено.

Глибина залягання ґрунтових вод – 0,5-2,0 м. Болота займають площу 882,0 га, але вони не підпадають під площі господарської діяльності.

На території лісгоспу у червні 2025 року пройшов потужний буревій, внаслідок чого відбулося пошкодження лісу у Горщиківському лісництві: зламані навпіл дерева, їх повалення, вивертання з корінням. Цьому сприяло ще те, що кореневі системи лісових порід мають поверхневе розміщення, а ґрунти – легкий гранулометричний склад. В таких місцях утворилося багато великих ям з порушенням природного складання поверхневих генетичних горизонтів. Завали зі зламаних та понівечених стовбурів дерев та гілок на міжквартирних дорогах потребують розбирання, тому що вони спричиняють значні перешкоди для проведення лісгосподарських робіт, передбачених технологією вирощування лісових культур.

На території Ушомирського лісництва наявні сухостійні дерева внаслідок дії стовбурових шкідників та кореневої губки. Пошкоджені дерева часто стають джерелом розмноження шкідників і збудників хвороб, які можуть швидко поширюватися на здорові насадження, викликаючи масове всихання лісу. Суцільно-санітарні рубки пошкоджених дерев сприяють оздоровленню лісу, покращенню умов для росту молодих і здорових дерев, а також забезпечують природне відновлення лісових масивів.

Враховуючи складні геоморфологічні умови ґрунтоутворення і регіональні особливості

ведення лісогосподарської діяльності в умовах зони Полісся, необхідно провести суцільно-санітарні рубки, з розчищенням завалів на міжквартальних дорогах та лісосіках, на підставі Актів лісопатологічного обстеження, з проведенням післяпроектного моніторингу стану ґрунтового покриву.

Вважаємо за необхідне проведення суцільно-санітарних рубок, передбачених Законодавством України, з дотриманням умов моніторингу стану ґрунтового покриву.

#### **4.2 Води**

Господарська діяльність підприємства спрямована на поступове розширення, використання і відновлення лісових ресурсів, підвищення якісного складу і продуктивності лісів, а також посилення їх водорегулюючих, ґрунтозахисних та рекреаційних функцій.

Обстежені ділянки ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» розташовані у басейні річки Уж. За режимом річка відноситься до типу рівнинних, живлення змішане з переважанням атмосферного. Характерними в режимі є весняні паводки, нестійкий межень, що переривається літніми та зимовими паводками.

Територія лісового господарства має рівнинний рельєф, рівень ґрунтових вод – 0,5-2,0 м. Запроектовані заходи не порушують потоків ґрунтових вод і підземного живлення. За таксаційними даними на території господарства болота займають площу 882,0 га, але вони не підпадають під об'єкти господарської діяльності.

За фізичними і фізико-хімічними показниками якість води р. Уж у межах планованої діяльності ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» відповідає нормативним значенням згідно Загальному переліку ГДК та ОБРВ шкідливих речовин для води рибогосподарських водойм, затвердженому Мінрибгоспом ССРСР, 09.08.1990 р. №12-04-11.

Розраховані гідрологічні параметри стоку для річки Уж показали, що при здійсненні планованої діяльності очікується нормативний річковий стік. Під час провадження планованої діяльності суттєвого впливу на водний об'єкт не очікується, тому що виділені лісові смуги уздовж берегів річки з категорії експлуатаційних лісів за нормативами згідно з постановою «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (постанова КМ України від 16.05.2007 № 733) віднесені до категорії захисних лісів та витримані на території ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс».

Проведення запланованих робіт на лісосіках не матиме негативний вплив на водні об'єкти, а саме забруднення, засмічення та виснаження водних ресурсів або погіршення якості вод, порушення гідродинамічного режиму поверхневих та підземних вод, вплив на гідрологічний та гідрохімічний стан поверхневих водойм.

Суттєвого впливу на водні об'єкти під час провадження планованої діяльності не очікується, так як в лісових ділянках виділені смуги лісів уздовж берегів річок, навколо озер,

водоймищ та інших водних об'єктів з категорії експлуатаційних лісів та віднесені до категорії захисних лісів за нормативами згідно з постановою «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (постанова КМ України від 16.05.2007 № 733).

Водопостачання працівників здійснюється привозною водою питної якості, що підвозиться господарським транспортом від джерела централізованого водопостачання. Питна вода, якою забезпечується персонал, відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

Територія планованої діяльності не каналізована, мережі централізованого водовідведення відсутні. Санітарне обслуговування персоналу здійснюється в адміністративних корпусах контори.

У ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» використовується біотуалети – автономні туалети, які працюють на основі принципу біологічного розкладу нечистот, при чому відпадає необхідність проведення комунікацій.

Стічні води ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» не мають жодного впливу на гідрологічний режим території лісгоспу, оскільки ізольовані у водостійких резервуарах від навколишнього середовища – від ґрунтових та поверхневих вод, не зазнають сезонного впливу повеней та водопілля.

Вплив на водне середовище буде оборотний, середньостроковий, тимчасовий, місцевий, помірної значимості.

### **4.3 Надра**

На території планованої діяльності або у зоні її впливу не проявляються небезпечні геологічні процеси та явища – зсуви, обвали, селі, інші екзогенні або ендегенні процеси, глибина та масштаби яких можуть зачепити розташовані під ґрунтовим покривом гірські породи, ґрунтові та інші підземні води.

### **4.4 Ландшафт**

На території ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» відсутні особливі утворення у ландшафті та об'єкти, пов'язані з унікальністю геологічної будови місцевості, такі як: печери, відслонення та останці гірських порід, скелі та кручі на території проведення планованої діяльності.

### **4.5 Фауна, флора біорізноманіття**

Планована діяльність здійснюється згідно вимог законодавства України, лісових нормативно-правових актів та природоохоронних конвенцій ратифікованих Україною про збереження біологічного різноманіття лісових екосистем, зберігаючи ключові біотопи і об'єкти.



Після завершення діяльності відбувається посадка лісових культур, а також самовідновлення природних комплексів.

На території лісового господарства знаходяться об'єкти природно-заповідного фонду, де планована діяльність не передбачається, червонокнижні види зберігаються. Охорона видів флори і фауни завжди включає і охорону їх безпосереднього середовища, тобто місцезростання і перебування. Збереження біорізноманіття передбачає здійснення комплексу заходів, спрямованих на забезпечення належної просторової, видової, популяційної та ценотичної різноманітності і цілісності об'єктів рослинного світу, охорону умов їх місцезростання, а також невиснажливе використання.

В районі розташування ДП «Коростенський лісгосп АПК» є 3 об'єкти Смарагдової мережі УА 0000172 Древланський природний заповідник площею 32178,0 га, УА 0000173 Словечанський кряж площею 95849,0 га, УА 0000348 Долина річки Ірша площею 10116,9 га, що межують з лісгоспом, включаючи його частину.

Об'єкт Смарагдової мережі УА 0000173 Словечанський кряж площею 95849,0 га включає територію Коростенського лісництва (кв 1,2,12-15,18,23-27,62 площею 664,4).

Об'єкт Смарагдової мережі УА 0000348 Долина річки Ірша площею 10116,9 га включає територію Меленівського лісництва (кв. 38, 40-42, 50, 51, 64 площею 125,3 га).

Об'єкт Смарагдової мережі УА 0000172 Древланський природний заповідник площею 32178,0 га знаходиться на відстані від ДП «Коростенський лісгосп АПК».

Угрупування Смарагдової мережі для УА 0000172 Древланський природний заповідник площею 32178,0 га, УА 0000173 Словечанський кряж площею 95849,0 га, УА 0000348 Долина річки Ірша площею 10116,9 га, що межують з ДП «Коростенський лісгосп АПК», включаючи його частину, включають 23 природних угруповань: С1.222 Вільноплаваючі скупчення *Hydrocharis morsus-ranae*, С1.224 Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*, С1.225 Вільноплаваючі килимки *Salvinia natans*, С1.226 Вільноплаваючі угруповання *Aldrovanda vesiculosa*, С1.3413 Зарості *Hottonia palustris* на мілководдях, С2.27 Мез отрофна рослинність швидких водотоків, С2.28 Евтрофна рослинність швидких водотоків, С2.33 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків, С2.34 Евтрофна рослинність повільно текучих річок, С3.4 Малолидові зарості низькорослої прибережно-водної та земноводної рослинності, С3.51 Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком угруповань ситнику жаб'ячого), D2.3 Перехідні трясовини та сплавини, D5.2 Наземні угруповання високих видів *Carex*, *Cladium* та *Cyperus*, скупчення, зазвичай малолидові та часто монодомінантні, на заблочених ґрунтах, E1.9 Незімкнені несередземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах, E2.2 Рівнинні та низькогірні сінокосні луки, E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки,

Е5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки, F9.1 Прирічкові чагарники, G1.11 Прирічкові вербові ліси, G1.51 Березові ліси зі сфагновими мохами, G1.7 Термофільні листопадні ліси, G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, Н35 Континентальні піщані дюни.

Під час дослідження рослинного покриву ДП «Коростенський лісгосп АПК» виявлено 8 природних оселищ (біотопи) Бернської Конвенції (Додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції): С1.225 Вільноплаваючі килимки *Salvinia natans*, С1.3413 Зарості *Hottonia palustris* на мілководдях, D2.3 Перехідні трясовини та сплавини, Е3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки, G1.21 Прирічкові ясенєво-вільхові ліси зі змінним зволоженням, G1.51 Березові ліси зі сфагновими мохами, G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, G3.Е Заболочені хвойні ліси неморальної зони.

Отже, Природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції (Додаток I Резолюції 4 (1996) Бернської Конвенції) займають незначні площі, розташовані переважно в межах об'єктів природно-заповідного фонду, водних об'єктів, заболочених територіях, де рубки не проводяться.

Угрупування G1.21 Прирічкові ясенєво-вільхові ліси зі змінним зволоженням, G1.51 Березові ліси зі сфагновими мохами, G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*, G3.Е Заболочені хвойні ліси неморальної зони в межах лісгоспу включають характерні для регіону лісові угруповання.

Планова діяльність у насадженнях, що за характерними особливостями відносяться до Природних оселищ Бернської Конвенції буде проводитись відповідно до Закону про території Смарагдової мережі після його ухвалення.

Територія ДП «Коростенський лісгосп АПК» є елементами регіональної екологічної мережі Житомирської області.

Територія ДП «Коростенський лісгосп АПК» включена до Ключової території (ядра) національного рівня: Чорнобильське (Народицьке суб'ядро), Сполучної території (екокоридори) національного рівня (Убортсько-Народицький), Ключових територій (ядра) регіонального рівня (Радогощанське, Ушомирське), Сполучних територій (екокоридори) регіонального рівня (Радогощансько-Ушомирське, Білківсько-Барашівська, Кропивнянсько-Іршанська).

Особливістю екомережі як специфічної форми охорони природи є те, що до об'єктів природно-заповідного фонду належать, як правило, лише території природних ядер екомережі, усі решта територій далі можуть залишатися в їх господарському використанні у відповідності з призначенням і типом угідь.

Під час дослідження території екомережі всі виявлені раритетні види та угруповання позначено в квартално-видільних таблицях, наведених у відповідних розділах звіту.

В результаті досліджень було описано два лісових та два водних угруповань Зеленої

книги, що займають незначні площі: Угруповання звичайнососнових лісів із домінуванням у травостой плавуну колючого *Pineta sylvestris* з домінуванням *Lycopodium annotinum*, Угруповання звичайнососнових лісів жовторододендронових та звичайнодубово-звичайнососнових лісів жовторододендронових *Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)*, *Querceto (roboris)-Pineta (sylvestris) rhododendronosa (lutei)*, Угруповання формації водяного горіха плаваючого *Trapa natantis*, Угруповання формації сальвінії плаваючої *Salvinieta natantis*.

Отже, угруповання Зеленої книги України займають незначні площі, розташовані у середньовікових соснових лісах з плауном річним та рододендромом жовтим, де створено охоронну зону радіусом 50 м і рубки не проводяться.

У Червону книгу України внесено 21 вид рослин (*Lycopodium annotinum* L., *Lycopodiella inundata* (L.) Holub, *Neottia nidus-avis* (L.) Rich., *Dactylorhiza majalis* (Rchb.) P.F.Hunt et Summerhayes, *Dactylorhiza maculata* (L.) Soó, *Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó, *Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soó, *Cephalanthera longifolia* (L.) Fritsch, *Cephalanthera rubra* (L.) Rich, *Listera ovata* (L.) Rich., *Iris sibirica* L., *Platanthera bifolia* (L.) Rich, *Epipactis helleborine* (L.) Crantz, *Drosera intermedia* Hayne, *Gladiolus imbricatus* L., *Lilium martagon* L., *Carex umbrosa* Host., *Juncus bulbosus* L., *Pulsatilla patens* (L.) Mill, *Salvinia natans* (L.) All., *Trapa natans* L.).

10 видів підлягають охороні згідно з Додатком «Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (*Neottia nidus-avis* (L.) Rich., *Dactylorhiza majalis* (Rchb.) P.F.Hunt et Summerhayes, *Dactylorhiza maculata* (L.) Soó, *Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó, *Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soó, *Cephalanthera longifolia* (L.) Fritsch, *Cephalanthera rubra* (L.) Rich, *Listera ovata* (L.) Rich., *Platanthera bifolia* (L.) Rich, *Epipactis helleborine* (L.) Crantz).

2 види підлягають захисту відповідно Бернській конвенції: *Pulsatilla patens* (L.) Mill., *Rhododendron luteum*.

1 вид є регіонально-рідкісним видом для флори Житомирської області (*Rhododendron luteum*).

Ділянки із виявленими місцезростаннями раритетних видів, що знаходяться за межами природно-заповідних об'єктів рекомендовано не включати у перелік суцільних санітарних рубок, створивши колову охоронну зону радіусом 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу.

Під час польових досліджень в межах ДП «Коростенський лісгосп АПК» виявлено раритетні види фауни: Ведмедиця-господиня *Calimorpha dominula*, Вусач великий дубовий *Cerambyx cerdo*, Мідянка *Coronella austriaca* Laurenti, Вільшанка *Erithacus rubecula* (L.), Горобець польовий *Passer montanus*, Дрізд співочий *Turdus philomelos* C.L.Brehm, Дрізд чорний *Turdus merula* L., Дятел звичайний *Dendrocopos major* (L.), Дятел малий *Dendrocopos minor* (L.), Дятел

середній *Dendrocopos medius* (L.), Жайворонок лісовий *Lullula arborea*, Жайворонок польовий *Alauda arvensis*, Жовна зелена *Picus viridis*, Зозуля звичайна *Cuculus canorus*, Зяблик *Fringilla coelebs*, Ластівка сільська *Hirundo rustica* L., Лелека білий *Ciconia ciconia* (L.), Лелека чорний *Ciconia nigra* (L.), Одуд *Upupa epops* L., Підорлик малий *Aquila pomarina* C.L.Brehm, Повзик *Sitta europaea* L., Соловейко східний *Luscinia luscinia* (L.), Орлан-білохвіст *Haliaeetus albicilla*, Голуб-синяк *Columba oenas*, Бобер європейський *Castor fiber*, Вівірка звичайна *Sciurus vulgaris*, Видра річкова *Lutra lutra* L., Заєць сірий *Lepus europaeus*, Козуля європейська *Capreolus capreolus*, Рись *Lynx lynx*, Норка європейська *Mustela lutreola*, Кажан пізній *Eptesicus serotinus*, Нетопис *Nyctalus noctula*, Натузійка *Pipistrellus nathusii*.

В межах планової діяльності місць гніздування та масового розмноження раритетних видів фауни не виявлено. Види фауни, особливо орнітофауни, спорадично траплялися під час переміщення на всій території лісового господарства.

Всі виявлені під час дослідження раритетні види та угруповання на території планової діяльності наведено в квартално-видільних таблицях у відповідних розділах звіту, планова діяльність на цих ділянках проводиться із врахуванням заходів охорони раритетних видів та угруповань. Для всіх видів, внесених в Червону книгу України виділено охоронну зону для зменшення впливу на їхнє місцезнаходження.

Всі передбачені ділянки суцільних санітарних рубок на площі 162,4 га розташовані за межами природно-заповідних об'єктів, під час дослідження на них не виявлено раритетних видів та угруповань, рідкісні види та угруповання у сусідніх виділах знаходяться на відстані більше 100 м.

Згідно отриманих в результаті досліджень даних можна оцінити вплив планової діяльності на біорізноманіття.

Величина (інтенсивність) впливу за співвідношенням площі суцільних санітарних рубок до площі лісгоспу становить 0,66 %, що свідчить про незначний вплив.

Більш інтенсивний вплив спостерігається у Горщиківському лісництві – 2,01 %, що пов'язано з буреломом та пошкодженням насаджень.

Виявлення значної кількості місцезнаходження раритетних видів та угруповань на території об'єктів природно-заповідного фонду та за їх межами свідчить про незначний вплив на флору при дотриманні заходів її охорони. Наявність раритетних видів та створення охоронних зон сприятиме їх збереженню на території лісгоспу.

Під час планової діяльності пряма дія буде поширюватися на рослинний покрив, характерний для Житомирського Подісся і деревостани ділянок суцільних санітарних рубок, непряма дія можлива на місцезнаходження раритетних видів чи угруповань оточуючих територій.

Для зменшення впливу створюються охоронні зони навколо місцезнаходження раритетних видів, та проводяться дослідження радіусом 100 м навколо ділянок рубок, що забезпечить незначний вплив діяльності.

Територіально прямий вплив планової діяльності буде спостерігатися точково на ділянках суцільних санітарних рубок, а непрямий вплив – в межах ДП «Коростенський лісгосп АПК». Відповідно вплив на види флори і фауни буде довгостроковий, незначний.

Вплив на рослинний і тваринний світ, біорізноманіття при проведенні планованої діяльності носить місцевий, середньостроковий характер та оцінюється помірною значимістю.

#### **4.6 Атмосферне повітря**

Розрахунок розсіювання забруднюючих речовин в атмосфері здійснений з використанням автоматизованої системи розрахунку «ЕОЛ+» версія 5.3.8, рекомендованої до використання Міністерством охорони навколишнього природного середовища (вих. №11-6-31 від 16.02.96р.), що реалізує «Методику розрахунку концентрацій в атмосферному повітрі шкідливих речовин, що утримуються у викидах підприємств», ОНД-86. Кліматичні, метеорологічні коефіцієнти і показники, прийняті для машинного розрахунку наведені в Додатку А.

При розрахунку приземних концентрацій забруднюючих речовин в атмосфері визначалися максимальні концентрації в заданих точках на межі нормативної санітарно-захисної зони 100 м, що встановлюється для рубок при роботі бензопил («Заводи лісопильні...», згідно з «Державними санітарними правилами планування і забудови населених пунктів», затверджених Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 червня 1996р. №173) та при роботі автотранспорту та автотехніки.

Для розрахунку розсіювання прийнятий розрахунковий прямокутник з розмірами 1000 м на 1000 м, крок сітки по осі ОХ – 50 м, по осі ОУ – 50 м. Координати проєктованих джерел викидів визначені в місцевій системі координат.

Розрахунок дозволив визначити максимальні концентрації забруднюючих речовин в приземному шарі атмосфери. Розрахунок проводимо для одного лісового підрозділу, всі інші будуть аналогічні.

Оцінка впливу викидів на стан атмосферного повітря здійснюється за даними результатів розрахунків розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі.

Відповідно ОНД-86 (п.5.21) для пришвидшення і спростування розрахунків приземних концентрацій в атмосферному повітрі розглядаються тільки ті забруднюючі речовини, для яких виконується умова:

$$\frac{M}{ГДК} > \Phi$$

де: М – сумарне значення викидів від усіх джерел, г/с;

ГДК (мг/м<sup>3</sup>) – максимальна гранично допустима концентрація;

Н (м) – висота джерел викидів.

$\Phi=0,01$  Н – при висоті викиду Н > 10 м;

$\Phi=0,1$  – при висоті викиду Н <= 10 м.

Результати проведення розрахунків доцільності виконання розрахунків розсіювання в атмосфері забруднюючих речовин наведено в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1 – Результати визначення доцільності розрахунку розсіювання

№	Код	CAS N	Найменування	ГДКм.р.	Мj	Φ	Мj / ГДК	Доцільно/ недоцільно
Джерело №1 Розробка лісосіки								
1	337	630-08-0	Вуглецю оксид	5,000	0,197	0,1	0,039	не доцільно
2	2754	–	Вуглеводні граничні C <sub>12</sub> -C <sub>19</sub> (розчинник РПК–26511 та інш.)	1,0	0,037		0,037	не доцільно
3	328	1333-86-4	Сажа	0,150	0,000303		0,002	не доцільно
4	301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,200	0,023		0,115	доцільно
5	330	7446-09-5	Ангідрид сірчистий	5,000	0,001		0,002	не доцільно
6	2902	–	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,5	0,629		1,257	доцільно
Джерело №2 Спалювання порубкових решток								
1	301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,2	0,011	0,1	0,057	не доцільно
2	337	630-08-0	Вуглецю оксид	5,0	0,031		0,006	не доцільно
3	2902	–	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,5	0,001		0,003	не доцільно
4	2754	–	Вуглеводні граничні C <sub>12</sub> -C <sub>19</sub> (розчинник РПК–26511 та інш.)	1,0	0,007		0,007	не доцільно
5	410	74-82-8	Метан	50,0	0,001		1,615E-05	не доцільно

Як видно з таблиці ні по жодному з інгредієнтів Джерела №2 Спалювання порубкових решток недоцільно проводити розрахунок розсіювання на ЕОМ за програмою ЕОЛ.

Розрахунок розсіювання шкідливих речовин в приземному шарі атмосфери виконаний відповідно до вимог ОНД-86 за програмою ЕОЛ для Джерела №1 Розробка лісосіки.

Розрахунок викидів забруднюючих речовин виконаний для джерел з урахуванням і без урахування фонових концентрацій. За результатами розрахунку розсіювання, рівень забруднення повітряного басейну не перевищує нормативні значення і складає:

Найменування забруднюючої речовини	Максимальні концентрації на межі СЗЗ, долі ГДК	
	без фону	з фоном
Джерело №1 Розробка лісосіки		
Азоту діоксид	0,046276	0,446276
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,352125	0,752125

З наведених даних видно, що розрахункові максимальні приземні концентрації забруднюючих речовин в розрахункових точках на межі санітарно-захисної зони по кожній речовині не перевищують ГДК, з урахуванням фонових концентрацій.

Результати розрахунків подані в табличних матеріалах та графічно відображені в текстовому Додатку М «Результати розрахунку приземних концентрацій забруднюючих речовин на програмному комплексі ЕОЛ+ 5.3.8».

Вплив на атмосферне повітря при проведенні рубок знаходиться в межах встановлених нормативів.

#### 4.7 Здоров'я населення

Оцінка ризику впливу планованої діяльності на здоров'я населення виконана відповідно до Методичних рекомендацій «Оцінка ризику для здоров'я населення від забруднення атмосферного повітря», затверджених Наказом МОЗ України від 17.01.2022 р. №89 та «Методичних рекомендацій «Оцінка канцерогенного та неканцерогенного ризику для здоров'я населення від хімічного забруднення атмосферного повітря», затверджених Наказом МОЗ України від 18.10.2023 р. №1811.

У відповідності до Методичних рекомендацій «Оцінка канцерогенного та неканцерогенного ризику для здоров'я населення від хімічного забруднення атмосферного повітря» (Наказ МОЗ від 18 жовтня 2023 року № 1811) (далі по тексту – Методичні рекомендації), повна, або базова, схема оцінки ризику передбачає проведення чотирьох взаємопов'язаних етапів, а саме:

- ідентифікацію небезпеки;
- оцінку експозиції;
- характеристику небезпеки (оцінку залежності «доза-відповідь»);
- характеристику ризику

Головним завданням етапу «Ідентифікація небезпеки» є відбір пріоритетних, індикаторних хімічних речовин, вивчення яких дозволить з достатньою точністю охарактеризувати рівні ризику порушення стану здоров'я населення та джерела його виникнення. Пріоритетність досліджуваних речовин визначають на основі даних щодо їх біологічної активності, у т.ч. канцерогенної, фізико-хімічних властивостей, які обумовлюють особливості поширеності і поведінки їх у навколишньому природному середовищі та впливу на організм людини, залежності розвитку негативних ефектів (специфічних і неспецифічних) від шляху надходження речовини в організм.

При цьому, як правило, використовують вторинні джерела інформації (аналітичні огляди, звіти, довідники, бази даних), що вже містять висновки висококваліфікованих експертів про небезпечні властивості даної речовини.

Етап оцінки ризику «Оцінка експозиції», у процесі якого встановлюється кількісний рівень надходження речовини до організму людини певним шляхом. Він передбачає визначення шляху розповсюдження у навколишньому середовищі і впливу на організм забруднюючої сполуки, вивчення її концентрацій, установлення терміну дії і загальної тривалості впливу, оцінки чисельності популяції, яка знаходиться або вірогідно може знаходитись під впливом шкідливого чинника.

Кількісна характеристика експозиції передбачає визначення концентрації хімічних сполук, що впливають на людину, орієнтуючись на дані:

- моніторингових досліджень;
- моделювання поширеності та поведінки хімічних сполук у повітряному (навколишньому природному) середовищі;
- комбінації результатів моніторингових спостережень із даними, отриманими на основі моделювання.

Моніторинг якості атмосферного повітря є найбільш важливим інструментом для аналітичного визначення вмісту хімічних чинників. За сучасних умов джерелом даних можуть бути результати спеціально спрямованих спостережень і матеріали щодо стану забруднення атмосферного повітря, отримані Державною службою України з надзвичайних ситуацій та її територіальними органами.

Концентрація речовини у зоні спостережень (місце перебування людини) визначається як середньоарифметична величина концентрацій, що мали місце протягом періоду експозиції, або як максимальна концентрація за обмежений час (у залежності від постановки завдання). Для оцінки ризиків, зумовлених хронічним впливом хімічних речовин, мають застосовуватись середньорічні концентрації та їхні верхні 95% довірчої межі. При визначенні ризиків гострих (екстремальних, аварійних) ситуацій терміном до 24 год використовуються максимальні концентрації. Визначаючи ризик впливу атмосферного повітря на здоров'я людей, теоретично бажано враховувати весь спектр хімічних сполук, що можуть діяти у цьому місці. Однак, реально допускається обмеження їх числа пріоритетними (індикаторними) для даної території речовинами.

Критеріями вибору пріоритетних речовин антропогенного походження є їхні токсичні властивості, розповсюдження у навколишньому середовищі, стійкість, здатність до біокумуляції та міграції природними ланцюгами, здатність викликати негативні ефекти (незворотні, віддалені) та чисельність населення, на яке потенційно вони можуть впливати. При визначенні пріоритетних речовин доцільно враховувати також закордонні переліки (країни ЄС, США), що склалися



на основі вивчення компонентів забруднення повітряного середовища та характерних викидів різних промислових галузей. Важливо орієнтуватися на переліки загальнопоширених забруднюючих речовин атмосферного повітря, показників та інгредієнтів атмосферних опадів, зазначених у постанові Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 року № 827 «Порядок здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря».

Головним завданням етапу «Характеристика небезпеки» є узагальнення та аналіз наявних даних щодо гігієнічних нормативів, безпечних рівнів впливу (референтних доз та концентрацій), критичних органів/систем та негативних ефектів, що можуть виникати за дії певної речовини або групи речовин.

Дія хімічних сполук зумовлює широкий спектр шкідливих ефектів, які залежать від шляху та тривалості надходження в організм, рівнів доз або концентрацій. У методології оцінки ризику прийнято орієнтуватися на той шкідливий ефект, який виникає за впливу найменшої з ефективних доз (критичний ефект). Органи та системи організму людини, які зазнають негативного впливу за дії найменшої із ефективних доз, називають критичними.

При цьому міжнародна методологія оцінки ризику передбачає, що:

- для неканцерогенних речовин та канцерогенів негенотоксичної дії передбачається наявність порогових рівнів, нижче від яких шкідливі ефекти не виникають;
- канцерогенні ефекти, обумовлені дією генотоксичних канцерогенних чинників, можливі за дії будь-яких доз, що викликають пошкодження генетичного матеріалу; для такого роду сполук відсутні порогові рівні.

Для характеристики ризику розвитку неканцерогенних ефектів найчастіше використовують два показники: максимальна недіюча доза і мінімальна доза, що викликає пороговий ефект. Дані показники є основою для установлення рівнів мінімального ризику – референтних доз (RfD) і концентрації (RfC). Перевищення референтної дози не обов'язково пов'язане із розвитком шкідливого ефекту, але чим вища доза впливу і чим більше вона перевищує референтну, тим більша імовірність його виникнення, однак оцінити цю ймовірність за даного методичного підходу неможливо. У зв'язку з цим кінцевими характеристиками оцінки експозиції на основі референтних доз і концентрацій є коефіцієнти (HQ) та індекси (HI) небезпеки. Якщо референтна доза не перевищена, то ніяких регулюючих втручань не потрібно. У випадку, коли вплив речовини перевищує референтну дозу, виникає небезпека, величину якої можна оцінити лише за допомогою вивчення залежності "доза-відповідь" та спектру шкідливих ефектів. Значення референтних концентрацій деяких хімічних речовин, а також критичних органів та систем, на які вони впливають у першу чергу, наведено у додатку 1 до Методичних рекомендацій.

Для оцінки ризику генотоксичних канцерогенів основним параметром є фактор канцеро-

генного потенціалу SF, що відображає ступінь наростання канцерогенного ризику на одну одиницю зі збільшенням дози впливу і має розмірність  $(\text{мг/кг} \times \text{доба})^{-1}$ . Значення фактора канцерогенного потенціалу деяких хімічних речовин за повітряного шляху надходження наведено у додатку 2 до Методичних рекомендацій.

Етап «Характеристика ризику» інтегрує дані про небезпеку досліджуваних речовин, величину експозиції, параметри залежності «дозавідповідь», які було отримано на попередніх етапах дослідження. На основі цих даних дається кількісна та якісна оцінка ризику окремих речовин та визначається порівняльний ряд небезпеки для здоров'я населення групи сполук. Характеристика ризику є сполучною ланкою між оцінкою ризику для здоров'я та управлінням ризиком.

Оцінку ризику розвитку неканцерогенних ефектів здійснюють шляхом визначення коефіцієнтів небезпеки (HQ) – порівняння фактичного рівня впливу сполук з безпечними (референтними):

$$HQ = C/RfC,$$

де:

HQ - коефіцієнт небезпеки;

C – рівень впливу речовини,  $\text{мг/м}^3$ ;

RfC – безпечний рівень впливу (референтна концентрація),  $\text{мг/м}^3$ .

Якщо розрахований коефіцієнт небезпеки речовини менший за одиницю, то можливість розвитку у людини шкідливих ефектів за щоденного надходження речовини протягом життя несуттєва і такий вплив характеризується як допустимий. У випадку перевищення коефіцієнтом небезпеки одиниці вірогідність виникнення шкідливих ефектів зростає пропорційно збільшенню HQ. Досліджувані речовини ранжують за величиною коефіцієнта небезпеки для визначення найбільш пріоритетних забруднювачів, що дає змогу конкретизувати напрямок профілактичних заходів. Коефіцієнт небезпеки розраховують окремо для умов короткотривалого (гострого), підгострого і тривалого впливу хімічної речовини. При цьому період осереднення експозиції і відповідних безпечних рівнів впливу має бути аналогічним.

Оцінку ризику розвитку неканцерогенних ефектів за комбінованого впливу хімічних речовин проводять на основі розрахунку індексу небезпеки за формулою:

$$HI = \sum HQ_i,$$

де:

HQ<sub>i</sub> – коефіцієнти небезпеки і тих компонентів суміші хімічних речовин, що впливають.

Розрахунок індексів небезпеки, як правило, проводять з урахуванням критичних органів та систем, які у першу чергу зазнають негативного впливу досліджуваних речовин. Як свідчать результати наукових досліджень, за впливу компонентів суміші на одні і ті ж органи або системи

організму найбільш ймовірним типом їх комбінованого впливу є сумація (адитивність). Це правило не є універсальним, оскільки не враховує можливої різниці у механізмах специфічної дії компонентів суміші, а також локальних шкідливих реакцій у місці первинного контакту речовини з організмом (наприклад, слизових оболонках дихальних шляхів або шлунку). Разом з тим, на думку міжнародних експертів, такий підхід хоча і може перебільшувати небезпеку для здоров'я, однак має більшу перевагу порівняно з роздільною, незалежною оцінкою кожного із компонентів.

Класифікацію рівнів неканцерогенного ризику наведено у додатку 3 до Методичних рекомендацій.

Така градація рівнів неканцерогенного ризику дає змогу обґрунтувати проведення відповідних заходів з його мінімізації як для окремих сполук, так і забруднення повітряного середовища у цілому. За рекомендаціями US EPA, за високого рівня ризику необхідно проведення термінових оздоровчих та інших заходів щодо його зниження. За насторожуючого рівня ризику необхідний постійний контроль, розробка і проведення планових оздоровчих заходів. За допустимого рівня ризику здійснюється постійний контроль за цими сполуками, передбачається планування і проведення додаткових заходів щодо його зниження. За мінімального (цільового) рівня ризику не потребується заходів з його зниження. Ці рівні підлягають періодичному контролю з метою підтримання якості даного об'єкта середовища проживання людини на сприятливому рівні.

Оцінку ризику розвитку канцерогенних ефектів проводять з урахуванням середньої добової дози сполуки, що може надходити до організму людини протягом природної тривалості життя (LADD), та фактора її канцерогенного потенціалу SF. Середня добова доза (або надходження) розраховується за формулою, що враховує концентрацію, яка впливає на людину, тривалість контакту зі сполукою, частоту дії, масу тіла та час осереднення впливу:

$$\text{LADD} = C \times CR \times EF \times ED / BW \times AT \times 365,$$

де:

LADD – надходження (або середня добова доза), мг/ (кг × д);

C – концентрація сполуки у забрудненому повітряному середовищі, мг/м<sup>3</sup>;

CR- швидкість надходження повітря до організму, м<sup>3</sup>/д (20 м<sup>3</sup>/д);

EF – частота впливу, днів на рік;

ED – тривалість впливу, років (для канцерогенів 70 років);

BW – маса тіла людини, кг (70 кг);

AT – період усереднення експозиції, років (для канцерогенів – 70 років);

365 – кількість днів на рік.

Величину факторів канцерогенного потенціалу сполук знаходять у базах даних IRIS, EPA, MABP. Розрахунок індивідуального канцерогенного ризику CR здійснюють за формулою:

$$CR = LADD \times SF,$$

де:

LADD – середня добова доза сполуки протягом життя, мг/(кг×доба);

SF – фактор канцерогенного потенціалу сполуки, (мг/(кг×доба))<sup>-1</sup>

При застосуванні величини одиничного ризику розрахункова формула набуває вигляду:

$$CR = LADC \times UR,$$

де:

LADC – середня концентрація речовини в атмосферному повітрі за весь період усереднення експозиції, мг/м<sup>3</sup>

UR – одиничний ризик, (мг/м<sup>3</sup>)<sup>-1</sup>

Канцерогенний ризик за комбінованої дії декількох хімічних сполук розглядають як адитивний і розраховують за формулою:

$$CRA = \sum CR_i,$$

де: CRA- сумарний канцерогенний ризик за аерогенного шляху надходження сполук;

CR<sub>i</sub> – канцерогенний ризик і-тої канцерогенної речовини.

Поряд з розрахунками індивідуального канцерогенного ризику проводять визначення популяційного ризику (PCR), який відображає додаткову (до фонові) кількість випадків новоутворень, які можуть виникнути протягом життя внаслідок впливу досліджуваного фактора:

$$PCR = CR \times POP,$$

де: CR – індивідуальний канцерогенний ризик;

POP – чисельність популяції, що підпадає під вплив даного фактора, чол.

При аналізі доцільно групувати досліджувані канцерогени з урахуванням виду та/або локалізації пухлин. У цьому випадку розрахунок сумарного канцерогенного ризику здійснюють окремо для кожної групи (наприклад, для раку легень, пухлин печінки тощо). При оцінці ризиків для здоров'я, зумовлених впливом забруднювачів атмосферного повітря, доцільно орієнтуватися на класифікацію рівнів канцерогенного ризику, рекомендовану US EPA, наведену у додатку 6 до Методичних рекомендацій. В кінці кожного етапу оцінки ризику проводять аналіз невизначеностей, що можуть вплинути на достовірність результатів. Невизначеності являють собою часткову відсутність знань або фактичних даних щодо певних параметрів, процесів або моделей. Можливі невизначеності поділяються на три категорії:

- невизначеності, зумовлені відсутністю або неповною інформацією, яка необхідна

для коректного визначення ризику (наприклад, неповні або неточні дані про джерела забруднення навколишнього природного середовища, якісних та кількісних характеристиках емісії хімічних сполук тощо);

- невизначеності, пов'язані із деякими параметрами, які використовують для оцінки експозиції і розрахунку ризику (наприклад, установлення токсикологічних параметрів в експериментальних умовах та екстраполяція їх на населення);

- невизначеності, зумовлені пробілами в науковій теорії, яка необхідна для передбачення на основі причинних зв'язків (неповнота інформації щодо параметрів, які застосовуються при аналізі ризику: характеристика популяції, довкілля, фізико-хімічні властивості сполуки тощо).

Оскільки невизначеність властива самому процесу оцінки ризику, в певних випадках вона може бути зменшена шляхом додаткових досліджень чи вимірювань через виділення декількох параметрів, точність визначення яких чинить найбільший вплив на кінцеві оцінки ризику і величину загальної невизначеності. Невизначеності притаманні усім етапам оцінки ризику і повинні враховуватись при підведенні підсумку і визначенні елементів управління ризиком.

**Результати розрахунків та оцінка ризику впливу планованої діяльності на здоров'я населення, відповідно до Методичних рекомендацій «Оцінка ризику для здоров'я населення від забруднення атмосферного повітря», затверджених Наказом МОЗ України від 17.01.2022 р. №89 та «Методичних рекомендацій «Оцінка канцерогенного та неканцерогенного ризику для здоров'я населення від хімічного забруднення атмосферного повітря», затверджених Наказом МОЗ України від 18.10.2023 р. №1811, наведено у таблицях нижче.**

Розраховані коефіцієнти небезпеки для забруднюючих речовин, що утворюються при розробці лісосіки представлені в таблиці 4.2.

Таблиця 4.2 – Результати розрахунків ризику розвитку неканцерогенних ефектів при розробці лісосіки

Код	Найменування забруднюючої речовини	Рівень впливу речовини, мг/куб.м (С)	Безпечний рівень впливу (референтна концентрація), мг/куб.м (R <sub>fc</sub> )	Коефіцієнт небезпеки (HQ)	Критичні органи/системи	Рівень ризику
301/10102-44-0	Азоту діоксид	0,009255	0,04	0,231	Органи дихання	Допустимий
2902/-	Завислі частинки (TSP)	0,176062	0,5	0,352	Органи дихання	Допустимий
	Сумарний ризик		HI загальний	0,583		Мінімальний (цільовий)
			HI органи дихання	0,583		Мінімальний (цільовий)

Як видно із розрахунків, на всіх етапах технологічних процесів для всіх речовин, що надходять в атмосферне повітря, ризик виникнення шкідливих ефектів мінімальний, вірогідність виникнення шкідливих ефектів зростає пропорційно збільшенню НQ.

*Канцерогенний ризик планованої діяльності відсутній.*

Згідно з п.5.21 ОНД-86 проводилось визначення доцільності проведення розрахунку розсіювання забруднюючих речовин на ЕОМ. Згідно розрахунку, під час функціонування підприємства в навколишнє середовище не виділяються речовини яким властива канцерогенна дія у відповідності до Наказу Міністерства охорони здоров'я №1054 від 20.06.2022 р. Про затвердження гігієнічного нормативу «Перелік речовин, продуктів, виробничих процесів, побутових та природних факторів, канцерогенних для людини».

Розрахунок канцерогенного ризику не проводиться.

### **Оцінка соціального ризику планової діяльності**

Соціальний ризик планової діяльності визначається як ризик для групи людей, на яку може вплинути впровадження ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» з урахуванням особливостей природно-техногенної системи.

Значення соціального ризику ( $R_s$ ), для оцінювання, розраховується за формулою та становить:

$$R_s = CR_a V_u \frac{N}{T} (1 - N_p)$$

де:  $CR_a = 1 \cdot 10^{-6}$  – прийнятий канцерогенний ризик комбінованої дії декількох канцерогенних речовин, забруднюючих атмосферу;

$V_u$  – уразливість території від прояву забруднення атмосферного повітря, що визначається відношенням площі, віднесеної під об'єкт господарської діяльності, до площі об'єкта з санітарно-захисною зоною.  $V_u = 0,48$  часток.

$N = 2406$  чол. – кількість населення найближчого населеного пункту (с. Горщик), згідно даних Інтернет ресурсів;

$T = 70$  років – середня тривалість життя, (визначається для даного регіону або приймається 70 років);

$N_p = 0$  – коефіцієнт, що визначається відношенням кількості додаткових робочих місць до чисельності населення.

Класифікація рівнів соціального ризику представлена у таблиці 4.3.

Таблиця 4.3 – Класифікація рівнів соціального ризику

№	Рівень ризику	Ризик протягом життя
1	Неприйнятний для професійних контингентів і населення	Більший ніж $10^{-3}$
2	Прийнятний для професійних контингентів і неприйнятний для населення	$10^{-3}-10^{-4}$
3	Умовно прийнятний	$10^{-4}-10^{-6}$

№	Рівень ризику	Ризик протягом життя
4	Прийнятний	Менший ніж $10^{-6}$

Розрахований соціальний ризик становить 0,0000165 одиниць та характеризується як умовно прийнятний.

#### 4.8 Соціально-економічні умови

Згідно довідки Українського гідрометеорологічного центру (УкрГМЦ) № 01-18/1211 від 13 вересня 2021 р. річки Житомирської області відносяться до рівнинних, де можливі весняні повені і локальні дощові паводки, що повторюються 1-2 рази на рік. Ця територія не є селенебезпечною, тобто під час паводків селеві потоки не формуються. Найвищі рівні води на річках спостерігаються переважно під час весняного водопілля, що може супроводжуватися затопленнями. За останні 30 років на території Житомирської області можна виділити паводки 1996 та 1999 років. Зараз відмічається період низької водності, і за останні 7 років водопілля були невисокі, без негативних наслідків та проходили переважно в межах русел річок. Лише на окремих ділянках вода виходила на заплаву, що є природнім процесом при проходженні водопілля.

Паводки, які спостерігалися на території господарства, не мають відношення до господарської діяльності. У межах обстеженої території (на лісових ділянках) не виявлено явних пошкоджень ґрунтового покриву та наслідків деградаційних процесів, обумовлених проведенням лісгосподарських робіт (Додаток 3).

В лісгоспі відсутні рекреаційно-оздоровчі ліси, тому для цілей рекреації використовуються ліси інших категорій.

В цілому територія рекреаційно-оздоровчих лісів характеризується відсутністю лісових насаджень і представлена площами з розташуванням господарських та адміністративних будівель і садіб. У таблиці 4.4 наведено запроєктовані обсяги заходів з благоустрою лісів рекреаційно-оздоровчого призначення за функціональними зонами.

Таблиця 4.4 – Запроєктовані обсяги заходів з благоустрою лісів рекреаційно-оздоровчого призначення за функціональними зонами

Заходи, що проектуються з упорядкування	Одиниця вимірювання	Обсяги	Термін виконання
1. Зона масового відпочинку			
1. Встановлення аншлаків	шт.	34	проектний період
2. Виготовлення і встановлення малих архітектурних споруд (лісові меблі)	шт.	7	проектний період
3. Виготовлення малих архітектурних форм (навіси, бесідки) і т.д.	шт.	5	проектний період

#### 4.9 Матеріальні об'єкти

Згідно листа, виданого Управлінням культури та туризму Житомирської ОВА №1319-1.22/04-24 від 09.08.2024 року, у лісових масивах можлива наявність археологічних об'єктів, які

розташовані на території Коростенського району Житомирської області (Додаток Л).

Дочірнє підприємство «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради зобов'язується проводити плановану діяльність у відповідності до Закону України «Про охорону культурної спадщини».

Вплив *альтернативного способу* провадження планованої діяльності є аналогічний до прийнятого способу ведення планованої діяльності за такими критеріями як: здоров'я населення; стан фауни, біорізноманіття; ґрунт; водне середовище; земельні ресурси; кліматичні фактори (у тому числі зміна клімату та викиди парникових газів); утворення відходів; геологічне середовище; матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину; ландшафт та соціально-економічні умови.

За *альтернативним способом 2* провадження планованої діяльності спостерігається підвищений вплив на такі критерії як флора, за рахунок знищення природного поновлення аборигенних видів характерних для даних територій.

Враховуючи зазначене технічна альтернатива 2 планованої діяльності відхилена для реалізації.



## 5 ОПИС ТА ОЦІНКА МОЖЛИВОГО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення суцільних санітарних рубок здійснює вплив на певні компоненти довкілля, оцінка та значимість яких відображена у таблиці 5.1.

Таблиця 5.1 – Оцінка та розрахунок значимості впливу на довкілля

Компонент довкілля	Вид впливу, джерело впливу	Інтенсивність впливу	Територіальний масштаб	Тривалість впливу	Категорія значимості впливу
Клімат та мікроклімат	робота двигунів внутрішнього згоряння обладнання та механізмів, спалювання порубкових решток	слабкий	місцевий	короткотривалий	вплив низької значимості
Атмосферне повітря	вплив рубок на зменшення поглинання парникових газів	помірний	місцевий	короткотривалий	вплив середньої значимості
	викиди від пересувних джерел	помірний	місцевий	короткотривалий	вплив середньої значимості
Шумове забруднення	пересувні джерела та бензопили	помірний	місцевий	короткотривалий	вплив низької значимості
Відходи	техніка, присутність людей на робочих майданчиках	слабкий	місцевий	короткотривалий	вплив низької значимості
Водні ресурси	вплив рубок на якість води	слабкий	місцевий	короткотривалий	вплив низької значимості
Земельні ресурси	вплив рубок на ерозійні процеси	помірний	місцевий	короткотривалий	вплив середньої значимості
Флора, фауна, біорізноманіття	вплив рубок на місця оселення тварин та зростання рослин	помірний	місцевий	середньостроковий	вплив середньої значимості
	присутність людей на робочих майданчиках	помірний	місцевий	короткотривалий	вплив низької значимості
Соціально-економічні умови	суцільні санітарні рубки	помірний	місцевий	довготривалий	вплив середньої значимості

Компонент довкілля	Вид впливу, джерело впливу	Інтенсивність впливу	Територіальний масштаб	Тривалість впливу	Категорія значимості впливу
Здоров'я населення	викиди від пересувних джерел	слабкий	місцевий	короткотривалий	вплив низької значимості
Кумулятивний вплив	вплив інших видів діяльності	На близькій відстані відсутні об'єкти які можуть здійснювати кумулятивний вплив			

## **6 ОПИС МЕТОДІВ ПРОГНОЗУВАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУВАЛИСЯ ДЛЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ, ТА ПРИПУЩЕНЬ, ПОКЛАДЕНИХ В ОСНОВУ ТАКОГО ПРОГНОЗУВАННЯ, А ТАКОЖ ВИКОРИСТОВУВАНІ ДАНІ ПРО СТАН ДОВКІЛЛЯ**

Основною метою прогнозу є оцінка можливої реакції навколишнього природного середовища на прямий чи опосередкований вплив планованої діяльності, вирішення задач раціонального природокористування у відповідності з очікуваним станом природного середовища.

На сучасному етапі розвитку біосфери екологічне прогнозування повинне здійснюватися на усіх рівнях (від глобального до локального) постійно.

Досвід проведення прогнозних досліджень в різних сферах громадського життя, науки і техніки дозволив виявити ряд методів, які можуть ефективно застосовуватися для прогнозування розвитку екологічної ситуації. Будь-яка типова методика прогнозування включає такі необхідні елементи, як виконання передпрогнознаї орієнтації (визначення предмета, цілей, завдань і періоду попередження); створення передпрогнозного фону (збір і аналіз даних в інтервалі ретроспекції): формування початкової базової моделі і конструювання пошукової моделі, її верифікація, а при необхідності уточнення (коригування), підготовка, обґрунтування і ухвалення необхідних рішень.

Всі методи прогнозування можна об'єднати у дві групи: логічні і формалізовані. До логічних методів відносять методи індукції, дедукції, експертних оцінок, аналогії.

При відсутності про об'єкт прогнозування достовірних відомостей і, якщо об'єкт не підлягає математичному аналізу, використовують метод експертних оцінок, суть якого полягає у визначенні майбутнього на основі думок кваліфікованих спеціалістів-експертів.

Метод аналогій полягає в тому, що закономірності розвитку одного процесу з певними поправками можна перенести на інший процес, для якого потрібно зробити прогноз.

Формалізовані методи поділяють на статистичний, екстраполяції і моделювання.

Статистичний метод ґрунтується на кількісних показниках, які дають можливість зробити висновок про темпи розвитку процесу в майбутньому. Сутність його полягає в отриманні і спеціалізованому обробленні прогнозних оцінок об'єкта через опитування висококваліфікованих фахівців (експертів) у певній сфері науки, техніки, виробництва.

Метод екстраполяції полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє. Цей метод ефективний при короткостроковому прогнозуванні стосовно об'єкта, який тривалий час розвивався рівномірно без значних відхилень. Ґрунтується він на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку у прогнозованому періоді.

Метод моделювання полягає у побудові моделей, які розглядають з урахуванням імовірної або бажаної зміни прогнозованого явища на певний період, користуючись прямими або

опосередкованими даними про масштаби та напрями змін. При побудові прогнозних моделей необхідно виявити фактори, від яких суттєво залежить прогноз; з'ясувати їх співвідношення з прогнозованим явищем; розробити алгоритм і програми моделювання змін довкілля під дією певних факторів.

Метод економічного прогнозування (економічний аналіз) полягає в тому, що який небудь економічний процес або явище, що мають місце на підприємстві, розчленовуються на частини, після чого виявляється вплив і взаємозв'язок цих частин на хід і розвиток процесу, а також один на одного. За допомогою аналізу можна розкрити сутність такого процесу, а також визначити закономірності його зміни в майбутньому, всебічно оцінити шляхи досягнення поставлених цілей. Оскільки економічний аналіз – це невід'ємна частина і один з елементів логіки прогнозування, він повинен здійснюватися на макро-, мезо- і мікрорівнях. Використовується при плануванні виробництва на підприємстві.

Балансовий метод. Даний метод заснований на розробці балансів, які являють собою систему показників, де перша частина, що характеризує ресурси за джерелами їх надходження, дорівнює другий, що відображає розподіл їх по всіх напрямках витрат.

За допомогою балансового методу втілюється в життя принцип пропорційності і збалансованості, який застосовується при розробці прогнозів. Його суть полягає в ув'язці потреб підприємства в різних видах сировинних, матеріальних, фінансових і трудових ресурсах з можливостями виробництва продукту і джерелами ресурсів. Таким чином, система балансів, яку використовують у прогнозуванні, включає: фінансові, матеріальні та трудові баланси. У кожному з даних груп входить ще ряд балансів.

Нормативний метод – один з основних методів прогнозування. Його сутність полягає в техніко-економічних обґрунтуваннях прогнозів з використанням нормативів і норм. Останні застосовуються при розрахунку потреби в ресурсах, а також показників їх використання.

Програмно-цільовий метод (ПЦМ). У порівнянні з іншими методами даний метод є порівняно новим і недостатньо розробленим. Він почав широко застосовуватися тільки в останні роки. ПЦМ тісно пов'язаний з уже розглянутими методами і передбачає розробку прогнозу починаючи з оцінки підсумкових потреб на підставі цілей розвитку підприємства при подальшому визначенні та пошуку ефективних засобів і шляхів їх досягнення, а також ресурсного забезпечення.

Суть ПЦМ полягає у визначенні основних цілей розвитку підприємства, розробки взаємопов'язаних заходів з їх досягнення в заздалегідь визначені терміни при збалансованому забезпеченні ресурсами, а також з урахуванням ефективного їх використання.

Окрім прогнозування, ПМЦ застосовується при створенні комплексних цільових програм, які є документом, де відображені мета і комплекс виробничих, організаційно-господарських,

соціальних та інших заходів і завдань, пов'язаних за виконавцям, строків здійснення і ресурсам.

При прогнозуванні оцінки впливів на довкілля в даному звіті використовувався метод математичного моделювання, за допомогою якого можливо кількісно оцінити величину значень та відносну участь різноманітних впливів.

Прогнозна проектна оцінка впливу на довкілля визначалася як сума прогнозованої фонові оцінки і оцінки впливу планованої діяльності.

Розрахунок викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря здійснювався за методиками, допущеними до використання в Україні.

Кількісна оцінка впливу на атмосферне повітря виконана за нормативами діючого законодавства в сфері охорони навколишнього природного середовища, а саме за значеннями гранично-допустимих концентрацій (ГДК) в атмосферному повітрі житлової забудови, а також нормативами гранично допустимих викидів, встановлених Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України № 309 від 27.06.2006 р. та наказом Мінприроди України від 13.10.2009 р. № 540.

Автоматизовані розрахунки забруднення атмосфери проведені за програмою «ЕОЛ+» версія 5.3.8. Розрахункові модулі системи реалізують «Методику розрахунку концентрацій в атмосферному повітрі шкідливих речовин, що містяться у викидах підприємств ОНД-86». Дана програма призначена для оцінки впливу викидів забруднюючих речовин проєктованих і діючих підприємств на забруднення приземного шару атмосфери.

При прогнозуванні фізичного впливу планованої діяльності на навколишнє середовище використані діючі на території України методики розрахунку та нормативні документи, що встановлюють гранично допустимі рівні впливу (ДБН В.1.1-31:2013 «Захист територій, будинків і споруд від шуму», ДСН 3.3.6.039-99 «Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації»).

Оцінка ризику впливу планованої діяльності на здоров'я населення виконана відповідно до Методичних рекомендацій «Оцінка ризику для здоров'я населення від забруднення атмосферного повітря», затверджених Наказом МОЗ України від 17.01.2022 р. №89 та «Методичних рекомендацій «Оцінка канцерогенного та неканцерогенного ризику для здоров'я населення від хімічного забруднення атмосферного повітря», затверджених Наказом МОЗ України від 18.10.2023 р. №1811.

В процесі написання Звіту, були залучені профільні спеціалісти для обстеження території планованої діяльності та виявлення локалітетів рідкісних видів флори і фауни, проведено вишукувальні роботи для дослідження ґрунтового покриву, надана гідрогеологічна характеристика території планованої діяльності. За результатами цих робіт отримано звіти «Виявлення локалітетів рідкісних і зникаючих видів флори та фауни, а також рослинних

угруповань, природних оселищ і середовищ існування та запровадження заходів щодо їх збереження на території планованої діяльності ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС», «Оцінка впливу господарської діяльності на ґрунтовий покрив, окремих лісових кварталів, виділів у ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС», «Оцінка впливу господарської діяльності на гідрологічні об'єкти, в межах ділянок планованої діяльності у ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС».

Усі прогнози мають ймовірнісний характер і ґрунтуються на даних про стан довкілля на певний момент часу і в минулому. Для прогнозування впливу на довкілля планованої діяльності проведено детальний аналіз стану компонентів навколишнього середовища території ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» і території, яка може зазнати впливу планованої діяльності. З цією метою виконано ряд аналітичних, розрахункових, експертних та експериментальних досліджень та використані дані уповноважених установ.

## **7 ОПИС ПЕРЕДБАЧЕНИХ ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗАПОБІГАННЯ, ВІДВЕРНЕННЯ, УНИКНЕННЯ, ЗМЕНШЕННЯ, УСУНЕННЯ ЗНАЧНОГО НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ (ЗА МОЖЛИВОСТІ) КОМПЕНСАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ**

Суцільні санітарні рубки плануються у відповідності до Лісового кодексу та чинних нормативно-законодавчих актів України, що регламентують ведення рубок.

З метою забезпечення нормативного стану навколишнього природного середовища та його безпеки під час рубок та приведення території в екологічно безпечний стан після завершення робіт передбачено комплекс конструктивних, технологічних та організаційних рішень з метою запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля. До них належать:

*Заходи, спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на ґрунти*

Відповідно до Санітарних правил в лісах України Постанова №555 від 27 липня 1995 р. під час проведення суцільних санітарних рубок застосовуються технології, які дають змогу максимально зберігати дерева, що не підлягають вирубуванню, підріст, підлісок, трав'яний покрив та ґрунти.

З метою створення сприятливих умов для запобігання ерозії ґрунту будуть проводитись заходи з очищення місць рубок. Згідно вимог постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 761 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» спеціальне використання лісових ресурсів буде проводитись способами, що не спричиняють ерозії ґрунту. У відповідності до вимог ЗУ «Про охорону земель», лісгосп:

- проводитиме на земельних ділянках господарську діяльність способами, які не завдаватимуть шкідливого впливу на стан земель;
- сприятиме систематичному проведенню вишукувальних, обстежувальних, розвідувальних робіт за станом земель;
- своєчасно інформуватиме відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування щодо стану, деградації та забруднення земельних ділянок;
- забезпечуватиме додержання встановленого законодавством України режиму використання земель, що підлягають особливій охороні;
- забезпечуватиме використання земельних ділянок за цільовим призначенням та дотримуватиметься встановлених обмежень (обтяжень) на земельну ділянку;
- забезпечуватиме захист земель від ерозії, виснаження, забруднення, засмічення, засолення, осолонцювання, підкислення, перезволоження, підтоплення, заростання бур'янами, чагарниками і дрібноліссям;

- уживатиме заходів щодо запобігання негативному і екобезпечному впливу на земельні ділянки та ліквідації наслідків цього впливу;
- з метою своєчасного виявлення змін стану земель, їх оцінки, відвернення та ліквідації наслідків негативних процесів буде вестись моніторинг ґрунтів.

Під час проведення планової діяльності, заплановані наступні пом'якшувальні заходи щодо розливів паливно-мастильних матеріалів у воду та на ґрунтовий покрив:

- зберігання паливно-мастильних матеріалів у спеціальних ящиках, заправлення бензопил у спеціально визначених місцях, на непроникному покритті (наприклад, товстому поліетилені), що унеможливить потрапляння пального або мастила до ґрунту;
- систематичний технічний огляд техніки, що працює в лісі на предмет виявлення протікань мастила та пального;
- забезпечення водіїв лісовозної та трелювальної техніки переносними абсорбуючими засобами (мішечки з тирсою);
- проведення невідкладної ліквідації наслідків протікання мастила або пального (у випадку такого протікання) шляхом збирання з ґрунту за допомогою абсорбенту (тирси) з наступним вивезенням використаної у такий спосіб тирси з лісової території на подвір'я лісгосподарського підприємства або його підрозділу та її наступної утилізації в екологічно безпечний спосіб.

*Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на об'єкти рослинного світу*

Відповідно до вимог наказу Правил рубок головного користування (наказ Держлісгоспу України від 23.12.2009 № 364, зареєстрований в Мін'юсті України 26.01.2010 № 85/17380) лісгосп під час заготівлі деревини не буде рубати та пошкоджувати дерева і чагарники, занесені до Червоної книги України, насінники, плюсові та інші дерева, що мають виняткове значення для збереження біорізноманіття.

Комплекс лісосічних робіт, включаючи підготовку лісосік до рубки, буде проводитись способами, які виключають або обмежують негативний вплив на стан лісів та їх відтворення.

Рубки проводитимуться із застосуванням технологій, які забезпечують збереження дерев і підросту, що залишаються.

Переміщення лісозаготівельної та допоміжної техніки здійснюватиметься відповідно до технологічних карт за наміченими маршрутами і підготовленими волоками з урахуванням збереження життєздатного підросту.

Лісосіки з наявністю життєздатного підросту, який забезпечує лісовідновлення, та лісосіки, що проектуються для паросткового поновлення будуть розроблятися переважно з 1 жовтня по 1 квітня.



З метою створення сприятливих умов для відновлення лісу та забезпечення належного санітарного стану будуть проводитись заходи з очищення місць рубок.

Очищення лісосік проводитиметься з обов'язковим запобіганням пошкодженню на лісосіці дерев, які не підлягають вирубуванню, та підросту, що підлягає збереженню.

Під час проведення рубок буде забезпечується збереження життєздатного підросту господарсько цінних порід. Після закінчення лісосічних робіт і очищення місць рубок збережений підріст буде взято на облік. Зруби, не забезпечені природним поновленням господарсько цінних порід дерев будуть своєчасно закультивовані.

Випалювання сухої рослинності або її залишків на території планованої діяльності відповідно до вимог статті 27 ЗУ «Про рослинний світ» здійснюватиметься у порядку встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища. При веденні планованої діяльності Дочірнє підприємство «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради буде вживати заходів щодо захисту земель, зайнятих об'єктами рослинного світу, від висушення, ущільнення, засмічення, забруднення промисловими і побутовими відходами і стоками, хімічними речовинами та від іншого несприятливого впливу.

При виявленні безпосередньо на території планованої діяльності (лісосіках) об'єктів рослинного світу, занесених до Червоної книги України та Зеленої книги України, підприємство забезпечить їх охорону та відтворення відповідно до вимог чинного законодавства, в тому числі вимог Закону України «Про Червону книгу України», «Положення про Зелену книгу України».

Відповідно до заходів охорони, наведених в Червоній книзі України (2009) для видів флори, що зростають в межах ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» рекомендовано заборонити збирання рослин, несанкціоновану заготівлю рослин та порушення умов місцезростання, вирубування, випас, сінокосіння на луках, осушення боліт. Рекомендується контроль за станом популяцій.

Заходи для збереження видів флори, внесених в Червону книгу України, наведені в таблиці 7.1. (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2023 р. № 499 «Порядок створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах»).

Таблиця 7.1 – Заходи для збереження видів флори

Вид	Вид	Охоронна зона	Заходи охорони
<i>Lycopodium annotinum</i> L.	Плаун річний	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	заборона зміни гідрологічного режиму, заборона суцільних рубок та кінцевого прийому поступових рубок
<i>Lycopodiella inundata</i> (L.) Holub	Лікоподієлла заплавна	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	Заборона суцільних рубок та кінцевого прийому поступових рубок.

Вид	Вид	Охоронна зона	Заходи охорони
<i>Epipactis helleborine</i> (L.) Crantz	Коручка чемерникоподібна (коручка широколиста)	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	заборона суцільних рубок та кінцевого прийому поступових рубок, заборона створення хвойних насаджень
<i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich	Любка дволиста	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	заборона суцільних та поступових рубок
<i>Neottia nidus-avis</i> (L.) Rich.	Гніздівка звичайна	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	заборона суцільних рубок та кінцевого прийому поступових рубок, заборона створення лісових культур з хвойних видів дерев
<i>Dactylorhiza majalis</i> (Rchb.) P.F.Hunt et Summerhayes	Зозульки травневі (пальчатокорінник травневий)	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	заборона зміни гідрологічного режиму та розорювання
<i>Dactylorhiza maculata</i> (L.) Soó	Пальчатокорінник плямистий	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	заборона зміни гідрологічного режиму та розорювання
<i>Dactylorhiza fuchsii</i> (Druce) Soo	Пальчатокорінник Фукса	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	заборона суцільних рубок та кінцевого прийому поступових рубок, заборона зміни гідрологічного режиму
<i>Dactylorhiza incarnata</i> (L.) Soó	Пальчатокорінник м'ясо-червоний	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	заборона зміни гідрологічного режиму та розорювання
<i>Cephalanthera longifolia</i> (L.) Fritsch	Булатка довголиста	Колова, радіусом не менше 100 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	заборона суцільних та поступових рубок, заборона створення лісових культур з хвойних видів дерев
<i>Cephalanthera rubra</i> (L.) Rich	Булатка червона	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	заборона суцільних та поступових рубок
<i>Listera ovata</i> (L.) Rich.	Зозулині сльози яйцевидні	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	заборона суцільних та поступових рубок, заборона створення лісових культур з хвойних видів дерев, заборона зміни гідрологічного режиму
<i>Iris sibirica</i> L.	Півники сибірські	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	заборона суцільних рубок та кінцевого прийому поступових рубок, створення лісових культур з хвойних видів дерев
<i>Drosera intermedia</i> Hayne	Росичка середня	Колова, радіусом не менше 100 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	Заборона зміни гідрологічного режиму
<i>Gladiolus imbricatus</i> L.	Косарики черепитчасті	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	заборона лісорозведення, лісовідновлення, розорювання та зміни гідрологічного режиму, дозволяється використання ділянки як сінокосу та пасовища

Вид	Вид	Охоронна зона	Заходи охорони
<i>Lilium martagon</i> L.	Лілія лісова	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	заборона суцільних рубок та кінцевого прийому поступових рубок, заборона створення лісових культур з хвойних видів дерев
<i>Carex umbrosa</i> Host.	Осока затінкова	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	Заборона суцільних рубок та кінцевого прийому поступових рубок, заборона створення лісових культур з хвойних видів дерев
<i>Juncus bulbosus</i> L.	Ситник бульбистий	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	Заборона зміни гідрологічного режиму
<i>Pulsatilla patens</i> (L.) Mill	Сон розкритий	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	заборона суцільних та поступових рубок, заборона проведення всіх лісгосподарських заходів у період з 1 березня по 31 липня, заборона лісорозведення та лісовідновлення, дозволяється використання ділянки як сінокосу та пасовища
Водяний горіх плаваючий	<i>Trapa natans</i> L.	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	Заборона зміни гідрологічного режиму
Сальвінія плаваюча	<i>Salvinia natans</i> (L.) All.	Колова, радіусом не менше 50 м. У разі, якщо біотоп займає меншу площу - в межах біотопу	Заборона зміни гідрологічного режиму

Встановлено охоронні зони навколо місць зростання видів флори, внесених в Червону книгу радіусом 50 м в межах виділу (таблиця 7.2).

Регіонально-рідкісні види, угруповання Зеленої книги та природні оселища Бернської конвенції охороняються в межах їхнього місцезнаходження.

Таблиця 7.2 – Охоронні зони раритетних видів флори

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛ У	Охоронна зона 50 м	Рідкісний вид	ПЗФ
Ушомирське							Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> ) Булатка довголиста ( <i>Cephalanthera longifolia</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> ) Осока затінкова ( <i>Carex umbrosa</i> )	-
							Гніздівка звичайна ( <i>Neottia nidus-avis</i> )	-
							Зозуліні сльози яйцевидні ( <i>Listera ovata</i> ) Коручка морозниковидна ( <i>Epipactis helleborine</i> )	-
							Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
							Коручка морозниковидна ( <i>Epipactis helleborine</i> )	-

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛ У	Охоронна зона 50 м	Рідкісний вид	ПЗФ
							Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> ) Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> )	
							Коручка морозниковидна ( <i>Epipactis helleborine</i> )	-
							Косарики черепитчасті ( <i>Gladiolus imbricatus</i> )	-
							Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> ) Осока затінкова ( <i>Carex umbrosa</i> )	-
							Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> ) Осока затінкова ( <i>Carex umbrosa</i> )	-
							Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> )	-
							Гніздівка звичайна ( <i>Neottia nidus-avis</i> )	-
							Коручка морозниковидна ( <i>Epipactis helleborine</i> )	-
							Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> ) Сон розкритий ( <i>Pulsatilla patens</i> )	-
							Пальчатокорінник плямистий ( <i>Dactylorhiza maculata</i> )	-
							Сон розкритий ( <i>Pulsatilla patens</i> )	-
							Булатка червона ( <i>Cephalanthera rubra</i> )	-
Меленівське							Булатка червона ( <i>Cephalanthera rubra</i> ) Коручка морозниковидна ( <i>Epipactis helleborine</i> )	-
							Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
							Лікоподієлла заплавна ( <i>Lycopodiella inundata</i> ) Пальчатокорінник м'ясо-червоний ( <i>Dactylorhiza incarnata</i> )	-
							Лікоподієлла заплавна ( <i>Lycopodiella inundata</i> ) Росичка середня ( <i>Drosera intermedia</i> ) Ситник бульбистий ( <i>Juncus bulbosus</i> )	-
							Коручка морозниковидна ( <i>Epipactis helleborine</i> )	-
							Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
							Коручка морозниковидна ( <i>Epipactis helleborine</i> )	
							Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> )	-
							Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛ У	Охоронна зона 50 м	Рідкісний вид	ПЗФ
							Пальчатокорінник травневий ( <i>Dactylorhiza majalis</i> )	-
							Пальчатокорінник Фукса ( <i>Dactylorhiza fuchsii</i> )	-
							Півники сибірські ( <i>Iris sibirica</i> )	-
							Ситник бульбистий ( <i>Juncus bulbosus</i> )	-
							Ситник бульбистий ( <i>Juncus bulbosus</i> )	-
							Сон розкритий ( <i>Pulsatilla patens</i> )	-
							Сон розкритий ( <i>Pulsatilla patens</i> )	-
							Сон розкритий ( <i>Pulsatilla patens</i> )	-
Горциківське							Гніздівка звичайна ( <i>Neottia nidus-avis</i> ) Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> )	-
							Коручка морозниковидна ( <i>Epipactis helleborine</i> ) Гніздівка звичайна ( <i>Neottia nidus-avis</i> ) Осока затінкова ( <i>Carex umbrosa</i> )	-
							Косарики черепитчасті ( <i>Gladiolus imbricatus</i> )	-
							Лікоподієлла заплавна ( <i>Lycopodiella inundata</i> ) Росичка середня ( <i>Drosera intermedia</i> ) Ситник бульбистий ( <i>Juncus bulbosus</i> )	-
							Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
							Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
							Осока затінкова ( <i>Carex umbrosa</i> )	-
							Півники сибірські ( <i>Iris sibirica</i> )	-
							Плаун річний ( <i>Lycopodium annotinum</i> )	-
							Булатка червона ( <i>Cephalanthera rubra</i> )	-
							Рододендрон жовтий ( <i>Rhododendron luteum</i> )	-
							Плаун річний ( <i>Lycopodium annotinum</i> )	-
							Плаун річний ( <i>Lycopodium annotinum</i> )	+
Коростенське							Гніздівка звичайна ( <i>Neottia nidus-avis</i> ) Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> )	-

Лісництво	Квартал	Виділ	Площа, га	Вік	ТЛ У	Охоронна зона 50 м	Рідкісний вид	ПЗФ
							Гніздівка звичайна ( <i>Neottia nidus-avis</i> ) Зозулині сльози яйцевидні ( <i>Listera ovata</i> )	-
							Коручка морозниковидна ( <i>Eripactis helleborine</i> )	-
							Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
							Коручка морозниковидна ( <i>Eripactis helleborine</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> ) Осока затінкова ( <i>Carex umbrosa</i> )	-
							Лікоподієлла заплавна ( <i>Lycopodiella inundata</i> ) Ситник бульбистий ( <i>Juncus bulbosus</i> )	-
							Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
							Лілія лісова ( <i>Lilium martagon</i> ) Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
							Пальчатокорінник м'ясо-червоний ( <i>Dactylorhiza incarnata</i> )	-
							Пальчатокорінник травневий ( <i>Dactylorhiza majalis</i> )	-
							Пальчатокорінник плямистий ( <i>Dactylorhiza maculata</i> )	-
							Любка дволиста ( <i>Platanthera bifolia</i> )	-
							Півники сибірські ( <i>Iris sibirica</i> )	-
							Росичка середня ( <i>Drosera intermedia</i> )	-
							Сон розкритий ( <i>Pulsatilla patens</i> )	-
							Сон розкритий ( <i>Pulsatilla patens</i> )	-
							Коручка морозниковидна ( <i>Eripactis helleborine</i> )	-
							Булатка червона ( <i>Cephalanthera rubra</i> )	-
							Водяний горіх плаваючий ( <i>Trapa natans</i> ) Сальвінія плаваюча ( <i>Salvinia natans</i> )	-
							Водяний горіх плаваючий ( <i>Trapa natans</i> ) Сальвінія плаваюча ( <i>Salvinia natans</i> )	-
							Сальвінія плаваюча ( <i>Salvinia natans</i> )	-

Квартально-видільний перелік надається у звіті з конфіденційною інформацією.

Попередній аналіз даних обстеження показує, що на ділянках планованої діяльності (відведених під суцільні санітарні рубки) на час обстежень не зареєстровані місцезнаходження раритетних видів флори і фауни.

У виявлених місцезнаходженнях раритетних видів рекомендується проводити моніторинг за станом популяцій раритетних видів для уникнення негативного впливу на рідкісні види.

*Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на об'єкти тваринного світу*

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 2023 р. № 499 «Порядок створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах» для збереження об'єктів Червоної книги України рекомендовано створити охоронні ділянки у місцезростаннях видів флори, у місцях розмноження, притулку та гніздування тварин, внесених в Червону книгу радіусом 50-500 м залежно від виду (таблиця 7.3).

Таблиця 7.3 – Заходи охорони

Вид	Вид	Охоронна зона	Заходи охорони
Ведмедиця-господиня	<i>Calimorpha dominula</i>	Місце розмноження	охорона місць розмноження
<i>Coronella austriaca</i>	Мідянка звичайна	Місце розмноження	охорона місць розмноження
<i>Ciconia nigra</i>	чорний лелека	колова, радіусом не менше 500 метрів	заборона будь-яких лісогосподарських заходів у період із середини березня до 1 серпня, постійна заборона будь-яких лісогосподарських заходів у тій частині охоронної зони, яка розташовується ближче 100 метрів від гнізда
<i>Aquila pomarina</i>	підорлик малий	колова, радіусом не менше 500 метрів	заборона будь-яких лісогосподарських заходів у період з 1 березня до 31 серпня, постійна заборона будь-яких лісогосподарських заходів у тій частині охоронної зони, яка розташовується ближче 100 метрів від гнізда
<i>Columba oenas</i>	голуб-синяк	колова, радіусом не менше 400 метрів	заборона будь-яких лісогосподарських заходів у період з 1 квітня до 31 серпня, постійна заборона будь-яких лісогосподарських заходів у тій частині охоронної зони, яка розташовується ближче 100 метрів від гнізда
<i>Picus viridis</i>	Жовна зелена	колова, радіусом не менше 400 метрів	заборона будь-яких лісогосподарських заходів у період з 1 квітня до 31 серпня, постійна заборона будь-яких лісогосподарських

Вид	Вид	Охоронна зона	Заходи охорони
			ких заходів у тій частині охоронної зони, яка розташовується ближче 100 метрів від гнізда
<i>Haliaeetus albicilla</i>	Орлан-білохвіст	колова, радіусом не менше 500 метрів	заборона будь-яких лісгосподарських заходів у період з 1 січня до 31 липня, постійна заборона будь-яких лісгосподарських заходів у тій частині охоронної зони, яка розташовується ближче 200 метрів від гнізда

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Санітарних правил в лісах України від 27 липня 1995 року №555», Постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 2023 р. № 499 «Порядок створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах», наказів обласних управлінь лісового та мисливського господарства, наказів в рамках запровадження лісової сертифікації FSC, дослідження під час проходження «Оцінки впливу на довкілля» на території ДП «Коростенський лісгосп АПК» виявлено раритетні види та угруповання.

**У межах планової діяльності** місць гніздування та масового розмноження раритетних видів фауни **не виявлено**.

Під час провадження планованої діяльності, у відповідності до вимог до ЗУ «Про тваринний світ» буде забезпечено:

- збереження умов існування видового і популяційного різноманіття тваринного світу в стані природної волі;
- недопустимість погіршення середовища існування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин;
- збереження цілісності природних угруповань диких тварин;
- запобігання загибелі тварин під час здійснення лісгосподарських, лісозаготівельних та інших робіт;
- надання допомоги тваринам у разі захворювання, загрози їх загибелі під час стихійного лиха і внаслідок надзвичайних екологічних ситуацій;
- охорону середовища існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин
- недоторканість ділянок, що становлять особливу цінність для збереження тваринного світу;
- розроблення і здійснення заходів, які будуть забезпечувати збереження шляхів міграції тварин;

У період розмноження диких тварин, з 1 квітня до 15 червня, забороняється:

проведення робіт та заходів, які є джерелом підвищеного шуму та неспокою (у тому числі пальба, проведення вибухових робіт, фесрверків, концертів, фестивалів, використання моторних



маломірних суден (крім їх використання під час здійснення контролю у сфері охорони, використання і відтворення рослинного і тваринного світу та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій);

здійснення всіх видів рубок головного користування та всіх видів рубок формування і оздоровлення лісів на всіх лісових ділянках, що належать до відтворювальних ділянок відповідно до упорядкування мисливських угідь, високогірних лісів, приполонинних лісів, лісів у ярах, балках і річкових долинах, лісових ділянок на схилах ярів, балок, обривів, осипів і зсувів, берегозахисних ділянок, лісових ділянок навколо витоків річок, уздовж межі з безлісною місцевістю, лісів у мокрих та сирих типах лісорослинних умов, у межах територій природно-заповідного фонду;

меліоративний вилов біоресурсів, здійснення науково-дослідного, науково-конструкторського, науково-промислового лову із залученням технічної бази промислових рибальських підприємств, проведення ралі та інших змагань на транспортних засобах.

У відповідності до Закону України № 2132-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності у сфері довкілля та щодо цивільного захисту на період дії воєнного стану» на період дії воєнного стану на території України до дня його припинення або скасування зупинено дію частини п'ятої статті 39 Закону України «Про тваринний світ».

*Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на атмосферне повітря*

Під час провадження планованої діяльності підприємство:

- вживатиме заходи щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів;
- здійснюватиме контроль за обсягом і складом забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, і рівнями фізичного впливу та вестиме їх постійний облік;
- забезпечить здійснення інструментально-лабораторних вимірювань параметрів викидів забруднюючих речовин стаціонарних і пересувних джерел та ефективності роботи газоочисних установок;
- не допускати експлуатацію транспортних та інших пересувних засобів та установок, у викидах та скидах яких вміст забруднюючих речовин перевищує встановлені нормативи.

*Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на здоров'я населення*

При здійсненні планованої діяльності у відповідності до вимог ст. 24 ЗУ «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» з метою відвернення і зменшення шкідливого впливу на здоров'я населення шуму, неіонізуючих випромінювань та інших фізичних факторів будуть:

– здійснюватись відповідні організаційні, господарські, технічні, технологічні та інші заходи щодо попередження утворення та зниження шуму до рівнів, установлених санітарними нормами;

– вживатись заходи щодо недопущення впродовж доби перевищень рівнів шуму, встановлених санітарними нормами.

*Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на водні ресурси*

Відповідно до вимог Правил рубок головного користування (наказ Держлісгоспу України від 23.12.2009 № 364, зареєстрований в Мін'юсті 26.01.2010 № 85/17380) під час здійснення планованої діяльності заборонено прокладення трельовальних волоків буде здійснюватися на відстані більше ніж 20 метрів від постійних водотоків, у місцях витоків річок та навколо них.

Для попередження негативного впливу рубок під час провадження планованої діяльності:

– забороняється прокладення трельовальних волоків на відстані ближче ніж 20 метрів від постійних водотоків, у місцях витоків річок та навколо них;

– у деревостанах, що віднесені до захисних смуг лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів рубок будуть призначатися лише вузьколісосічні рубки;

– постійно (протягом року) будуть проводитись роботи з очищення русел водотоків та водних об'єктів від порубкових решток;

– постійно (протягом року) будуть проводитись роботи з очищення прибережних захисних смуг водних об'єктів від повалених дерев та порубкових решток.

Роботи із заготівлі деревини будуть проведені способами, що не спричиняють негативного впливу на стан водойм.

У відповідності до ст. 54 Водного кодексу України транспортування деревини лісосплавом по водних об'єктах не використовуватиметься.

*Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного впливу шуму*

Відповідно до вимог ДБН В.1.1-31:2013 «Захист території, будинків і споруд від шуму» з метою зниження рівнів шуму джерел до допустимих величин під час планованої діяльності будуть передбачені наступні заходи:

– раціональне розміщення технологічного обладнання і робочих місць;

– застосування організаційно-технічних заходів, які передбачають застосування мал шумного технологічного обладнання і мал шумних технологічних процесів, оснащення машин і механізмів засобами дистанційного управління і автоматичного контролю, змінення способів обробки і транспортування матеріалів тощо.

*Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного*

*впливу на об'єкти природно-заповідного фонду*

Відповідно до вимог ЗУ «Про природно-заповідний фонд України» та відповідно до вимог «Правил рубок головного користування» (наказ Держлісгоспу України від 23.12.2009 № 364, зареєстрований в Мін'юсті України 26.01.2010 № 85/17380) планова діяльність на землях природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення заборонено.

*Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного впливу на об'єкти Смарагдової мережі*

Відповідно до законопроекту «Про території Смарагдової мережі» власники землі та землекористувачі, які внаслідок дії заборон чи обмежень їхньої діяльності, що встановлені для збереження територій Смарагдової мережі, зазнають збитків, мають право на їх відшкодування.

Відшкодування збитків надається за рахунок коштів Державного, Автономної Республіки Крим та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища, інших джерел, не заборонених законодавством.

Порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам визначається Кабінетом Міністрів України.

*Компенсаційні заходи*

Компенсаційними заходами, які будуть проведені на ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» є заходи, пов'язані з відновленням лісу.

Відповідно до вимог Правил рубок головного користування (наказ Держлісгоспу України від 23.12.2009 № 364, зареєстрований в Мін'юсті України 26.01.2010 № 85/17380) спосіб відновлення лісу на лісосіці, а у разі потреби на окремій її частині буде визначено під час підготовки лісосіки до рубки з урахуванням лісорослинних умов та біологічних особливостей деревних порід. Спосіб лісовідновлення може бути також змінений під час огляду місць рубок.

Відповідно до статті 79, 80, 82 Лісового кодексу України лісгосп забезпечить проведення заходів щодо відтворення лісів з метою:

- досягнення оптимальної лісистості шляхом створення в максимально короткі строки нових насаджень найбільш економічно та екологічно доцільними способами і технологіями;
- підвищення водоохоронних, ґрунтозахисних, санітарно-гігієнічних, інших корисних властивостей лісів і захисних лісових насаджень;
- поліпшення якісного складу лісів, підвищення їх продуктивності та біологічної стійкості.

Зруби підлягають залісенню протягом не більше двох років. Лісові культури, що загинули, відновлюються в наступному році. Обсяги робіт щодо відновлення лісів визначатимуться на підставі матеріалів лісовпорядкування або спеціального обстеження з урахуванням фактичних

змін у лісовому фонді України та стану земель, що підлягають залісенню.

Відновлення лісів проводитимуться способами, що забезпечують створення високопродуктивних лісів з господарсько цінних деревних і чагарникових порід.

У відповідності до вимог статті 23, 24 ЗУ «Про рослинний світ» ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» сприятиме відтворенню природних рослинних ресурсів шляхом:

- сприяння природному відновленню рослинного покриву;
- штучного поновлення природних рослинних ресурсів;
- запобігання небажаним змінам природних рослинних угруповань та негативному впливу на них господарської діяльності;
- зупинення (тимчасово) господарської діяльності з метою створення умов для відновлення деградованих природних рослинних угруповань.

Роботи, пов'язані з відтворенням природних рослинних ресурсів, будуть здійснюватися способами, що забезпечують їх відтворення в найкоротші терміни та не суперечать чинному законодавству і не завдають шкоди здоров'ю людини та довкіллю, що в свою чергу дозволяє вести максимально ефективно господарювання, і є показником раціонального ведення в комплексі всіх заходів.

У відповідності до вимог Правил відтворення лісів (постанова КМ України від 01.03.2007 № 303) відтворення лісів буде здійснюватися з урахуванням екологічних, соціально-економічних та природно-кліматичних умов регіону з відповідним цільовим вирощуванням. Відтворення лісів здійснюватиметься на лісотипологічній основі відповідно до потенційних лісорослинних умов.

Проектування об'єктів, на яких передбачається відтворення лісів буде проводитися на основі актів огляду місць рубок, матеріалів обстеження ділянок лісокультурного фонду з урахуванням наукових рекомендацій та передового досвіду.

Відповідно до вимог Податкового кодексу України підприємство під час провадження планованої діяльності матиме податкові зобов'язання з рентної плати: за спеціальне використання лісових ресурсів.

У разі порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» будуть негайно вжиті заходи щодо усунення відповідних порушень та компенсовано в установленому порядку шкоду, заподіяну довкіллю або здоров'ю і майну громадян, в повному обсязі.

#### *Заходи протипожежної безпеки*

Заходи з пожежної безпеки плануються відповідно до «Правил пожежної безпеки в Україні». Для дотримання норм пожежної безпеки при здійсненні лісозаготівельних робіт передбачається:

- устаткування будівель і споруд, а також місць тимчасового зберігання ПММ, необхідними засобами, протипожежним інвентарем;
- забезпечення на території суворого протипожежного режиму (обладнати місця куріння);
- розміщення автотранспорту на майданчиках відкритого зберігання розставляється відповідно до «Норм для підприємства з обслуговування автомобілів»;
- забезпечення навчання і регулярну перевірку знань правил протипожежної безпеки та їх суворе дотримання усіма працівниками.

Протипожежний захист забезпечується силами робітників, первинними засобами пожежогасіння.

Первинні засоби пожежогасіння (вогнегасники, ємності з піском, багри, відра, лопати та ін.) повинні бути розташовані на видному місці, підходи до яких повинні бути завжди вільними.

Усі працюючі, які безпосередньо беруть участь у роботі, повинні бути проінструктовані щодо ліквідації пожеж.

Коротка характеристика ряду заходів, які передбачають запобігання, зменшення, уникнення, відвернення потенційно-можливого негативного впливу на фактори довкілля з включеними потенційно-негативними впливами, представлено в таблиці 7.4.

Таблиця 7.4 – Ряд заходів які передбачають запобігання негативного впливу на довкілля

Фактор довкілля	Потенційні негативні впливи	Опис передбачених заходів на запобігання негативного впливу
1	2	3
<i>Лісозаготівля</i>		
<i>Ґрунти</i>	В результаті пошкодження ґрунтів, збільшується небезпека появи ерозії	Призупиняти роботи під час перезволоження верхнього шару ґрунту; розміщувати навантажувальні площадки в легкодоступних місцях
	Влаштування волоків на схилах призводить до зсувів ґрунту	Використовувати природозберігаючі технології й техніку, мінімізувати кількість волоків. Укріплювати трельовальні волоки порубковими рештками
	Ущільнення ґрунтів, зміна структури, зниження їхньої водопроникності та водоутримуючої здатності	Залишати порубкові рештки для перегнивання на лісосіці
<i>Ґрунти</i>	Забруднення ґрунту нафтопродуктами та відходами	Забезпечувати безпечне використання й зберігання ПММ для запобігання можливого забруднення ґрунту. Влаштувати місце заправки бензопил або використовувати гумові коврики. На верхніх складах, пунктах заправки ПММ, місцях заправки техніки у лісі, повинен знаходитись готовий до використання абсорбент (мішечок із сухою тирсою). Тверді відходи (шини, пляшки, промаслене ганчір'я, сміття тощо) повинні вивозитись з лісу та утилізуватись.

Фактор довкілля	Потенційні негативні впливи	Опис передбачених заходів на запобігання негативного впливу
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
<i>Рослинність</i>	Знижується біорізноманіття лісових видів	Виявляти і заносити до технологічних карт місця зростання рідкісних і зникаючих рослинних видів, що зустрічаються на ділянці
	Зменшення кількості підросту в результаті проведення лісгосподарських заходів	Вибирати метод та сезон проведення рубки, що гарантує збереження благонадійного підросту господарськоцінних порід для лісовідновлення природнім шляхом
<i>Фауна</i>	Руйнування середовища існування, порушення спокою тварин внаслідок проведення рубок. Присутність машин і людей при лісозаготівлі порушують спокій тварин	Виявляти і заносити до технологічних карт місця зростання рідкісних і зникаючих видів, що зустрічаються на ділянці, планувати та виконувати заходи з їх охорони
<i>Водний режим території</i>	Водоутримуюча здатність ґрунтів знижується на зрубках, що призводить до збільшення поверхневого стоку. Забруднення вод нафтопродуктами, відходами негативно впливає на живі організми водоймищ	Зберігати лісову рослинність у буферній зоні на берегах водоймищ. Забезпечувати безпечне використання й зберігання хімікатів, ПММ для запобігання можливого забруднення вод.
<b>Лісовідновлення</b>		
<i>Ґрунти</i>	Ґрунтова ерозія після підготовки ґрунту на ділянках	Відновлювати лісовий покрив якомога швидше. Не проводити суцільну підготовку ґрунту на крутих схилах, нестабільних або ерозійно-небезпечних ґрунтах
	При використанні машин і механізмів можливе ущільнення та забруднення паливномастильними матеріалами	Використовувати природозберігаючі технології та техніку або виконувати роботи вручну. Забезпечувати безпечне використання й зберігання ПММ

## 8 ОПИС ОЧІКУВАНОВОГО ЗНАЧНОГО НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ДІЯЛЬНОСТІ НА ДОВКІЛЛЯ

Як показують результати проведеної оцінки впливу на довкілля, значного негативного впливу в результаті провадження діяльності при дотриманні технічних і технологічних нормативів, нормативно-правових документів не очікується.

Комплекс технологічних, технічних, організаційних рішень, забезпечує надійну безаварійну роботу технологічних об'єктів на лісосіках. Проектні рішення забезпечують високий ступінь надійності функціонування технологічних споруд

Ризики збитків від надзвичайних ситуацій (далі НС) природного характеру – середні. Види НС: геологічні, медико-біологічні та метеорологічні. До основних ризиків ведення планованої діяльності, які несуть потенційну небезпеку виникнення надзвичайних ситуацій відносяться лісові пожежі. Протипожежне впорядкування включає комплекс правових, організаційних технічних, лісогосподарських та інших заходів, направлених на попередження виникнення пожеж, обмеження їх розповсюдження, зниження пожежної безпеки в лісі, підвищення пожежестійкості деревостанів, своєчасне виявлення пожеж та їх гасіння. Заходи з охорони лісів від пожеж запроектовані з врахуванням економічних, біологічних і екологічних особливостей лісового фонду.

Згідно з статистичними даними інтегральний показник природно-техногенної небезпеки Житомирської області – помірний (0,295). А отже, значного негативного впливу діяльності на довкілля при надзвичайних ситуаціях не прогнозується.

Вплив експлуатаційних чинників на виникнення аварійних ситуацій має випадковий характер, локальний по розміщенню об'єктів, короткочасний і попереджається, насамперед, суворим регламентом технологічного процесу в рамках проектного режиму; організацією надійного контролю за технічним станом устаткування.

На об'єкті можуть мати місце природні зсуви та просідання земної поверхні, інтенсивні опади, антропогенні помилки при проектуванні, техобслуговуванні, експлуатації технічного обладнання та зловмисні пошкодження.

Необхідно відзначити, що рубки проводяться на достатній відстані від населених пунктів і в разі виникнення надзвичайної ситуації вона не матиме негативного впливу на прилеглі території та населення.

З метою уникнення значного негативного впливу планованої діяльності на довкілля та виникнення надзвичайних ситуацій та аварій на підприємстві передбачено:

- забезпечення виконання заходів у сфері цивільного захисту;
- забезпечення працівників засобами колективного та індивідуального захисту;
- розміщення інформації про заходи безпеки та відповідну поведінку у разі

виникнення аварії;

- організацію та здійснення під час виникнення надзвичайних ситуацій евакуаційних заходів щодо працівників та майна;
- створення формувань цивільного захисту та необхідну для їх функціонування матеріально-технічну базу;
- створення диспетчерської служби, необхідної для забезпечення безпеки об'єкта;
- проведення оцінки ризиків виникнення надзвичайних ситуацій на об'єкті та здійснення заходів щодо неперевищення прийнятних рівнів таких ризиків;
- здійснення навчання працівників з питань цивільного захисту, у тому числі правилам техногенної та пожежної безпеки;
- проведення тренувань і навчання з питань цивільного захисту;
- забезпечення безперешкодного доступу посадових осіб органів державного нагляду, працівників аварійно-рятувальних служб, з якими укладені угоди про аварійно-рятувальне обслуговування для проведення обстежень на відповідність протиаварійних заходів планам локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єкті, сил цивільною захисту – для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у разі виникнення надзвичайних ситуацій;
- забезпечення дотримання вимог законодавства щодо створення, зберігання, утримання, використання та реконструкції захисних споруд цивільного захисту;
- здійснення обліку захисних споруд цивільного захисту, які перебувають на балансі (утриманні);
- створення матеріальних резервів для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- розроблення заходів щодо забезпечення пожежної безпеки;
- розроблення і затвердження інструкцій та видання наказів з питань пожежної безпеки, здійснення постійного контролю за їх виконанням;
- забезпечення виконання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, а також виконання вимог приписів, постанов та розпоряджень центрального органу виконавчої влади, який здійснює державний нагляд у сферах техногенної та пожежної безпеки;
- утримання у справному стані засобів цивільного та протипожежного захисту, недопущення їх використання не за призначенням;
- здійснення запланованих заходів щодо впровадження автоматичних засобів виявлення та і гасіння пожеж і використання для цієї мети виробничої автоматики;
- своєчасне інформування відповідних органів та підрозділів цивільного захисту про несправність протипожежної техніки, систем протипожежного захисту, водопостачання, а також про закриття доріг і проїздів на відповідній території.



Відповідно до статті 25 Закону України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» з метою захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на підприємстві буде передбачено:

- планування і здійснення необхідних заходів для захисту працівників підприємства, об'єктів господарювання та довкілля від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- підтримання у готовності до застосування сил і засобів із запобігання виникненню та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- створення та підтримання матеріальних резервів для попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- забезпечення своєчасного оповіщення працівників підприємства про загрозу виникнення або про виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру.

*Заходи запобігання чи пом'якшення впливу на довкілля та заходи реагування при виникненні аварійних забруднень атмосферного повітря*

Відповідно до вимог Закону України «Про охорону атмосферного повітря» на підприємстві розроблені спеціальні заходи щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, а також вживатимуться заходи для ліквідації причин, наслідків забруднення атмосферного повітря.

У разі виникнення надзвичайної ситуації (виявлення в атмосферному повітрі однієї або кількох речовин, кількість яких перевищує їх максимальні разові ГДК, спричиненого аварією, катастрофою, стихійним лихом, що створило загрозу здоров'ю населення, призвело або може призвести до матеріальних втрат) підприємством негайно буде передана інформація про це органам виконавчої влади або органам місцевого самоврядування разом з пропозиціями про вжиття необхідних заходів для ліквідації наслідків аварії, катастрофи, стихійного лиха, у відповідності до вимог Порядку організації та проведення моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.03.1999 р. № 343.

*Заходи запобігання чи пом'якшення впливу на довкілля та заходи реагування при виникненні аварійних забруднень земель*

Відповідно до вимог Закону України «Про охорону земель» підприємство своєчасно інформуватиме відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування про стан, деградацію та забруднення земельних ділянок.

У разі можливого забруднення земель небезпечними відходами, у тому числі аварійними, викидами від стаціонарних і пересувних джерел за рішенням місцевої державної адміністрації або органу місцевого самоврядування будуть проведені постійні або періодичні обстеження хімічного

складу ґрунтів з метою виявлення та визначення їх негативного впливу на здоров'я людини, а також окремих видів природних ресурсів і довкілля в цілому.

У разі наявності у Дочірнього підприємства «Коростенський лісгосп АПК» Житомирського обласного комунального агролісгосподарського підприємства «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» Житомирської обласної ради об'єктивної інформації про виникнення або загрозу виникнення надзвичайної ситуації техногенного або природного характеру підприємство зобов'язується надати її Мінприроди, ДСНС та її територіальним органам та обласній держадміністрації у відповідності до вимог пункту 19 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля» від 30.03.1998 р. № 391.

#### *Заходи реагування при виникненні надзвичайної екологічної ситуації*

Надзвичайна екологічна ситуація – надзвичайна ситуація, при якій на окремій місцевості сталися негативні зміни в навколишньому природному середовищі, що потребують застосування надзвичайних заходів з боку держави.

У разі оголошення на території планованої діяльності зони надзвичайної екологічної ситуації підприємство зобов'язується:

- неухильно дотримуватись встановленого правового режиму зони надзвичайної екологічної ситуації;
- проводити мобілізацію ресурсів та зміну режиму роботи підприємства з метою проведення аварійно-рятувальних та відновлювальних робіт;
- вжити заходів щодо нормалізації екологічного стану на території планованої діяльності.

#### *Заходи реагування на аварійні ситуації спричинені сейсмічними чинниками*

Оцінювання можливості виникнення аварійної ситуації на території планованої діяльності внаслідок дії сейсмічного чинника можливе порівнянням бальності виникнення землетрусу в цій місцевості і ступеня руйнування обладнання при даній інтенсивності за шкалою М8К-64, яка аналогічна шкалі Ріхтера, але супроводжується описом можливих наслідків для кожної балу. На території планованої діяльності відзначається бал сейсмічної інтенсивності на рівні 5 за шкалою М8К-64.

Землетрус характеризується необхідністю пошуку постраждалих, забезпечення доступу рятувальників і рятування людей, надання першої невідкладної медичної допомоги тощо.

Складність проведення рятувальних робіт обумовлена великою кількістю постраждалих людей, які опинилися в завалах, необхідністю виконання складних інженерних робіт та загрозою подальшого руйнування.

Особливі вимоги ставляться до безпечного ведення рятувальних робіт у зонах руйнувань.

У разі виникнення землетрусу підприємство зобов'язується:

- створити усі умови, організувати постійний контроль за виконанням рятувальниками належних заходів щодо їх безпеки, забезпечити своєчасне надання допомоги постраждалим рятувальникам;
- встановити наявність постраждалих, їх кількість та, за можливості, стан; характер та межі зони руйнувань; можливість подальшого руйнування конструкцій; розміщення у зоні надзвичайної ситуації небезпечних об'єктів;
- встановити наявність небезпечних факторів (вогнь, підтоплення, витік газу, потрапляння води в завал, наявність обірваних електромереж під напругою тощо) та ступінь їх загрози;
- встановити наявність та стан шляхів транспортування постраждалих з небезпечної зони;
- спільно з підрозділами оперативно-рятувальної служби цивільного захисту проводити пошуково-рятувальні роботи, а саме: візуальне обстеження постраждалої території, опитування очевидців та врятованих постраждалих;
- провести прослуховування завалів; обстеження пошкоджених (зруйнованих) будівель та споруд.

З урахуванням ймовірності виникнення аварійних ситуацій, одним з ефективних методів мінімізації збитку від потенційних аварій є готовність до них розробка сценаріїв можливого розвитку при аварії і сценаріїв реагування на них. Основними заходами попередження можливих аварійних ситуацій є суворе виконання технологічної та виробничої дисципліни, виконання проектних рішень і оперативний контроль.

Керівництво підприємства в повній мірі має усвідомлювати свою відповідальність даної проблеми, і забезпечити безпеку діяльності, взаємодіючи з органами нагляду та інспекціями, що відповідають за екологічну безпеку і здоров'я місцевого населення і працюючого персоналу, дотримуватися всіх нормативних вимог до інженерно-екологічної безпеки ведення робіт на всіх етапах здійснюваної діяльності.

При використанні намічених Звітом заходів по охороні атмосферного повітря, водного середовища, рекультиватії земель і виконанні правил безпеки, охорони надр забезпечується мінімальний вплив лісозаготівельних робіт на навколишнє середовище, запобігається деградація навколишнього середовища, забезпечується екологічно безпечна господарська діяльність, виключається загроза для життя та здоров'я місцевого населення.

Згідно з оцінкою ризиків для здоров'я людей та довкілля через можливість виникнення надзвичайних ситуацій, значного негативного впливу від провадження планованої діяльності на довкілля, зумовленою вразливістю до ризиків надзвичайних ситуацій не передбачається.

### *Заходи реагування при пожежах*

Всі будівлі, споруди, приміщення лісгоспу повинні бути забезпечені первинними засобами пожежегасіння.

Засоби пожежегасіння повинні розташовуватися так, щоб ними легко було скористатися у випадку пожежі. Забороняється заставляти доступ до засобів пожежегасіння і використовувати їх не за призначенням. Первинні засоби пожежегасіння розміщуються на території лісгоспу на пожежних щитах. Біля кожного пожежного щита обладнується пристрій звукової сигналізації для подавання сигналу пожежної тривоги. На пожежних щитах вказуються їх порядкові номери та номери телефонів для виклику пожежної команди.

Переносні вогнегасники розміщуються шляхом навішування на вертикальні конструкції на висоті не більше 1,5 м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника, або встановлюються в пожежні шафи поруч з пожежними кранами або на підставки.

Вогнегасники слід розміщувати так, щоб вони були захищені від попадання прямих сонячних променів, безпосередньої дії опалювальних приладів та атмосферних опадів.

Експлуатація і технічне обслуговування вогнегасників здійснюються у відповідності з паспортами заводів-виготовлювачів, затвердженими у встановленому порядку регламентами технічного обслуговування. Контроль за технічним станом вогнегасників покладається на начальника служби пожежної безпеки лісгоспу.

Для контролю за постійною готовністю вогнегасників до дій і наявністю в них заряду, запірні арматура кожного вогнегасника незалежно від типу, повинна бути опломбована і мати бирку з датами зарядки та чергової перезарядки .

При виникненні пожежі перший хто її помітив повинен негайно повідомити керівництво лісгоспу та дзвонити 101 до управління ДСНС України в Житомирській області.

Гасіння пожежі здійснюється :

1. До прибуття пожежного підрозділу ДСНС – представником лісгосподарського підприємства на території якого виникла пожежа.

2. Після прибуття пожежного підрозділу ДСНС – старшим оперативним начальником.

Директор лісгоспу узгоджує дії керівника гасіння пожежі, який залучає наявні засоби та застосовує доступні заходи для гасіння пожежі та евакуації людей.

Втручатися будь-кому в дії керівника гасіння пожежі забороняється.

**9 ВИЗНАЧЕННЯ УСІХ ТРУДНОЩІВ (ТЕХНІЧНИХ НЕДОЛІКІВ, ВІДСУТНОСТІ ДОСТАТНІХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ АБО ЗНАНЬ), ВИЯВЛЕНИХ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЗВІТУ З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ**

Труднощів, виявлених у процесі підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля діяльності з використання лісових ресурсів в порядку проведення суцільних санітарних рубок ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс», не виявлено.

## **10 УСІ ЗАУВАЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ ГРОМАДСЬКОСТІ ДО ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОБСЯГУ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА РІВНЯ ДЕТАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО ПІДЛЯГАЄ ВКЛЮЧЕННЮ ДО ЗВІТУ З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ**

Повідомлення про планову діяльність №14066, що підлягає оцінці впливу на довкілля опубліковано у газетах «Про оцінку впливу на довкілля» та «GreenPost», а також на сайті Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. На виконання вимог ч.3 та 6 ст.4 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» повідомлення про плановану діяльність було розміщено на дошках оголошень територіальних громад.

Протягом 12 робочих днів з дня офіційного оприлюднення повідомлення про планову діяльність, стосовно використання лісових ресурсів в порядку проведення суцільних санітарних рубок, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, зауважень і пропозицій від громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту, не надходило.

Громадські слухання будуть проводитися у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

У період воєнного стану в Україні громадські слухання проводяться у режимі відеоконференції, про що зазначається в оголошенні про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля та у звіті про громадське обговорення.

## **11 СТИСЛИЙ ЗМІСТ ПРОГРАМ МОНІТОРИНГУ ТА КОНТРОЛЮ ЩОДО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ ПІД ЧАС ПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, А ТАКОЖ (ЗА ПОТРЕБИ) ПЛАНІВ ПІСЛЯПРОЕКТНОГО МОНІТОРИНГУ**

Підприємства, установи і організації незалежно від їх підпорядкування і форм власності, діяльність яких призводить чи може призвести до погіршення стану довкілля, зобов'язані здійснювати екологічний контроль за виробничими процесами та станом промислових зон.

Згідно з проведеною оцінкою впливів на довкілля визначено, що під час провадження планованої діяльності на Дочірньому підприємстві «Коростенський лісгосп АПК Житомирського обласного комунального агролісгосподарського підприємства «Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради очікується допустимий вплив на довкілля та здоров'я населення, зумовлений викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря, шумовим забрудненням та здійсненням операцій у сфері поводження з відходами. Значний негативний вплив на довкілля під час провадження планованої діяльності не передбачається.

Моніторинг в Дочірньому підприємстві «Коростенський лісгосп АПК Житомирського обласного комунального агролісгосподарського підприємства «Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради охоплює всі види діяльності і проводиться на різних рівнях. Індикатори моніторингу встановлені та охоплюють соціальні, економічні та екологічні аспекти.

Під час ведення лісового господарства слід вивчати і збирати інформацію, необхідну для моніторингу таких показників:

- після закінчення робіт здійснювати огляд місць заготівлі деревини, інших продуктів лісу та використання корисних властивостей лісів з метою виявлення повноти і правильності розробки лісосік, заготівлі другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних лісових користувань, а також виявлення залишених недорубів, невивезеної деревини і другорядних лісових матеріалів (акт, складений за результатами огляду надавати до Міндовкілля);

- здійснювати облік заготовленої деревини та лісопродукції (надавати інформацію при здійсненні заходів державного нагляду (контролю) в сфері охорони навколишнього природного середовища);

- надавати щорічно в Міндовкілля квартално-видільний перелік ідентифікованих місць зростання та перебування видів тварин та рослин занесених до Червоної книги України на місці провадження планової діяльності.

Частота, інтенсивність та обсяги моніторингу залежать від інтенсивності та обсягів робіт, які здійснюються підприємством. Моніторинг охоплює період від одного дня (поточний моніторинг за виконанням денних норм виробітку, кількості заготовленої чи переробленої продукції) до одного року (моніторинг планових показників діяльності за рік).

## 12 РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ

Дочірнє підприємство «Коростенський лісгосп АПК Житомирського обласного комунального агролісогосподарського підприємства «Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради розташоване в північно-західній частині Житомирської області на території Коростенського району.

Планована діяльність – використання лісових ресурсів в порядку проведення суцільних санітарних рубок. Заготівля деревини здійснюється в межах Актів лісопатологічного обстеження, на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка.

Загальна площа Дочірнього підприємства «Коростенський лісгосп АПК» Житомирського обласного комунального агролісогосподарського підприємства «Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради складає 24 484,8 га до складу якого входить 4 лісництва – Коростенське, Горщиківське, Ушомирське, Меленівське.

Проведення суцільних санітарних рубок у відповідності до Акту поточного лісопатологічного обстеження від 25 липня 2025 року на площі 162,4 га.

При територіальному розміщенні лісосік дотримано встановлені правилами рубок ширина, довжина, площа, спосіб і термін примикання лісосік, напрямок рубки і кількість зарубів у кварталі, що відображено в технологічних схемах.

При провадженні планованої діяльності всі роботи по звалюванню лісу виконуються послідовно. Звалювання деревини, очищення дерев від гілок та розкрязування деревини виконують бензопилами. Трелювання деревини здійснюється тракторами, вивезення – автотранспортом.

При реалізації прийнятого варіанту планованої діяльності оцінювався вплив на здоров'я населення, рослинний і тваринний світ, ґрунти, матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину. За результатами оцінки можливі наступні ймовірні впливи на довкілля:

здоров'я населення – допустимий вплив. Неканцерогенний ризик для здоров'я населення при впливі забруднюючих речовин, що викидаються джерелами викидів підприємства, є мінімальним, ймовірність виникнення шкідливих ефектів у населення надзвичайно мала. Соціальний ризик оцінюється як «умовно прийнятний». Джерелами шуму є технологічне обладнання, а також автотранспорт. Розрахункові еквівалентні рівні шуму, підприємства складають 6,35 дБА, при одночасній роботі обладнання;

стан фауни, флори, біорізноманіття – місцевий негативний вплив на рослинний та тваринний світ, їх популяцій та міграції. Під час планової діяльності пряма дія буде поширюватися на рослинний покрив, характерний для Житомирського Подісся і деревостани ділянок суцільних санітарних рубок, непряма дія можлива на місцезнаходження раритетних видів чи угруповань оточуючих територій. Територіально прямий вплив планової діяльності буде спостерігатися



точково на ділянках фонду рубок, а непрямий вплив - в межах ДП «Коростенський лісгосп АПК».

грунт – вплив планованої діяльності на ґрунт екологічно допустимий. Ґрунтовий покрив представлений дерново-підзолистими ґрунтами на алювіальних відкладеннях двох видів: дерново-слабопідзолисті і дерново-сильнопідзолисті. Ґрунти сформувалися в результаті поєднання підзолистого і дернового процесів ґрунтоутворення при неглибокому заляганні ґрунтових вод на плоских рівнинах і слабо дренованих вододілах під вологими мішаними і сосновими лісами з розвиненим трав'янистим покривом. Вони мають диференційований за елювіально-ілювіальним типом профіль, їм властиві слабка гумусованість, висока кислотність. Проявів розвитку водної чи вітрової ерозії обстеженій території не виявлено.

Враховуючи складні геоморфологічні умови ґрунтоутворення і регіональні особливості ведення лісгосподарської діяльності в умовах зони Полісся, необхідно провести суцільно-санітарні рубки, з розчищенням завалів на міжквартирних дорогах та лісосіках, на підставі Актів лісопатологічного обстеження, з проведенням післяпроектного моніторингу стану ґрунтового покриву.

вода – вплив планованої діяльності на водні ресурси незначний. Обстежені ділянки ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» розташовані у басейні річки Уж. За режимом річка відноситься до типу рівнинних, живлення змішане з переважанням атмосферного. Характерними в режимі є весняні паводки, нестійкий межень, що переривається літніми та зимовими паводками. Територія лісового господарства має рівнинний рельєф, рівень ґрунтових вод – 0,5-2,0 м. Запроектвані заходи не порушують потоків ґрунтових вод і підземного живлення. За таксаційними даними на території господарства болота займають площу 882,0 га, але вони не підпадають під об'єкти господарської діяльності. За фізичними і фізико-хімічними показниками якості води р. Уж у межах планованої діяльності ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» відповідає нормативним значенням згідно Загальному переліку ГДК та ОБРВ шкідливих речовин для води рибогосподарських водойм, затвердженому Мінрибгоспом СРСР, 09.08.1990 р. №12-04-11. Розраховані гідрологічні параметри стоку для річок і потоків показали, що при здійсненні планованої діяльності очікується нормативний річковий стік. Проведення планової господарської діяльності істотно не вплине на фізико-хімічні характеристики води водних об'єктів. Проведення запланованих робіт на лісосіках не матиме негативний вплив на водні об'єкти, а саме забруднення, засмічення та виснаження водних ресурсів або погіршення якості вод, порушення гідродинамічного режиму поверхневих та підземних вод, вплив на гідрологічний та гідрохімічний стан поверхневих водойм.

атмосферне повітря – допустимий вплив. Виконані розрахунки розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі показали, що максимальні приземні концентрації забруднюючих речовин на межі нормативної санітарно-захисної зони підприємства та найближчій житловій забудові не перевищують ГДК, що відповідає санітарним та екологічним вимогам.

клімат та мікроклімат – змін мікроклімату в результаті планованої діяльності не очікується, оскільки в результаті експлуатації лісів відсутні значні виділення теплоти, інертних газів, вологи. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні.

матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину – негативних впливів не передбачається. Планована діяльність здійснюється за межами виявлених об'єктів культурної спадщини та їх охоронних зон.

соціально-економічні умови – позитивний вплив. Здійснення планованої діяльності буде мати позитивний вплив на місцеву економіку через цілорічну роботу підприємства, зайнятість місцевого населення, податкових надходжень тощо.

Враховуючі результати оцінки впливу під час провадження планованої діяльності ДП «Коростенський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» передбачена програма моніторингу та контролю щодо впливу на довкілля та здоров'я населення, яка здійснюється з метою зниження шкідливого впливу робіт на навколишнє природне середовище, забезпечення безпечного ведення робіт та охорони надр через інформаційне забезпечення управління в області раціонального та комплексного використання лісових ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та промислової безпеки робіт.


**13 СПИСОК ПОСИЛАНЬ ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ ПОСИЛАНЬ ДЖЕРЕЛ, ЩО  
ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ОПИСІВ ТА ОЦІНОК, ЩО МІСТЯТЬСЯ У ЗВІТІ З  
ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ**

1. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2059-VIII.
2. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 № 1264-XII.
3. Закон України «Про охорону атмосферного повітря» від 16.10.1992 № 2707-XII.
4. Водний кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР.
5. Кодекс України про надра від 27.07.1994 № 132/94-ВР.
6. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III.
7. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 № 3852-XII.
8. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.1992 № 2456-XII.
9. Закон України «Про тваринний світ» від 03.03.1993 № 3041-XII.
10. Закон України «Про рослинний світ» від 09.04.1999 № 591-XIV.
11. Закон України «Про управління відходами» від 20.06.2022 № 2320-IX.
12. Закон України «Про охорону земель» від 19.06.2003 № 962-IV.
13. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24.02.1994 № 4004-XII.
14. Закон України «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання» від 14.01.1998 № 15/98-ВР.
15. Закон України «Про Червону книгу України» від 07.02.2002 № 3055-III.
16. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 № 1805-III.
17. Закон України «Про охорону археологічної спадщини» від 18.03.2004 № 1626-IV.
18. Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» від 08.07.2011 № 3677-VI.
19. Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» від 10.01.2002 № 2918-III.
20. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 № 3038-VI.
21. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР.
22. Закон України «Про екологічну мережу України» від 24.06.2004 № 1864-IV.
23. Закон України «Про мисливське господарство та полювання» від 22.02.2000 № 1478-III.
24. Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 № 2697-VIII.
25. Гірничий закон України від 06.10.1999 № 1127-XIV.

26. Постанова КМУ від 13.12.2017 № 989 «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля».
27. Постанова КМУ від 13.12.2017 № 1026 «Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки».
28. Постанова КМУ від 29.08.2002 № 1286 «Про затвердження Положення про Зелену книгу України».
29. Постанова КМУ від 25.03.1999 № 465 «Про затвердження Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами».
30. Постанова КМУ від 18.12.1998 № 2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».
31. Постанова КМУ від 11.09.1996 № 1100 «Про затвердження Порядку розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та переліку забруднюючих речовин».
32. Постанова КМУ від 12.05.2007 № 724 «Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів».
33. Постанова КМУ від 23.05.2007 № 761 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів».
34. Постанова КМУ від 01.03.2007 № 303 «Про затвердження Правил відтворення лісів».
35. Постанова КМУ від 16.05.2007 № 733 «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних ділянок».
36. Постанова КМУ від 20.05.2022 № 612 «Про затвердження Порядку організації охорони і захисту лісів».
37. Постанова КМУ від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження типових договорів у сфері управління побутовими відходами».
38. Наказ МОЗ України від 14.07.1997 № 208 «Про затвердження Норм радіаційної безпеки України (НРБУ-97)».
39. Наказ МВС України від 30.12.2014 № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні».
40. Наказ Мінприроди України від 27.06.2006 № 309 «Нормативи граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел».
41. Наказ Держкомлісгоспу України від 23.12.2009 № 364 «Про затвердження Правил рубок головного користування в лісах України».
42. Наказ Держкомлісгоспу України від 27.12.2004 № 278 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в лісах України».
43. Наказ Держгірпромнагляду від 13.07.2005 № 119 «Правила охорони праці для працівників лісового господарства та лісової промисловості».

44. ДСТУ-Н Б В.1.1-33:2013 «Настанова з розрахунку та проектування захисту від шуму сельбищних територій».
45. ДСН 3.3.6.039-99 «Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації».
46. ДСТУ 7941:2015 «Якість ґрунту. Рекультивація земель. Загальні вимоги».
47. ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».
48. Бондарчук В.Г. *Геоморфологія України*. – К.: АН УРСР, 1949. – 832 с.
49. *Геоботанічне районування Української РСР*. – К.: Наукова думка, 1977. – 304 с.
50. Библюк Н.І. Екологічна сумісність наявних технологій лісозаготівлі з природним середовищем: європейський досвід і українські реалії. // *Наукові праці ЛАНУ*. – 2004. – Вип. 3. – С. 118-132.
51. Олійник В.С. Дискусійні питання лісової гідрології. // *Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія*. – 2014. – Т. 3. – С. 8-15.
52. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Житомирській області у 2023 році. – Житомир, 2024.
53. Екологічний паспорт Житомирської області, 2023.
54. Звіт з науково-дослідної роботи щодо виявлення локалітетів рідкісних видів флори та фауни, занесених до Червоної книги України.
55. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція, 1979).
56. Резолюція № 4 (1996) Постійного комітету Бернської конвенції «Про зникаючі природні середовища (оселища), що потребують спеціальних заходів для їх збереження».
57. Резолюція № 6 (1998) Постійного комітету Бернської конвенції «Про перелік видів, що потребують спеціальних заходів для їх збереження».
58. Національний каталог біотопів України / за ред. А.А. Куземко, Я.П. Дідуха, В.А. Онищенко, Я. Шеффера. – К., 2018. – 442 с.
59. Куземко А., Садогурська С., Василюк О. Тлумачний посібник оселищ Резолюції № 4 Бернської конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони. – К., 2017. – 124 с.

### Список виконавців

Виконавець	Кваліфікація	Підпис
Прохоренко Аліна Василівна	Диплом магістра М18 №136677 Київський національний університет будівництва і архітектури Спеціальність Екологія Освітня програма Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування Професійна кваліфікація Еколог; Інженер-проектувальник	

## **Додатки**